

UNIVERSAL
LIBRARY

111 657

UNIVERSAL
LIBRARY

VERZAMELING
VAN
Disposities der verschillende Orgels
IN
NEDERLAND,

BENEVENS EENE KORTE BESCHRIJVING VAN HET ORGEL
IN DE GROOTE KERK TE ROTTERDAM

DOOR
M. H. VAN 'T KRUIJS,
Organist der Grootte of St. Laurenskerk
TE ROTTERDAM.

AMSTERDAM
FRITS A. M. KNUF

1962

eerste druk Corns. Immig, Rotterdam, 1885
geheel herwerkte tweede druk, Amsterdam, 1967

VOORREDE.

Steeds vond ik een eigenaardig genoegen in het zien en bespelen van voor mij vreemde orgels, en reeds sedert eenige jaren verzamelde ik voor mijzelf de disposities der orgels van eenigen omvang. Het was mij natuurlijk slechts doenlijk een betrekkelijk klein getal orgels te zien, en daardoor had mijne eigene verzameling alleen voor mij waarde. Eenigen tijd geleden echter trof ik den Uitgever dezes, en die, zelf organist zijnde, had reeds eenigen tijd geleden het plan opgevat een dusdanig werkje het licht te doen zien. Ziedaar in een paar woorden de aanleiding tot de uitgave van dit boek. Ik stond den Uitgever gaarne ter zijde, heb de verschillende disposities gerangschikt, mijne eigene verzameling er bij ingelascht en eene korte beschrijving van het orgel, dat ik thans bespeel, er aan toegevoegd.

Dat dit werk zeer onvolledig is, ik zal de eerste zijn die het beken; dat er in de verschillende opgaven fouten geslopen zijn, kan ik evenzeer terstond melden, immers verscheidene door mij ontvangen opgaven

waren zoo onduidelijk gesteld, dat het mij slechts met veel moeite gelukken kon, uit een en ander wijs te worden.

In de eerste plaats wil ik thans langs dezen weg mijn oprechten dank betuigen aan hen, die mij blijken van sympathie gaven bij het vernemen van deze uitgave.

Hoewel ik vrees dat het werk hun te onvolledig zal toeschijnen, moet ik verklaren dat het ondoenlijk was zonder te hooge kosten te maken, meer disposities te verkrijgen. In de tweede plaats dank ik Heeren Organisten die terstond bereidwillig waren mij de opgave toe te zenden.

Steeds zal het mij welkom zijn op- of aanmerkingen te ontvangen, die zullen dan ter harte genomen worden in geval er eene tweede druk noodig mocht zijn.

Ik heb de disposities naar de grootte gerangschikt en de mij toegezonden, groot en klein zonder onderscheid, hierin opgenomen. Van kritiek over een en ander onthield ik mij; de ervaren orgelkenner zal terstond kunnen zien welke disposities al of niet goed gesteld zijn. Enkele aanmerkingen door Organisten bij de opgave gevoegd, liet ik onveranderd.

Of dit werkje eenig nut zal stichten? Ik zou het gaarne wenschen. In elk geval meen ik niet te veel te zeggen, wanneer ik hoop dat menig Organist

deze uitgave niet onwelkom zal wezen, en dat het ook het zijne (als is 't nog zoo weinig) er toe moge bijdragen tot die kennis, die ieder degelijk Organist van zijn instrument moet bezitten.

De orgeldisposities waarbij de namen der Organisten staan, heb ik bijna allen van genoemde Heeren persoonlijk ontvangen. Anderen daarentegen, waarbij de Organist niet vermeld wordt, nam ik over uit SEIDEL's „Het Orgel en deszelfs samenstel,” vertaald door MEIJER (Groningen 1845) of uit mijne eigene verzameling; diegene welke ik niet meer nauwkeurig wist of mondeling ontving, heb ik van een † voorzien.

Achter het werk is een bladwijzer gevoegd. Het woord discant achter cornet liet ik als overtollig weg. Dat ik van het grootste orgel van Nederland eene kleine beschrijving gaf, zal mij niemand ten kwade duiden, hoop ik; het uitmuntende werk verdient wel eenige meerdere bekendheid dan het tot dusver te beurt viel.

M. H. VAN 'T KRUIJS.

ROTTERDAM, Januari 1885.

TOELICHTING BIJ DE HERDRUK

Marius Hendrik van 't Kruijs (1861-1919) behoort tot de negentiende-eeuwse organisten-generatie, die zich in de Nederlandse orgelgeschiedenis een blijvende plaats heeft verworven. Na zijn studies aan de Koninklijke Muziekschool te 's-Gravenhage — o.a. bij W. F. G. Nicolai — te hebben voltooid, werd Van 't Kruijs in 1884 tot organist aan de Grote- of St. Laurenskerk te Rotterdam benoemd, als opvolger van Samuel de Lange Sr. Het vergelijkend examen werd afgenomen door Richard Hol, W. F. G. Nicolai en L. F. Brandts Buys¹. In 1897 vertrok Van 't Kruijs naar Groningen, waar hij tot 1905 als "Directeur van de Muziekschool, het Orkest en de Zangvereniging" werkzaam was; de organist Hendrik de Vries werd tot zijn opvolger in Rotterdam benoemd.

Tot de collegae-tijdgenoten, die door de vermaardheid van hun spel of door publicaties op de voorgrond zijn getreden, behoren o.a. J. Worp, H. P. Steenhuis, J. B. C. de Pauw, Joh. Wagenaar, Willem Petri, Willem de Vries en Jan Zwart. Ook de publicist en orgel-historicus J. W. Enschedé was een tijdgenoot van Van 't Kruijs.

Als componist (koor- en orgelwerken, opera's, symfonieën en kamermuziek) is Van 't Kruijs vrijwel onbekend gebleven. Zijn betekenis voor het Nederlandse muziekleven ligt voornamelijk in hetgeen hij op orgel-organisatorisch terrein tot stand heeft gebracht en wel gedurende zijn Rotterdamse ambtsperiode. Verschenen de "Disposities" in 1885, in 1886 volgde de uitgave van het tijdschrift "Het Orgel", sinds 1904 het maandblad van de Nederlandse Organisten Vereniging (N.O.V.) Het initiatief tot de oprichting van de N.O.V. werd in 1889 genomen door Jos. A. Verheijen, J. B. Litzau, M. Boltjes en Van 't Kruijs, die eveneens deel uitmaakte van het voorlopige bestuur, dat in 1890 werd gekozen². De dispositieverzameling van Van 't Kruijs is te beschouwen als een poging het Nederlandse orgelbezit te inventariseren; de uitgave hiervan sloot een periode af van ruim honderd jaar, waarin belangrijke dispositieverzamelingen het licht zagen of in handschrift bewaard gebleven zijn, b.v. Hess 1774 (heruitgave 1945³), Knock 1788 (heruitgave 1959), Hess 1907 (naar het handschrift van plm. 1815), G. W. Lohman plm. 1830 (handschrift⁴), Meijer 1845 en het handschrift van G. W. Broekhuysen.

Om de aktualiteit van dit werk te verhogen, werd in de "Bladwijzer" (pag. 169-174) een codering aangebracht (zie pag. 175); de tekst van de disposities, de voorrede en het orgelhistorisch overzicht bleef ongewijzigd. De weinig fraaie afbeelding van het orgel in de Grote- of St. Laurenskerk te Rotterdam is komen te vervallen.

AMSTERDAM, ZOMER 1962

HERM. S. J. ZANDT

1. J. H. Besselaar, *Het Orgel in de Grootte Kerk te Rotterdam, Rotterdam, 1931, pag. 19 en 23.*
2. *Gedenkboek van het Congres der N.O.V. gehouden 3-5 September 1931 te Amsterdam t.g.v. haar veertig-jarig bestaan. Steenwijk, 1932, pag. 181 ev.*
3. Herm. S. J. Zandt, *Joachim Hess, "Kunstrijk en beroemd Orgel- en Klokker-Speeler" en zijn broer, de orgelmaker Hendrik Hermanus, in "Het Orgel", 58e jaargang no. 1 jan. 1962, pag. 1-10.*
4. Dr. *Gustav Fock, Een tweetal aanvullingen op Hess' Dispositiën uit 1774, in "Het Orgel", jubileumnummer 1890-1960, pag. 47-61.*

HET ORGEL

IN DE

GROOTE OF ST. LAURENSKERK

TE

ROTTERDAM.

Rotterdam bezit vele merkwaardigheden op allerlei gebied. Voor den vreemdeling trekt onder meer ook de Grootte of St. Laurenskerk de aandacht.

Dit gebouw wordt dan ook zeer veel bezocht en is voorzeker een bezoek overwaard. Eenige jaren geleden is het met groote kosten weer tot zijn vroegeren staat teruggebracht; het fraaie koor met zijne antieke banken, marmeren ingang en koperen hek, wekt algemeen bewondering; de reusachtige pilaren, ontdaan van de kalklagen, destijds er opgebracht, de geschilderde glazen en dan, hetgeen wel het voornaamste zal zijn, het prachtige oxaal en het heerlijk orgel dat daarop rust.

Dit instrument, het grootste van ons land en een der grootsten zelfs van Europa, verdient wel meerdere bekendheid en eene eenigzins uitvoerige beschrijving.

In een oud werk van J. Hess, Organist en Klokkenist te Gouda, en in 1772 aldaar uitgegeven, staat de dispositie van het orgel, waarvoor dit in de plaats gekomen is, aldus opgegeven:

Het orgel in de Grootte Kerk te Rotterdam met drie Handclavieren en een vrij Pedaal, heeft 44 stemmen.

ONDER-MANUAAL.		BOVEN-MANUAAL.		RUGPOSITIEF.		PEDAAL.	
9 Stemmen.		15 Stemmen.		15 Stemmen.		5 Stemmen.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Praestant....	8	Bas-Praestant	8	Praestant ...	8	Praestant ...	16
Bourdon	16	Octaav	4	Holpijp	8	Bourdon.....	16
Praestant ...	4	Sup. Octaav	2	Quintadena..	8	Praestant ...	8
Octaav.....	4	Holpijp	8	Octaav	4	Trompet	16
Sup. Octaav	2	Baarpijp	8	Fluit	4	Trompet	8
Mixtuur.....		Fluit	4	Sup. Octaav	2		
Scharp		Gemshoorn ..	2	Gemshoorn ..	2		
Cimbel.....		Siflet	1	Quintpijp ...			
Trompet.....	8	Quint	3	Quintfluit ...			
		Quint Octaav		Mixtuur.....			
		Tertiaan ...		Scharp			
		Sexquialter..		Cornet, dik	5		
		Cornet.....		Sexquialter .			
		Scharp		Trompet.....	8		
		Trompet.....	8	Kromhoorn..	8		

Dit werk was dus lang niet gering te schatten, wat overvloed van stemmen betrof.

In 1792 is men begonnen een nieuw orgel daar te stellen; de orgelmaker aan wien dit toevertrouwd was, moet echter niet bekwaam genoeg geweest zijn, want toen in 1798 het rugpositief alleen af was, bleek het zoo slecht gewerkt te zijn, dat men den orgelmaker noodzaakte het werk af te staan aan H. H. FREYTAG te Groningen. Die bekwame man overleed echter kort na de overgave en daarna bleef de zaak hangende tot 1821, toen de Heeren A. MEERE & Zoon uit Utrecht de moeilijke taak op zich namen, het reeds gemaakte verbeterden en in 1828 het werk met drie klavieren en vrij pedaal afleverden. Toen reeds was het een schoon instrument geworden dat zich gerust met anderen meten kon; maar nadat in 1845 de beroemde firma Bärz & Co. er nog een klavier bij vervaardigd hadden (het zoogenaamde echowerk) en het overige gedeelte vergroot en zoo noodig verbeterd, is het prachtige werk van dien tijd af als geheel voltooid te beschouwen.

Het Kerkbestuur heeft steeds zorgvuldig er voor gewaakt dat het werk in goeden staat bleef en er, zoo noodig, geen kosten voor ontzien.

De ingang voor het orgel is de groote torendeur, waarna men langs een breede trap van 32 treden het orgel bereikt. Ook van uit de kerk leiden twee groote deuren onder het oxaal naar het orgel. Op den achtergrond zijn 16 treden voor de blaasbalgen die het werk van de noodigen wind moeten voorzien. Vier, minstens drie man zijn daarvoor benoodigd. Links is een vertrek ten gebruike der halgentreders, rechts eene nette kamer voor den organist. Kasten en verdere gemakken bevinden zich eveneens aldaar. Rechts doorgaande komt men op het eigenlijke orgel, waartoe twee enorm zware en dikke deuren toegang verleen. Het is voor een Organist een waar genot zulk een kolossaal werk te zien en te bespelen. Vier klavieren (manualen) boven elkander, bijna $4\frac{1}{2}$ octaaf, loopende van C—F, en een pedaal van bijna $2\frac{1}{2}$ octaaf, eveneens van C—F.

Alles speelt tamelijk licht, en zelfs wanneer men èn het pedaal èn de klavieren te zamen koppelen, kan een geoefend speler er betrekkelijk gemakkelijk op voortkomen.

Aan weerszijden treft men 45 registerknoppen aan, het werk heeft 90 registers, waarvan 72 sprekende stemmen.

Wanneer de Organist voor zijn instrument zich plaatst, heeft

hij het positief achter zich. Niettegenstaande het rugwerk het eerst vervaardigd is, bevindt het positief zich nog in een zeer goeden staat, hetgeen wel voor een groot gedeelte te danken is aan de firma Bätz & Co., aan wien de jaarlijksche stemming en het onderhoud van het orgel steeds is opgedragen.

De beste stemmen van het rugwerk zijn: Fluit Dolce 8 voet, Fluit Travers (discant) 8 voet, Bourdon 16 voet, Trompet 8 voet, Cornet 6 sterk, de eigenaardige klank der Hobo 8 voet, en het onderste gedeelte der Fagot 16 voet. Verscheidene deuren maken den toegang tot het pijpwerk gemakkelijk.

Achter de klavieren op het portaal vindt men de deur No. I, waarin het regeerwerk der drie bovenste manualen, van het pedaal en registers zich bevindt. Het regeerwerk van het rugpositief gaat natuurlijk onder den vloer van het orgel door naar de windlade van het rugwerk.

Om het pijpwerk van hoofdmanuaal en pedaal te bereiken, moet men een 28 treden hooge trap beklimmen, in het midden afgesloten door een deur, waarbij weder toegang tot het regeerwerk, waarna men door deur No. II de C-lade der Bazuin 32 voet, No. IV de Cis-lade der Bazuin 32 voet, en door middel van deur No. III het pijpwerk van hoofdmanuaal en pedaal bereikt. Alles is zoo geplaatst dat de verschillende pijpen goed te bereiken zijn.

De 16 en 8 voets labiaalstemmen van het hoofdklavier klinken bijzonder fraai, het geluid der 8 voeten is sterk en liefelijk, der 16 voeten deftig en vullend. Ook de andere stemmen zijn zonder onderscheid zeer goed van geluid. Trompet 16, Dulciaan 16 en Trompet 8 voet zijn heerlijke tongwerken. Hun geluid is, zou haast kunnen gezegd worden, onverbeterlijk. Het onderste octaaf der Trompet 16 voet, is van hout

De reusachtige pijpen der Prestant 32 voet, in het front staande, moeten wel terstond ieders aandacht trekken. De grootste dier pijpen weegt 500 pond. Het is daarom wel te verklaren dat de geheele kast waarop het pijpwerk rust van het zwaarste hout, zoo dik en solide mogelijk vervaardigd is. De Subbas 32 voet (even als Prestant 32) in het pedaal heeft niet minder kolossale pijpen; deze zijn echter van hout. De groote C is 10½ Meter lang. Bazuin 32 voet doet in lengte en zwaarte voor de twee andere 32 voeten niet onder. Deze stem (van Engelsch Tin) even als Prestant en Subbas 32 voet, op tijd gebruikt, maakt een overweldigende indruk. Het

geluid der Bazuin 16 voet, is zeldzaam schoon en kernachtig vol; ook de andere stemmen van het pedaal, vooral de drie 16 voets Labiaalstemmen klinken zeer goed. Trompet 4 en 2-voet onderscheiden zich door vlugge aanspraak en helder geluid.

Om het derde klavier van binnen te zien, moet men weer hooger klimmen. Eerst 18 treden en men komt aan deur No. V, de kast waarin het regeerwerk voor het derde en vierde klavier zich bevindt, alsmede de bovenste gedeelten der 32 voets pijpen; daarna verleent deur No. VI toegang langs een 13 treden hooge trap aan het derde klavier-pijpwerk, afgesloten door deur No. VII; aan weerszijden van de kast ziet men de toppen der 32 voets pijpen.

Heerlijke stemmen vindt men op het derde klavier. In de eerste plaats een Vox-Humana 8 voet, die zeer schoon is en in de kerk een prachtig effect maakt, de Schalmei 8 voet, Viola di Gamba 8 voet, Quintadeen 16 voet, Prestant en Holpijp 8 voet, allen fraai van geluid en een goede uitwerking doende in de kerk; octaaf 4 en 2 voet zijn zeer helder, Openfluit 4 voet, zeer geschikt voor Solo, en het Carillon, schoon pijpwerk zijnde, bootst het klokkenspel bedriegelijk na. Nog 18 treden hooger en men staat voor de kast (deur No. VIII) waarin zich het prachtig Echowerk bevindt.

Dit werk staat bijna aan den zolder der kerk en is bijna geheel ingesloten door een dichten houten kast. De verschillende geluiden die men er aantreft zijn heerlijk. Viola di Gamba, Bourdon, Sali-cionaal of Holpijp 8 voet, allen klinken zeldzaam schoon en de Vox Angelica spant hierin wel de kroon. Het geheele Echowerk maakt een heerlijk effect. Dit orgel is ook het eenige in ons land dat in het bezit is van een zoodanig Echowerk.

Het geheele werk maakt op den toehoorder een indruk die niet spoedig verloren gaat, en wanneer één orgel in ons land geschikt is om bij den toehoorder de meest verschillende gewaarwordingen op te wekken, dan is het voorwaar wel het orgel der Grootte of St. Laurenskerk te Rotterdam.

Het orgel bezit bijna 5000 pijpen. Het heeft 49 Labiaalstemmen, 9 Vulstemmen en 14 tongwerken.

De Prestanten en Bazuinen zijn allen van zuiver Engelsch Tin. Het orgel heeft ongeveer f 120.000, het oxaal daarenboven f 90.000 gekost.

Het front maakt een zeer grootschen indruk en het beeldhouwwerk wordt door kenners zeer geroemd. De groote Engel,

met een bazuin in de hand, die het kunstwerk bekroont, is 5 Meter hoog.

Het oxaal waarop het orgel rust verdient niet minder bewondering; het bestaat uit 12 marmeren pilaren waarachter weder wit marmeren pilasters staan; onder het orgel bevinden zich nog aan weerszijden marmeren borden met de namen der Kerkmeesteren, die het orgel lieten bouwen; in 't Nederlandsch en in 't Latijn. Alles is met hekwerk afgesloten.

Dat èn oxaal (de marmeren pilaren toch zijn uit Italië naar Rotterdam vervoerd) èn orgel schatten gekost hebben, en steeds kostbaar zijn wat onderhoud betreft, zal ieder licht begrijpen. Gelukkig dat H.H. Kerkvoogden er niet voor terugdeinzen, wanneer het noodig is, reparaties aan een en ander te laten geschieden. In 1885 (October) wordt het geheele werk uit elkaar genomen, schoongemaakt en zoo noodig verbeterd door de firma Bärz & Co. De dispositie zal echter dezelfde blijven.

D I S P O S I T I E

van het Orgel in de Groote of St. Laurenskerk te Rotterdam.

HOOFDMANUAAL.	RUGPOSITIEF.	BOVENMANUAAL.	ECHOWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant..... 16	Prestant..... 8	Prestant..... 8	Salicionaal 8	Prestant..... 32	4 Koppelingen.
Bourdon..... 16	Bourdon..... 16	Quintadeen..... 16	Baarpijp 8	Subbas 32	5 Afsluitingen.
Prestant..... 8	Fluit trav. (disc.) 8	Quintadeen 8	Bourdon 8	Prestant..... 16	Tremulant voor het
Octaaf..... 8	Fluit dolce..... 8	Holpijp..... 8	Viola di Gamba 8	Subbas 16	Rugpositief.
Holpijp 8	Roerfluit 8	Viola di Gamba 8	Salicionaal 4	Bourdon..... 16	Tremulant voor het
Quint 6	Octaaf..... 4	Octaaf..... 4	Fluit 4	Quint 12	derde en vierde
Octaaf 4	Roerfluit 4	Roerfluit..... 4	Gemshoorn 2	Prestant..... 8	kavief.
Speelfluit..... 4	Gemshoorn..... 4	Openfluit..... 4	Vox Angelica... 8	Octaaf..... 4	Ventiel.
Quint 3	Octaaf..... 2	Octaaf 2		Octaaf..... 4	Calcantenschel.
Octaaf..... 2	Gemshoorn..... 2	Openfluit..... 2		Octaaf 2	Blinde Registers.
Woudfluit..... 2	Mixtuur ... 4, 6 st.	Flageolet 1		Bazuin 32	
Mixtuur 4, 5, 6 st.	(gehalv.)	Cornet (disc.) 4 st.		Bazuin 16	
Cornet (disc.) 6 st.	Cornet, (disc.) 6 st.	Carillon, doorl. 3 st.		Trompet..... 8	
Sexquialter ... 2 st.	Sexquialter... 2 st.	Schalmei..... 8		Trompet..... 4	
Scherp ..... 4, 5 st.	Trompet 8	Vox Humana ... 8		Cinck 2	
Trompet..... 16	Fagot 16				
Dulciaan..... 16	Hobo 8				
Trompet..... 8					

Het Orgel in de Michaëlskerk te Zwolle heeft 64 sprekende stemmen, vier klavieren en vrij pedaal.
 Het werk is in 1721 geleverd door de firma SCHNITZER uit Groningen in 1837 en 1885 hersteld door VAN OREKELLEN uit Groningen.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	BORSTWERK.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant 16	Prestant..... 8	Prestant..... 4	Prestant 8	Prestant 16	Afsluitingen.
Bourdon..... 16	Gedekt 8	Liefel. Fluit.... 8	Quintadena 8	Subbas..... 16	Koppelingen.
Octaaf..... 8	Viola di Gamba 8	Roerfluit..... 4	Fluit douce.... 8	Octaaf..... 8	Tremulanten.
Roerfluit..... 8	Fluit trav. (disc.) 8	Salicet 4	Holpijp..... 8	Gedekt 8	Ventiel.
Octaaf..... 4	Octaaf..... 4	Speelfluit..... 3	Violoncel 8	Violon 8	Calcantenschel.
Speelfluit..... 4	Holpijp..... 4	Prestant..... 2	Octaaf.... 4	Holpijp 8	
Nazard 3	Quint 3	Vlakfluit..... 2	Fluit 4	Octaaf..... 4	
Prestant 2	Superoctaaf ... 2	Gemschoorn 2	Octaaf..... 2	Bazuin 16	
Nachthoorn.... 2	Woudfluit 2	Sexquialter... 2 st.	Fluit 2	Basson 16	
Cornet ..... 5 st.	Flageolet..... 1	Mixtuur..... 4 st.	Mixtuur ..... 3 st.	Trompet 8	
Mixtuur ..... 4 st.	Carillon ..... 3 st.	Dulciaan..... 8	Fagot 16	Trompet 4	
Ruischpijp ... 2 st.	Clarinet 8	Clarinet 8	Hobo 8		
Trompet 16	Trompet..... 4				
Trompet 8					
Trompet 4					

Organist de Heer J. A. HEMPENIUS.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Haarlem heeft 60 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal.
 In 1738 is dit werk door Muzikr uit Amsterdam geleverd.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant.....	8	Prestant	8	Prestant	32	Afsluitingen. Koppelingen. Tremulanten.
Bourdon	16	Quintadena.....	16	Holfluit	8	Prestant	16	
Octaaf	8	Quintadena.....	8	Quintadeen	8	Subbas.	16	
Viola di Gamba...	8	Bearyjp	8	Octaaf	4	Roerquint	12	
Roerfluit.....	8	Octaaf	4	Fluit	4	Octaaf	8	
Roerquint	6	Vlakfluit.....	4	Speelfluit	3.	Holfluit	8	
Octaaf	4	Nazard	3	Superoctaaf.....	2	Quint-Prestant	6	
Gemschoorn	4	Nachhoorn.....	2	Sexquialter.....	2 st.	Octaaf	4	
Quint	3	Flageolet	1½	Scherp	6—8 st.	Ruischquint.....	3	
Woudfluit	2	Sexquialter.....	2 st.	Cornet	4 st.	Holfluit	2	
Mixtuur ... 6—10 st.		Echo-Cornet	4 st.	Carillon	2 st.	Bazuin.....	32	
Tertiaan.....	2 st.	Mixtuur	4—6 st.	Fagot	16	Bazuin	16	
Trompet.....	16	Schalmei	8	Trompet	8	Trompet.....	8	
Trompet.....	8	Dulciaan.....	8	Regaal.....	8	Trompet.....	4	
Hobo	8	Vox Humana	8			Cinck	2	
Trompet	4							

Organist de Heer BASTIAANS.

Het Orgel in de Grootte of St. Jakobskerk te 's Gravenhage heeft drie klavieren, vrij pedaal, 55 sprekende stemmen. In 1882 is dit werk door J. F. WITTE (firma Bätz & Co.) uit Utrecht, geleverd.

HOOFDKLAVIER.		MIDDELKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	16	Prestant	8	Salicet	8	Prestant	16	Koppelingen. Tremu-	
Quintadena	16	Bourdon	16	Roerfluit	8	Subbas	32	lant. (Middenklav.)	
Prestant	8	Hoflfluit	8	Quintadena	8	Violon	16	Twee Crescendotreden	
Roerfluit	8	Violon	8	Voix Céleste	8	Subbas	16	(Ile en IIIe klavier.)	
Baarpjip	8	Fluit travers	8	Viola	8	Quint	12	Vier Comb.-treden.	
Octaaf	4	Octaaf	4	Gemshoorn	8	Octaaf	8		II
Quint	3	Roerfluit	4	Salicet	4	Bourdon	8		I
Octaaf	2	Nazard	3	Openfluit	4	Quint	6		
Cornet	5 st.	Flageolet	2	Gemshoorn	2	Octaaf	5		
Scherp ... 2, 3, 4 st.		Cornet	5 st.	Carillon		Bazuin	32		
Mixtuur	3—5 st.	Mixtuur	3, 4 st.	Eoline	16	Bazuin	16		
Trompet	16	Fagot	16	Schalmei	8	Basson	16		
Trompet	8	Trompet	8	Dulciaan	8	Trombone	8		
Trompet	4	Clarinet	8			Trompet	4		

Organist de Heer A. N. KOOPMAN.

Het Orgel in de Oude Kerk te Amsterdam heeft drie klavieren, vrij pedaal, 54 sprekende stemmen.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGPOSTIEF.		PEDAAL.	
	Voet.		Voen.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Quintadeen.....	16	Holpyp	8	Subbas	16
Octaaf	8	Baarpyp	8	Quintadeen.....	8	Octaaf	8
Holpyp	8	Quintadeen.....	8	Octaaf.....	4	Roerquint	6
Quint	6	Viola di Gamba	8	Speelfluit	4	Octaaf.....	4
Octaaf	4	Octaaf.....	4	Quint	3	Nachthoorn	2
Fluit	4	Genshoorn	4	Octaaf.....	2	Mixtuur	6 st.
Quint	3	Nazard	3	Woudfluit	2	Bazuin	16
Octaaf	2	Cimbel	3 st.	Flageolet	1	Trompet.....	8
Fluit	2	Sexquialter.....	2 st.	Mixtuur	6 st.	Trompet.....	4
Mixtuur	6, 8 st.	Fagot	16	Schery	3 st.	Cornet	2
Sexquialter.....	4 st.	Trompet.....	8	Sexquialter	2 st.	STOMME REGISTERS.	
Schery	3 st.	Vor Humana.....	8	Cornet	5 st.	Afsluitingen. Ventiel.	
Trompet	16			Fagot	8	Koppelingen. Tremulanten.	
Trompet, ...	8			Dulciaan.....	8	Caleantenschel.	

Dit Orgel is zeer oud, is in 1539 vernieuwd door NIEUWENHOFF en JAN BESTEVARE, in 1726 door VATER uit Hannover en in 1824 weder hersteld door LOHMAN uit Amsterdam.

Organist de Heer J. H. C. TEN BROEKE.

Het Orgel in de Grootte Hervormde Kerk te Nijmegen is in 1776 geleverd door König uit Keulen.
 Het werk heeft drie klavieren, vrij pedaal en 53 sprekende stemmen.

HOOFDMANUAAL.	BOVEN MANUAAL.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant 16	Koppel 8	Prestant 8	Prestant 16	Afsluitingen.
Octaaf..... 8	Quintadeen 16	Bourdon 16	Subbas 16	Koppelingen.
Gemshoorn..... 8	Viola di Gamba... 8	Bourdon 8	Violon 16	Tremulanten.
Roergedakt 8	Wijgedakt..... 8	Fluit Travers..... 8	Quint 12	
Quint..... 6	Octaaf..... 4	Octaaf..... 4	Octaaf 8	
Octaaf..... 4	Nazard..... 2 st.	Flûte à bec..... 4	Roerfluit 8	
Roerfluit 4	Cornet ..... 6 st	Quint 3	Quint..... 6	
Superoctaaf..... 2	Quintfluit 2	Octaaf 2	Octaaf..... 4	
Tertiaan 3 1/2	Mixtuur..... 5 st.	Flageolet..... 1	Bomdardon 16	
Mixtuur..... 6 st.	Carillon (disc.).... 8	Mixtuur ..... 6 st.	Trompet 8	
Fournituur ..... 3 st.	Hobo (disc.)..... 8	Carillon (disc.).... 8	Clairon 4	
Trompet 16	Vox Angelica..... 8	Trompet..... 8	Cornet 2	
Trompet 8	Vox Humana..... 8	Basson..... 8		
	Echo (disc.)..... 8	Vox Humana..... 8		

Het Orgel in de Grootte of St. Janskerk te Gouda is in 1736 door JEAN MOREAU uit Rotterdam geleverd, en heeft drie klavieren, vrij pedaal en 52 sprekende stemmen.

HOOFDMANUAAL.		BOVENMANUAAL.		RUGPOSITIEF.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Afsluitingen.
Prestant	8	Salfonaal	8	Bourdon	16	Subbas.....	16	Koppelingen.
Holpjp	8	Echo-Holpjp.....	8	Holpjp.....	3	Prestant.....	8	Tremulanten.
Quint.....	6	Quintadena.....	8	Fluit Travers.....	8	Wijgedakt.....	8	Calcant.
Octaaf.....	4	Viola di Gamba..	8	Octaaf.....	4	Roequint	6	
Openfuit.....	4	Octaaf.....	4	Fluit douce.....	4	Octaaf.....	4	
Roerfuit.....	4	Echofuit.....	4	Quint.....	3	Holfuit	2	
Octaaf.....	2	Nachthoorn.....	2	Octaaf.....	2	Bazuin	16	
Cornet.....	5 st.	Flageolet.....	1	Woudfuit	2	Trompet.....	8	
Mixtuur.....	4—6 st.	Mixtuur	4 st.	Cornet.....	6 st.	Clairon	4	
Trompet.....	16	Saxquaker		Mixtuur	6 st.	Cornet.....	2	
Trompet.....	8	Echo-Trompet.....	8	Scherp	6 st.			
Schalmei.....	4	Vox Humana.....	8	Carillon	2 st.			
				Trompet	8			
				Dulciaan.....	8			

Organist de heer BRONS MIDDEL.

Het Orgel in de Martinikerk te Groningen heeft 52 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. In 1482 is het werk door RUDOLF AGRICOLA geleverd. Later is het dikwijls veranderd en vergroot; de laatste reparatie geschiedde in 1854 door VAN OECKELËN & Zoon uit Groningen.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet
Prestant.....	16	Prestant	8	Prestant, (disc.).....	16	Prestant.....	32
Octaaf	8	Holfluit	8	Quintadeen.....	16	Prestant.....	16
Roerfluit	8	Viola di Gamba.....	8	Prestant.....	8	Subbas	16
Salicionaal.....	8	Holpijp	8	Roerfluit	8	Octaaf.....	8
Holpijp.....	8	Octaaf.....	4	Bourdon	8	Gedekt.....	8
Quint.....	5 1/2	Nachthoorn	4	Octaaf.....	4	Roerquint.....	5 1/2
Octaaf.....	4	Woudfluit.....	2	Fluit.....	4	Octaaf.....	4
Portunaal.....	4	Vox Humana.....	8	Quint	3	Fluit	4
Woudfluit	2			Octaaf	2	Octaaf.....	2
Mixtuur.....	4, 5 st.			Fluit	2	Nachthoorn	2
Cornet.....	5 st.			Terts.....	1 1/2	Bazuin	16
Trompet.....	16			Flageolet	1	Trompet.....	8
Trompet.....	8			Mixtuur	4 st.	Trombone	8
Hobo	8			Fagot	16	Cornet	4
				Trompet.....	8		
				Chalcedion.....	8		

Organist de Heer J. Worp.

Het Orgel in de Grootte Boven of St. Nicolaaskerk te Kampen heeft 52 sprekende stemmen, vier klavieren en vrij pedaal.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	RUGWERK.	BORSTWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.
Prestant..... 16 (in 't front)	Prestant..... (in 't front)	Prestant..... (in 't front)	Prestant.....	Subbas	Koppelingen.
Bourdon..... 16	Quintadena	Bourdon.....	Fluit travers...	Octaaf.....	Hulptrekkers.
Prestant..... 8	Roerfluit.....	Holhijp.....	Salletonaal.....	Gedakt.....	Afsluifingen.
Holhijp..... 8	Viola di Gamba	Octaaf.....	Gedakt.....	Roerquint	Tremulanten.
Octaaf..... 4	Octaaf.....	Roerfluit	Hoffluit	Octaaf	Calcaentenschel.
Viola	Woudfluit.....	Speelfluit	Woudfluit	Quint.....	Ventiel.
Fluit	Dolean	Octaaf.....	Flageolet	Bazuin	
Quint	Woudfluit.....	Zachte Fluit	Duleiaan.....	Trompet.....	
Superoctaaf	Carillon (disc.) 3 st.	Mixtuur.... 3, 4 st.		Klaroen.....	
Gemshoorn	Vox Humana...	Mixtuur.... 16			
Mixtuur.... 4, 5 st.	Clarinet	Fagot			
Trompet..... 16	(doorslaand; de disc. met zilve- ren tongen.)	Trombone.....			
Trompet..... 8					

Van het Orgel is de maker niet meer bekend, evenmin hoe oud het werk is. De Organist heeft het in 1866 geheel vernieuwd.

Organist de Heer Z. VAN DIJK.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Dordrecht heeft 51 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal.
 Het werk is in 1859 door W. H. KAM, uit Rotterdam, geleverd.

HOOFDMANUAAL.	BOVENMANUAAL.	RUGPOSITIEF.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant 16	Baarpijp 8	Prestant 8	Subbas (Gedekt)... 32	Koppelingen.
Gedekt..... 16	Holpijp..... 8	Bourdon 16	Prestant 16	Afsluitingen.
Prestant 8	Viola di Gamba... 8	Gemshoorn 8	Violon 16	Ventiel.
Roerfluit..... 8	Quintadeen 8	Salicionaal 8	Subbas 16	
Holfluit 8	Salicionaal 4	Bourdon 8	Octaaf 8	
Octaaf 4	Openfluit..... 4	Octaaf 4	Gedekt..... 8	
Roerfluit 4	Gedekt..... 4	Gemshoorn 4	Quint 6	
Quint 3	Nazard..... 3	Quint 3	Octaaf 4	
Octaaf 2	Woudfluit 2	Octaaf 2	Bazuin 16	
Mixtuur ..... 4,5 st.	Carillon..... 2	Mixtuur..... 3,4 st.	Trombone 8	
Scherp ..... 3 st.	Schalmei 8	Cornet ..... 5 st.	Trompet 4	
Cornet..... 5 st.	Vox Humana 8	Trompet 8		
Trompet 16		Dulciaan 8		
Trompet 8				
Clarinet 4				

Organist de Heer G. J. DE VRIES.

Het Orgel in de Domkerk te Utrecht heeft 51 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal en is in 1831 door Bärz & Co. uit Utrecht geleverd.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGPOSITIEF.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Afsluitingen.	
Bourdon	16	Baarfijp	8	(spreek dubbel).		Open Subbas	16	Koppelingen.	
Octaaf	8	Viola di Gamba...	8	Holpjjp.....	8	Octaaf	8	Tremulanten.	
Roerfluit	8	Holpjjp.....	8	Quintadeen	8	Fluit	8		
Octaaf	4	Fluit trav.	8	Octaaf	4	Roerquint	6		
Gemshoorn	4	Prestant	4	Roerfluit	4	Octaaf	4		
Quint	3	Openfluit.....	4	Quint	3	Mixtuur	4 st.		
Octaaf.....	2	Quint	3	Superoctaaf	2	Bazuin	16		
Woudfluit	2	Gemshoorn.....	2	Fluit	2	Trombone	8		
Mixtuur.....	4,8 st.	Flageolet.....	1	Mixtuur.....	3,6 st.	Trompet	4		
Sexquialter	4 st.	Carillon (3 Octaven).		Scherp.....	3,4 st.	Cinck	2		
Fagot	16	Echo-Trompet.....	8	Cornet	5 st.				
Trompet	8	Vox Humana	8	Trompet	8				
				Tousin	8				

Organist de Heer RICHARD HOL.

Het Orgel in de Nieuwe Luthersche Kerk te Amsterdam heeft drie klavieren, vrij pedaal en 47 sprekende stemmen, en is in 1830 door Bärz & Co. uit Utrecht, geleverd.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet. 16	Voet. 8	Voet. 8	Voet. 16	
Prestant	Prestant	Prestant	Prestant	Koppelingen.
Bourdon	Quintadeen	Holpijp	Subbas	Ventiel.
Octaaf	Viola di Gamba...	Quintadeen	Octaaf	Calcant.
Roerfluit	Roerfluit	Octaaf	Fluit	
Octaaf	Prestant.....	Fluit	Roerquint	
Gemshoorn.....	Opendifluit	Quint	Octaaf.....	
Quint.....	Roerquint.....	Octaaf.....	Bazuin	
Octaaf	Woudfluit	Cornet	Trompet	
Mixtuur	Flageolet	Sexquialter.....	Trompet	
Sexquialter.....	Vox Humana	Mixtuur	Cinck	
Scherp.....		Scherp.....		
Quartuur.....		Fagot.....		
Trompet		Trompet		
Trompet				

Organist de Heer MEIJER NOLTE.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Arnheim heeft 47 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal, en is in 1770 door Gebr. WAGNER uit Saxe-Heimberg, geleverd.

HOOFDMANUAAL.		BOVENMANUAAL.		RUGPOSITIEF.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant.....	8	Prestant.....	8	Prestant	16	Koppelingen.
Octaaf	8	Salicee	8	Quintadeen	16	Majorbas	32	Tremulant.
Bourdon	8	Fluit Travers	8	Hoffluit	8	Subbas.....	16	Vantiel.
Viola di Gamba...	8	Gedakt.....	8	Quintadeen	8	Violon	16	
Gemshoorn	8	Octaaf.....	4	Octaaf.....	4	Fluit Travers.....	16	
Quint.....	6	Fluit douce.....	4	Fluite d'Amour	4	Octaaf	8	
Octaaf.....	4	Tertiaan	2 st.	Woudfluit.....	2	Octaaf	4	
Koppelfluit	4	Carillon	4	Flageolet.....	1	Mixtuur.....	4—6 st.	
Superoctaaf.....	2	Hobo	8	Sexquialter	2 st.	Bazuin	16	
Mixtuur	6 st.	Kromhoorn	8	Mixtuur	4 st.	Trompet.....	8	
Gimbel.....	3 st.	Vox Humana.....	8	Dulciaan.....	16	Clarinet	4	
Fagot	16			Vox Humana.....	8			
Trompet	8							

Organist de Heer W. EZZERMANN.

Het Orgel in het Palais voor Volksvijlt te Amsterdam is in 1873 door CAVAILLÉ COLL., uit Parijs, geleverd. Het werk heeft 45 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal.

HOOFDMANUAAL.	IIe MANUAAL.	IIIe MANUAAL.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant 16	Gamba 8	Prestant 8	Subbas 32	Koppelingen.
Bourdon 16	Flûte travers..... 8	Bourdon 16	Subbas..... 16	Effet de l'orage.
Prestant 8	Quintadeen 8	Cor de Nuit 8	Fluit 8	Crescendo's.
Flûte harm..... 8	Voix Céleste..... 8	Unda Maris..... 8	Violoncello 8	Enz.
Holpjp..... 8	Octaaf 4	Viola d'Amour 4	Octaaf..... 4	
Gamba..... 8	Flûte d'Amour..... 4	Doublette..... 2	Bombardon 16	
Salicionaal 8	Quint 3	Piccolo 1	Trompet 8	
Prestant 4	Octaaf 2	Trompet 8	Clairon 4	
Octaaf 4	Cornet..... 5,8 st.	Clarinet 8		
Plein-jeu ..... 4,7 st.	Cor Anglais..... 16	Basson-Hautbois... 8		
Cornet..... 5 st.	Trompet..... 8	Vox Humana 8		
Bombardon..... 16	Clairon 4			
Trompet 8				
Clairon..... 4				

Het Orgel in de Herr. Nieuwe Kerk te Amsterdam heeft drie klavieren, vrij pedaal en 45 sprekende stemmen.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant.....	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Koppelingen.
Quintadeen	16	Baarpijp	8	Holpijp	8	Bourdon	16	Tremulanten.
Octaaf.....	8	Quintadeen	8	Quintadeen	8	Octaaf	8	Ventiel.
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf.....	4	Roerquint	6	Calcaent.
Octaaf.....	4	Octaaf	4	Dwersfluit	4	Octaaf.....	4	Het werk heeft acht
Ganshoorn.....	4	Quintfluit	3	Quintfluit.....	3	Basuin	16	Blaasbalgen.
Quint.....	3	Octaaf.....	2	Spilfluit	2	Trompet.....	8	
Mixtuur		Siflet	1	Octaaf.....	2	Trompet	8	
Scherp.....		Saxquater		Siflet	1½			
Fagot	16	Trompet	8	Quartane				
Trompet	8	Vox Humana	8	Mixtuur				
				Scherp				
				Cornet				
				Saxquater				
				Trompet	8			

In 1655 is dit werk geleverd door HANS WOLFF SCHONVAT uit Kezlingen, bij Frankenthal. Het Orgel had toenmaals slechts 2 klavieren en vrij pedaal. In 1673 is het verbeterd door DUNSCHOR VAN GOOR & ZOON uit Dordrecht, die er ook het bovenklavier aan toevoegden en het rugwerk verbeterden.

Organist de heer J. M. MARTENS.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Deventer heeft 45 sprekende stemmen, drie klavieren, drie klavieren, vrij pedaal en is in 1830 door HOLTZREBEN uit Deventer, geleverd.

HOOFDMANUAAL.	BOVENMANUAAL.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant 16	Baarpijp 8	Prestant 8	Prestant 16	Afsluitingen.
Bourdon 16	Holpijp 8	(disc. dubbel.)	Subbas 16	Koppelingen.
Octaaf... .. 8	Salicionaal 8	Quintadeen 8	Octaaf 8	Tremulanten.
Roerfluit..... 8	Viola di Gamba... 8	Holpijp 8	Fluit 8	Calcant.
Octaaf 4	Fluit Trav. (disc.) 8	Octaaf..... 4	Quint..... 6	
Gemshoorn 4	Octaaf..... 4	Roerfluit..... 4	Octaaf..... 4	
Quint..... 3	Open Fluit 4	Quint..... 3	Fluit 4	
Octaaf 2	Quintfluit 3	Octaaf..... 2	Bazuin 16	
Cornet ..... 5 st.	Woudfluit 2	Fluit 2	Trompet 8	
Mixtuur..... 4—8 st.	Trompet 8	Mixtuur..... 3—6 st.	Trompet 4	
Sexquialter ..... 4 st.	Vox Humana 8	Trompet 8		
Fagot 16		Dulciaan 8		
Trompet... .. 8				

Het Orgel in de St. Pieterskerk te 's Hertogenbosch heeft 44 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. In 1847 is het werk door SMITS uit Reek geleverd.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAALWERK.		STOMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Koppelingen. Afsluiting. Tremulant.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Bourdon	16	Subbas.....	16	
Holpjp.....	8	Holpjp.....	8	Roerfluit.....	8	Octaaf.....	8	
Prestant	4	Prestant	4	Fluit trav. (disc.)..	8	Holpjp.....	8	
Fluit.....	4	Gemschoorn	4	Prestant	4	Prestant	4	
Quint.....	3	Fluit	2	Fluit	4	Mixtuur	2	
Octaaf.....	2	Sexquialter	3 st.	Octaaf.....	2	Bazuin	16	
Cornet	3 st.	Carrillon.....		Flageolet.....	1	Trompet.....	8	
Mixtuur	2 st.	Hautbois-Basson...	8	Mixtuur		Serpent	8	
Trompet	16	Kromhoorn	8	Trompet	8	Clairon	4	
Trompet	8	Vox Humana	8	Clairon	8			
Basson	8							

Organist de Heer HENRI COOYMANS.

Het Orgel in de Hoofd-Parochialekerk van St. Servatius te Maastricht heeft 44 sprekende stemmen, vier klavieren, vrij pedaal.

HOOFDMANUAAL.	POSITIEF.	ECHO.	RÉCIT.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Montre	Montre	Montre	Montre	Montre	Koppelingen.
16	8	4	4	16	Ventiel.
Bourdon	Bourdon	Bourdon	Bourdon	Sousbasse	Crescendotrede.
16	8	8	8	16	
Montre	Salicional	Flûte	Flûte Harmonie	Quint	
8	8	4	8	12	
Bourdon	Montre	Flageolet	Cornet.....	Flûte	
8	4	1	3 st.	8	
Violon di Gamba	Flûte		Euphone	Montre	
8	4		8	4	
Billingua sup... ..	Doublette		Hautbois	Bombardo	
8	2		8	16	
Flûte Harmon.	Trompette			Trompette	
8	8			8	
Montre	Voix Humana.. ..			Clairon	
4	8			4	
Flûte					
4					
Quint					
3					
Doublette.....					
2					
Cornet.....	5 st.				
Mixture	5 st.				
Fortvent.....					
Bombarde	16				
Trompette.....	8				
Clairon	4				

De Maker van dit werk is niet meer bekend, evenmin wanneer het voltooid is geweest; het orgel is blijkbaar zeer oud en is in 1806 uit het voormalig Klooster der Predikheeren te Maastricht, naar bovengenoemde kerk overgebracht. Het werk is indertijd door Gebr. FRANSEN, uit Horst en de firma PEERBOOM-LEUSER, uit Maastricht veel verbeterd en vergroot.

Organist de Heer J. Smeets.

Het Orgel in de Nieuwe Kerk te Delft heeft drie klavieren, vrij pedaal en 43 sprekende stemmen.

In 1839 is het door de firma Bartz (WITTE) uit Utrecht, geleverd.

HOOFDMANUAAL.		BOVENMANUAAL.		RUGPOSTIEF.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	16	Prestant	16	Afsluitingen.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Prestant	8	Subbas.....	16	Koppelingen.
Octaaf.....	8	Holpyp	8	Viola	8	Octaaf.....	8	Ventiel.
Roerfluit.....	8	Quintadeen	8	Holpyp.....	8	Fluit	8	Tremulant.
Octaaf	4	Salicionaal	4	Octaaf.....	4	Quint	6	
Gemsboorn.....	4	Open Fluit.....	4	Fluit.....	4	Octaaf.....	4	
Quint	3	Fluit	2	Quint	3	Bazuin.....	16	
Octaaf.....	2	Trompet	8	Octaaf	2	Trombone	8	
Cornet.....		Vox Humana.....	8	Mixtuur		Trompet	4	
Mixtuur				Trompet	8	Clnok	2	
Fagot	16			Dulceaan	8			
Trompet.....	8							
Trompet.....	4							

Organist de Heer P. KERSBERGEN.

Het Orgel der Grootte of Martinuskerk te Bolsward heeft 42 sprekende stemmen, drie klavieren en vijf pedaal en is in 1781 door HEINZ afgeleverd.

HOOFDKLAVIER.	Voet.	BOVENKLAVIER.	Voet.	BBUIGWEK.	Voet.	PEDAAL.	Voet.	STOMME REGISTERS.
Prestant	8	Salicionaal	8	Prestant	8	Prestant	16	Afsluitingen.
Holpijp.....	16	Roerfluit	8	Flûte douce.....	8	Bourdon	16	Koppelingen.
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Melophone	8	Octaaf	8	
Baarpijp	8	Flûte travers	4	Octaaf	4	Salicionaal	8	
Octaaf	4	Salicet.....	4	Fluit	4	Gedakt.....	8	
Speelfluit	4	Quintfluit.....	3	Nazard	3	Octaaf	4	
Quint	3	Nachthoorn.....	2	Octaaf	2	Nachthoorn.....	2	
Octaaf	2	Clarinet	8	Speelfluit	2	Bazuin	16	
Woudfluit	2			Cornet.....		Trompet.....	8	
Cornet				Dulciaan.....	8	Schalmei	4	
Mixtuur								
Trompet.....	16							
Trompet	8							
Fagot	8							

Het Orgel is eenige jaren geleden hersteld, en van bovenklavier voorzien door de Firma VAN DAM te Leeuwarden.

Organist de Heer B. DE VRIES.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Maassluis heeft 42 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal en is in 1732 door Garbers geleverd.

HOOFDMANUAAL.		BOVENMANUAAL.		RUGWERK.		PEDAAL.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Prestant.....	16	Prestant.....	4	Prestant, (disc.).....	16	Prestant	8
Octaaf	8	Baarfijp.....	8	Prestant.....	8	Bourdon	16
Holpijp	8	Quintadeen	8	Holpijp.....	8	Roerquint	12
Octaaf.....	4	Nazard	3	Quintadena.....	8	Octaaf.....	4
Fluit.....	4	Octaaf	2	Octaaf.....	4	Mixtuur	
Quint	3	Fluit	1	Fluit	4	Bazuin	16
Octaaf.....	2	Mixtuur.....	4 st.	Quint.....	3	Trompet.....	8
Cornet.....		Cimbel		Octaaf.....	2	Trompet.....	
Scherp		Trompet.....	8	Woudfluit.....	2	Trompet.....	4
Mixtuur.....	6 st.	Vox Humana.....	8	Mixtuur.....	6 st.	Sexquialter	
Dulciaan	16			Sexquialter		Trompet.....	8
Trompet.....	8						

Organist de Heer De Groot.

Daar de Organist mij geene opgave zond, nam ik bovenstaande uit Hess' "Orgeldispositionen."

M. H. VAN 't KRUIS.

Het Orgel in de Nieuwe Kerk te Groningen heeft drie klavieren, vrij pedaal en 42 sprekende stemmen.
Dit werk is in 1831 door TRAPE, uit Groningen, geleverd.

HOOFDKLAVIER. Voet.	BOVENKLAVIER. Voet.	RUGWERK. . Voet.	PEDAAL. Voet.	STOMME REGISTERS.
Prestant 16	Prestant 8	Prestant 8	Prestant..... 16	Afsluitingen.
Bourdon 16	Holfluit 8	Bourdon 16	Subbas..... 16	Koppelingen.
Octaaf 8	Viola di Gamba... 8	Holpijp..... 8	Octaaf..... 8	Ventiel.
Holpijp..... 8	Fluit Travers..... 8	Roerfluit 8	Holpijp 8	
Baarpijp 8	Octaaf 4	Octaaf 4	Octaaf..... 4	
Quintadena 8	Fluit 4	Fluit 4	Nachthoorn..... 4	
Octaaf..... 4	Woudfluit..... 2	Octaaf 2	Bazuin..... 16	
Speelfluit..... 4	Flageolet 1	Fluit 2	Trompet 8	
Quintfluit 3	Carillon 8	Trompet 8	Trompet..... 4	
Octaaf 2	Vox Humana 8	Hobo..... 8		
Mixtuur				
Fagot 16				
Trompet..... 8				

Organist. de Heer R. VAN BRUGGEN.

Het Orgel in de Catherdraal of St. Janskerk te 's Hertogenbosch heeft 42 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal en is omstreeks 1700 door HENNEMAN geleverd.

HOOFDKLAVIER.		ROVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Koppelingen.	
Bourdon	16	Bourdon	16	Bourdon	16	Subbas	16	Tremblant.	
Holpjp.....	8	Roerfluit	8	Holpjp.....	8	Octaaf	8	Afsluitingen.	
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Fluit Travers.....	8	Gedekt.....	8		
Quint.....	3	Octaaf	4	Octaaf	4	Octaaf.....	4		
Super-Octaaf	2	Octaaf	2	Salicet.....	4	Bazuin	16		
Mixtuur		Cornet	4 st.	Fluit	4	Trompet	8		
Tertiaan		Sesquialter		Octaaf	2	Clairon.....	4		
Trompet	16	Carillon		Flageolet	1				
Trompet	8	Trompet	8	Mixtuur	5 st.				
		Basson-Hautbois...	8	Trompet	8				
		Vox Humana	8	Dulciaan	8				

Organist de Heer P. J. v. PARSCHEN.

Het Orgel in de R. K. Parochiale Kerk van de H. Maagd Maria te Bergen op Zoom, is in 1864 geleverd door Gebr. Hack te Barmen. Het werk heeft 3 klavieren, vrij pedaal en 41 sprekende stemmen.

HOOFDMANUAAL. Voet.	TWEEDE MANUAAL. Voet.	DÉRDE MANUAAL. Voet.	PEDAAL. Voet.	STOMME REGISTERS.
Principal 16	Principal 8	Salicional 8	Principal 16	3 Koppelingen.
Quintatón..... 16	Bordun 16	Flaut-Angelica 8	Violonbass 16	5 Afsluitingen.
Principal 8	Bassethorn 8	Dolce..... 8	Subbass 16	Crescendo voor het
Viola di Gamba... 8	Rohrflaut 8	Quintatón .. 8	Gedaktbass 8	3e Manuaal.
Gemshorn 8	Octav 4	Flaut-Travers..... 4	Octavbass 8	Calcantenschel.
Grossgedáckt 8	Flaut dolce..... 4	Viola 4	Jubal 8	Ventiel.
Octav 4	Flautino 2	Flageolet..... 2	Quintbass 5 1/3	Lantaarnbalg met 4
Hohflaut 4	Mixtur..... 3 st.	Cornorne..... 8	Octavbass 4	Pompen en 5 reserve-
Quint 2 2/3	Fagot-Oboe 8		Posaunebass 16	balgen als regula-
Octav 2			Trompetebass 8	toren.
Cornet ..... 4 st.			Claironbass 4	
Scharff..... 5 st.				
Trompete..... 8				

Organist de Heer C. P. DÈKKERS.

Het Orgel in de Oude Kerk te Delft is in 1857 door Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd. Het werk heeft drie klavieren, vrij pedaal en 40 sprekende stemmen.

HOOFDMANUAAL.		BOVENMANUAAL.		RUGPOSITIEF.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	16	Prestant	16	Koppelingen.
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Prestant	8	Subbas.....	16	Ventiel.
Bourdon	8	Holfluit	8	Viola	8	Octaaf.....	8	Tremulant.
Octaaf.....	4	Gemshoorn.....	8	Roerfluit.....	8	Violon	8	Calcant.
Fluit	4	Salicoet.....	4	Octaaf.....	4	Octaaf.....	4	
Quint	3	Fluit.....	4	Roerfluit.....	4	Bazuin.....	16	
Woudfluit	2	Gemshoorn.....	2	Quint	3	Trombone	8	
Cornet	5 st.	Schalmei	8	Octaaf	2	Clarinet	4	
Mixtuur.....	3—7 st.	Dulciaan	8	Cornet.....	5 st.			
Trompet.....	16			Mixtuur	2—6 st.			
Trompet.....	8			Fagot	16			
				Trompet	8			

Organist de Heer W. VAN THIEVEN.

Het Orgel in de Zuiderkerk te Rotterdam heeft 40 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal.
 Het werk is in 1850 door Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd.

HOOFDMANUAAL.	TWEEDE MANUAAL.	DERDE MANUAAL.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet. 16	Voet. 8	Voet. 8	Voet. 16	
Prestant	Prestant	Salicet	Prestant	Koppelingen.
Prestant	Bourdon	Viola di Gamba...	Open Subbas	Ventiel.
Bourdon	Viola	Holpijp	Octaaf	
Gemshoorn	Roerfluit.....	Salicet.....	Fluit	
Octaaf	Octaaf.....	Roerfluit.....	Octaaf.....	
Fluit	Open Fluit	Gemshoorn	Bazuin	
Quint.....	Nazard.....	Schalmei	Trompet	
Octaaf	Woudfluit.....	Vox Humana	Trompet	
Mixtuur..... 4—8 st.	Cornet..... 5 st.	Crescendo voor het derde manuaal.		
Cornet..... 4 st.	Trompet... ..			
Fagot	Dulciaan			
Trompet				
Clarinet				

Organist de Heer G. B. VAN KRIEKEN.

Het Orgel in de St. Pieterskerk te Leiden heeft 39 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal en is in 1643 door GALTER VAN GRENKER VAN HAGENBERG geleverd, in 1773 door ASSENDIELDT, uit Leiden, hersteld, en in 1808 door RIJK VAN ARKEL, in 1843 tot 1847 door LOHMAN wederom verbeterd.

HOOFDKLAVIER.		MIDDELKLAVER.		BOVENKLAVIER.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant.....	16	Prestant	8	Prestant.....	8	Prestant.....	8	Koppelingen.	
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Holpïjp	8	Gedakt.....	8		
Octaaf.....	8	Quintadena	8	Flûte Trav. (disc.)	8	Octaaf	4		
Holpïjp	8	Holpïjp.....	8	Octaaf	4	Nachthoorn	4		
Octaaf.....	4	Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4	Bazuin.....	16		
Fluit.....	4	Fluit	4	Octaaf	2	Trompet	8		
Octaaf.....	2	Octaaf	2	Quint.....	1½				
Mixtuur.....	3, 4 st.	Woudfluit.....	2	Siflet	1				
Trompet.....	8	Gemshoorn	2	Mixtuur.....	3—5 st.				
		Carillon		Cornet					
		Trompet.....	8	Scherp					
		Vox Humana.....	8	Trompet.....	8				

Organist de Heer J. GODFRROT.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Purmerend heeft 39 sprekende stemmen, drie klavieren, vijf pedaal en is in 1742 door R. GARELS geleverd.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant..... 8	Holpjp 8	Prestant ... (disc.) 8	Prestant 16	4 Afsluitingen.
Bourdon 16	Echo-Viool 8	Holpjp..... 8	Octaaf..... 8	4 Koppelingen.
Holpjp..... 8	Salicionaal 4	Roerfluit 8	Quint..... 6	Tremulanten.
Baarpjp 8	Roerfluit 4	Prestant 4	Octaaf..... 4	Ventiel.
Quintadeen 8	Octaaf..... 2	Fluit 4	Mixtuur ..... 4 st.	Calcant.
Viola di Gamba... 8	Sexquialter..... 2 st.	Nazard 3	Bazuin 16	
Octaaf..... 4	Dulciaan 8	Octaaf..... 2	Trompet 8	
Spitsfluit. 4		Mixtuur..... 2, 3 st.	Trompet..... 4	
Quint..... 3		Sexquialter (disc.) 2 st.		
Octaaf..... 2		Trompet 8		
Cornet ..... 5 st.				
Mixtuur..... 4-6 st.				
Fagot..... 16				
Trompet 8				

Organist de Heer J. P. DE GROOT.

Het Orgel in de Westkerk te Amsterdam heeft 39 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal.
 In 1687 is dit werk door R. R. DUYSCHOR VAN GOOR, uit Dordrecht, geleverd.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8	Afsluizingen.	
(disc. dubbel.)		(disc. dubbel.)		(disc. dubbel.)		Bourdon	16	Koppelingen.	
Prestant	8	Quintadeen	8	Holpyp	8	Roerquint	6	Tremulanten.	
(disc. dubbel.)		Baarpyp	8	Quintadeen	8	Octaaf	4	Ventiel.	
Holpyp	8	Octaaf	4	Octaaf	4	Bezain	16	Galcaentenschel.	
Octaaf	4	Roerfluit	4	Dwarsfluit	4	Trompet	8		
Fluit	4	Quint	3	(disc. dubbel.)					
(disc. dubbel.)		(disc. dubbel.)		Quint	3				
Octaaf	2	Woudfluit	2	Octaaf	2				
(disc. dubbel.)		Mixtuur	3, 4 st.	(disc. dubbel.)					
Mixtuur	3—6 st.	Tertz		Siflet	1				
Scherp	3—5 st.	Vox Humana	8	(disc. dubbel.)					
Sexquialter (disc.)				Cornet	6 st.				
Trompet	8			Tertz					
				Mixtuur	3—6 st.				
				Scherp	3—6 st.				
				Trompet	8				

Organist de Heer J. B. KORMAN.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te 's Gravenhage dateert van de vorige eeuw, heeft 39 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. De klavieren loopen 4, het pedaal 2 octaaf.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant	Prestant	Prestant	Prestant	Koppelingen.
8	8	8	16	
Bourdon	Baarpijp	Holpijp	Bourdon	Afsluitingen.
16	8	8	16	
Roerfluit	Quintadeen	Octaaf	Prestant	Ventiel.
8	8	4	8	
Quintadena	Salicionaal	Fluit	Roerquint	
8	4	4	6	
Octaaf	Roerfluit	Octaaf	Octaaf	
4	4	2	4	
Nachthoorn	Fluit	Flageolet	Trompet	
4	2	1	16	
Quint	Schalmei	Sexquialter	Trompet	
3	8		8	
Octaaf	Vox Humana	Mixtuur	Clarinet	
2	8		4	
Woudfluit		Dulciaan		
2				
Mixtuur				
Cornet				
Fagot				
16				
Trompet				
8				
Trompet				
4				

Organist de Heer Textor.

Het Orgel in de Grootte Hervormde Kerk te Amersfoort heeft 38 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. Dit Orgel is in 1844 door C. F. NABER, uit Deventer, geleverd.

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STEMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16	Asluitingen.	
Bourdon	16	Holpjp.....	8	Bourdon	8	Subbas	16	Koppelingen.	
Prestant	8	Quintadeen	8	Roerfluit	8	Octaaf	8	Ventiel.	
Holpjp.....	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4	Octaaf	4	Schel.	
Octaaf	4	Octaaf	4	Holfluit	4	Bazuin	16	Tremulaeren.	
Open Fluit.....	4	Fluit.....	4	Woudfluit	2	Trompet	8		
Quint	3	Nazard.....	3	Saxquater.....	2 st.				
Octaaf	2	Gemshoorn.....	2	Mixtuur.....	3—5 st.				
Mixtuur	4—6 st.	Flageolet.....	1	Dulciaan	8				
Cornet.....	5 st.	Vox Humana	8						
Fagot	16	Hobo	8						
Trompet	8								

Organist de Heer H. J. CRUVER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Apeldoorn is in 1846 door S. F. A. NABER, uit Deventer, geleverd.

Het werk heeft drie klavieren, vrij pedaal en 38 sprekende stemmen.

HOOFDMANUAAL.	BOVEN MANUAAL.	RUGPOSITIEF.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet. 16	Voet. 8	Voet. 8	Voet. 16	
Prestant	Holfluit	Prestant	Prestant.....	Afsluitingen.
Bourdon	Fluit Trav. (disc.) 8	Bourdon	Subbas	Koppelingen.
Octaaf	Viola di Gamba... 8	Roerfluit.....	Octaaf	Tremulant.
Piramidefluit	Octaaf.....	Holpijp.....	Gedakt.....	Ventiel.
Octaaf.....	Roerfluit	Octaaf	Octaaf.....	Calcant.
Fluit	Woudfluit	Speelfluit	Bazuin	
Quint	Flageolet.....	Gemshoorn.....	Trompet.....	
Octaaf	Vox Humana.....	Carillon.....	Clarinet	
Cornet		Dulciaan		
Mixtuur.....		Hobo		
Fagot				
Trompet				

Organist de Heer J. ENDERLÉ.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Gorinchem heeft drie klavieren, vrij pedaal, 38 sprekende stemmen en is in 1853 door WITTE (Bätz & Co.) uit Utrecht, geleverd.

HOOFDMANUAAL.	BOVENMANUAAL.	RUGPOSITIEF.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	voet.	Voet.	
Prestant 16	Prestant..... 8	Prestant..... 8	Prestant 16	Afsluïtingen.
Bourdon 16	Bearpijp 8	Holpijp..... 8	Subbas..... 16	Koppelingen.
Octaaf 8	Viola di Gamba... 8	Flûte Trav. (disc.) 8	Octaaf 8	Tremulant.
Roerfluit..... 8	Quintadeen 8	Octaaf..... 4	Octaaf..... 4	Ventiel.
Octaaf..... 4	Salicef..... 4	Fluit..... 4	Bazuin 16	Calcaent.
Nachthoorn..... 4	Roerfluit 4	Quint..... 3	Trombone 8	
Nazard..... 3	Quint 3	Octaaf..... 2		
Octaaf 2	Woudfluit..... 2	Cornet ..... 5 st.		
Cornet ..... 5 st.	Schalmei..... 8	Mixtuur ..... 4 st.		
Mixtuur ..... 5 st.	Vox Humana..... 8	Trompet..... 8		
Fagot 16				
Trompet 8				

Het Orgel in de Oostkerk te Middelburg is in 1779 begonnen door Gebrs. DE RIJCKERE en voltooid in 1783 door VAN OYERBEEK, uit Middelburg. Het werk heeft 37 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal.

HOOFDKLAVIER.	BOVENKLAVIER.	RUGWERK.	PEDAAL.	STOMME REGISTERS.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.	
Prestant	Prestant	Prestant	Prestant	Koppelingen.
8	8	8	8	
Bourdon	Baarpijp	Holpijp.....	Subbas.....	Ventiel.
16	8	8	16	
Holpijp	Fluit douce.....	Quintadeen	Octaaf.....	Afsluitingen.
8	4	8	4	
Gemschoorn.....	Quintfluit.....	Prestant	Bazuin.....	Calcant.
8	3	4	16	
Octaaf.....	Gemschoorn	Roerquint	Trompet	
4	2	4	8	
Nachthoorn.....	Flageolet.....	Nazard	Clairon	
4	1	3	4	
Openfluit	Echo-Trompet.....	Doublette.....		
4	8	2		
Quint	Vox Humana	Fluitviolet		
3	8	1		
Superoctaaf.....		Trompet.....		
2		Fagot-Hobo.....		
Cornet		8		
6 st				
Mixtuur.....				
2, 3 st.				
Trompet				
8				
Clairon.....				
4				

Organist de Heer H. VAREL.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zalt-Bommel heeft 37 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. (Makr en jaartal niet opgegeven.)

HOOFDKLAVIER.		BOVENKLAVIER.		RUGWERK.		PEDAAL.		STOMME REGISTERS.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.		
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16	Koppeling.	
Octaaf	8	Bourdon.....(disc.)	16	Bourdon	16	Octaaf	8	Ventiel.	
Bourdon	8	Holprijp	8	Bourdon	8	Octaaf	4		
Octaaf	4	Gemschoorn	8	Fluit trav.....	4	Mixtuur.....	3, 4 st.		
Fluit	4	Viola di Gamba...	8	Octaaf	2	Bazuin	16		
Quint	3	Fluit	4	Mixtuur	3, 4 st.	Trompet.....	8		
Octaaf	2	Woudfluit	2	Cornet.....	4 st.	Clairon	4		
Flageolet.....	2	Fagot	8	Carillon					
Cornet.....	4 st.	Vox Humana.....	8	Dulciaan.....	8				
Sexquialter									
Trompet.....	16								
Trompet.....	8								

Organist de Heer PERRBOTTE.

Het Orgel in de St. Martinikerk te Sneek heeft 36 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal, en is in 1710 door ARP SCHNITGER uit Groningen, geleverd, terwijl het in 1832 verbeterd is.

HOOFDMANUAAL. Voet.	BOVENMANUAAL. Voet.	RUGWERK. Voet.	PEDAAL. Voet.	STOMME REGISTERS.
Prestant 8	Prestant (disc.).... 8	Prestant 8	Prestant 16	Afsluitingen.
Bourdon 16	Fluit dolce 4	Gedakt..... 8	Octaaf 8	Ventielen.
Holpijp..... 8	Fluit 4	Quintadeen 8	Octaaf 4	Tremulanten.
Octaaf 4	Ged. Quint 3	Koppeloctaaf 4	Quint 3	Calcantenschel.
Spitsfluit 4	Prestant 2	Octaaf..... 2	Nachthoorn..... 2	Koppelingen.
Nazard 3	Woudfluit..... 2	Quint 1½	Bazuin..... 16	
Superoctaaf..... 2	Siflet 1	Sexquialter .... 2 st.	Trompet 8	
Gemshoorn 2	Kromhoorn 8	Dulciaan..... 8	Clairon 4	
Sexquialter..... 2 st.				
Mixtuur..... 4—6 st.				
Trompet 8				
Vox Humana..... 8				

Het Orgel der St. Teresiakerk te 's Gravenhage heeft 36 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal, en is in 1851 door LAURET (Mechelen) geleverd.

Hoofdmanuaal.	Bovenmanuaal.	Rugwerk.	Pedaal.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.
Prestant ... 8	Prestant ... 16	Salicional... 8	Subbas 16
Bourdon ... 16	Prestant ... 8	Roerfluit ... 8	Open Fluit.. 8
Viola..... 16	Viola..... 8	Viola..... 4	Quint 6
Fluit 8	Bourdon ... 8	Veldfluit ... 4	Octaaf 4
Quintadena . 8	Prestant ... 4	Quint 3	Octaaf 2
Prestant ... 4	Fluit 4	Flageolet ... 2	Trombone... 16
Fluit 4	Flageolet ... 2	Harmonica.. 8	Bazuin 16
Octaaf 2	Basson 8	Stomme Registers.	Trompet 8
Mixtuur... 4 st.	Euphone 8	Calcantklok.	Clairon 4
Bazuin 16		Pedaal-, manu-	
Trompet ... 8		aal- en positief-	
		koppeling.	

Organist de Heer GRESSE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Almelo heeft drie Klavieren, vrij pedaal en 35 sprekende stemmen. In 1873 is dit werk door R. HOEK, uit Barmen, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Bovenmanuaal	Rugwerk.	Pedaal.
Voet.	Voet.	Voet.	Voet.
Prestant ... 16	Geigenprinc. 8	Salicionaal... 8	Principal ... 8
Principal..... 8	Bourdon..... 16	Liebl.gedakt 8	Subbas 16
Viol. di Gam. 8	Gemshoorn.. 8	Fernfluit ... 8	Violon 16
Fluitmajor. . 8	Roerfluit 8	Fluit douce.. 4	Quintbas ... 10 $\frac{3}{4}$
Gedakt..... 8	Fugara 4	Violino 4	Violoncelle .. 8
Octaaf 4	Dolce 4		Gedakt 8
Holfluit 4	Flautino..... 2		Octaaf 4
Quint ..... 2 $\frac{3}{4}$	Sexquialter . 2 $\frac{3}{4}$		Bombardon.. 16
Octaaf..... 2	Eophone..... 8		Trompet 8
Cornet ..... 5 st.	(doorslaand.)		
Mixtuur ... 5 st.			Stomme Registers.
Trompet..... 8			Koppelingen.
			Ventiel.
			Calcant

Organist de Heer GERBIG.

Het Orgel in de Nieuwe Kerk te Harlingen heeft 34 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. ALBERT ANTHONI HINSZ heeft in 1776 dit werk geleverd; VAN OECKELEN heeft het in 1864 hersteld.

Hoofdklavier.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holfluit	8	Subbas.....	16
Baarpijp	8	Flûte d'Amour....	4	Gedakt.....	8
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4
Quint.....	6	Violon (disc.)	8	Fluit.....	2
Octaaf.....	4	Gedaktfluit.....	4	Nachthoorn.....	2
Spitsfluit.....	4	Salicionaal	4	Bazuin	16
Octaaf.....	2	Speelfluit.....	2	Trompet	8
Woudfluit	2	Flageolet.....	1	Trombone	8
Cornet.....	5 st.	Calcedion.....	8	Cornet	2
Mixtuur.....	3—5 st.			Stomme Registers.	
Trompet	16			Tremulanten.	
Trompet	8			Drie Afsluitingen.	
Hobo	8				

Organist de Heer J. MIEDEMA

Het Orgel in de Nieuwe- of Groote Hervormde Kerk te Zierikzee heeft 33 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. In 1848 is dit werk door KAM en VAN DER MEULEN, uit Rotterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Subbas.....	16
Prestant	8	Holpijp	8	Violon	16
Roerfluit	8	Baarpijp	8	Octaaf	8
Octaaf	4	Octaaf	4	Gedakt.....	8
Roerfluit	4	Openfluit	4	Quint.....	6
Quint.....	3	Zachtgedakt	4	Octaaf	4
Octaaf	2	Woudfluit	8	Bazuin.....	16
Cornet		Echo-Trompet.....	8	Trombone	8
Mixtuur		Dulciaan	8	Trompet	4
Basson	16			Clairon	2
Trompet	8			Stomme Registers.	
				Afsluitingen.	
				Koppelingen.	

Organist de Heer D. H. EZERMAN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Midwolde (Groningen) heeft 33 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal; is in 1772 geleverd door A. A. HINSCH en in 1834 door FRELITAG vernieuwd.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Gedakt.....	16	Fluit Douce	8	Bourdon	16
Baarpijp	8	Quintadena	8	Gedakt	8
Holpijp	8	Fluit Travers.....	8	Roerquint	6
Octaaf	4	Holpijp (disc.).....	4	Octaaf	4
Gemshoorn	4	Nazard	3	Nachthoorn.....	2
Quint	3	Octaaf	2	Bazuin.....	16
Octaaf	2	Spitsfluit.....	2	Trompet	8
Woudfluit	2	Sexquialter ...	2, 3 st.	Schalmei	4
Cornet	3 st.	Dulciaan	8	Cornet.....	2
Mixtuur.....	4, 5 st.				
Trompet	8				
Vox Humana.....	8				

Het Orgel in de Groote of St. Janskerk te Schiedam heeft drie klavieren, vrij pedaal en 32 sprekende stemmen. Het is omstreeks 1680 vervaardigd; de naam van den Orgelmaker is echter niet meer bekend.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Prest. (disc.)	16	Holpijp	8	Prestant.....	8	Prestant	8
Prestant.....	8	Baarpijp,....	8	Holpijp	8	Bourdon.....	16
Holpijp	8	Quintadeen ..	8	Fluit trav... :	8	Subbas	16
Octaaf	4	Tolcaan	4	Prestant	4	Quint	6
Quint	3	Vox Humana	8	Fluit	4	Octaaf	4
Octaaf	2			Octaaf.....	2	Bazuin	16
Woudfluit... :	2			Octaaf.....	1		
Cornet ...	6 st.			Sup. Octaaf..	2	Stomme Registers.	
Mixtuur	2, 3 st.			Mixtuur ...	3 st.	Koppelingen.	
Sexquial.	2, 3 st.					Tremulanten.	
Scherp.....	2 st.						
Trompet	8						

Organist de Heer H. J. P. TEXTOR.

Het Orgel in de R. K. St. Lebuinuskerk te Deventer heeft twee klavieren, vrij pedaal en 32 sprekende stemmen. Het werk is in 1868 door de firma HOEK, uit Barmen, geleverd voor f 10.800.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Pedaal.
Prestant	16	Salicionaal	8	Prestant	16
Prestant	8	Bourdon	16	Subbas	16
Holpijp	8	Bassethoorn	8	Octaaf.....	8
Fluitmajor	8	Fluit travers	8	Violoncello	8
Viola di Gamba... 8		Roerfluit	8	Octaaf	4
Octaaf.....	4	Fernfluit.....	8	Bazuin.....	16
Holfluit	4	Gemshoorn	4	Trompet.....	8
Quint	3	Fugara.....	4	Clairon	4
Octaaf.....	2	Fluit douce.....	4		
Cornet	5 st.	Flageolet.....	2	Stomme Registers.	
Mixtuur	5 st.	Fagot-Oboe	8	Koppelingen.	
Fagot	16				
Trompet	8				

Organist de Heer ZWAKKENBERG.

Het Orgel in de O. L. Vrouwenkerk te Schiedam heeft twee klavieren, vrij pedaal en 32 sprekende stemmen. Dit werk is in 1865 door W. RÜTTER, uit Kevelaer, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Geigenprincipaal ..	8	Violon	16
Bourdon	16	Bourdon	16	Subbas	16
Prestant	8	Salicionaal	8	Octaaf	8
Holpijp.....	8	Holfluit.....	8	Violoncel.....	8
Viola di Gamba... 8		Fluit Travers.....	4	Gedakt.....	8
Fluit Major	8	Fluit dolce	4	Octaaf	4
Octaaf	4	Quintfluit	3	Bazuin.....	16
Roerfluit.....	4	Piccolo	2	Trompet	8
Quint.....	3	Mixtuur	3 st.		
Octaaf	2	Kromhoorn	8	Stomme Registers.	
Cornet	3 st.			Manuaalkoppel.	
Mixtuur	4 st.			Pedaalkoppel.	
Fagot	16			Octaafkoppel voor het	
Trompet	8			Pedaal.	

Organist de Heer GORES.

Het Orgel in de St. Michaelskerk te Thorn (Limburg) heeft drie klavieren met aangehangen Pedaal, 32 sprekende stemmen. Maker en ouderdom onbekend.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Positief.	Voet.	Bovenklavier. (Half Klavier.)	Voet.
Montre	8	Prestant	4	Bourdon	
Bourdon	16	Bourdon	8	Prestant	
Bourdon	8	Fluit	4	Fluit	
Prestant	4	Nazard.....	3	Montre	
Fluit.....	4	Tierce		Cornet.....	
Nazard.....	3	Sexquialter.....		Doublette.....	
Cornette		Fourniture		Fourniture	
Doublette.....		Cornette			
Sexquialter		Doublette.....			
Cimbel.....		Vox Humana		Aangehangen Pedaal.	
Tierce		Grumhorn			
Fourniture					
Trompette					
Clairon					

Organist de Heer DREISSEN.

Dit werk is blijkbaar zeer oud; ik heb de dispositie gelaten zooals de Organist ze mij geschreven heeft. M. H. VAN 'T KRUIJS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Elburg heeft 31 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Dit werk is in 1825 door QUELLHORST geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Bourdon	16
Gemshoorn.....	8	Fluit Trav. (disc)..	8	Octaaf	8
Roerfluit.....	8	Viola di Gamba...	4	Bourdon	8
Octaaf	4	Fluit dolce	4	Octaaf	4
Roerfluit.....	4	Mixtuur	4 st.	Bazuin.....	16
Quint.....	3	Cornet.....	5 st.	Trompet	8
Octaaf	2	Dulciaan	8	Clarinet	4
Woudfluit	2	Vox Humana	8		
Mixtuur	5 st.			Stomme Registers.	
Sexquialter	3 st.			Koppeling.	
Cimbel.....	4 st.			Afsluiting.	
Trompet	8			Cimbelster.	
Clarinet-Hobo.....	8			Ventiel.	

Organist de Heer TER LINDEN.

Het Orgel in de R. K. St. Petruskerk te Oirschot heeft 31 sprekende stemmen, drie klavieren en vrij pedaal. Het is een oud orgel, in 1800 uit een der kerken te Maastricht naar bovengenoemde kerk overgebracht en in 1869 door van DINTHER vernieuwd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Prestant ...	8	Bourdon ...	8	Prest. (disc.)	8	Subbas	16
Bourdon ...	16	Dwarsfluit..	4	Bourd. (disc.)	8	Open Fluit...	8
Bourdon ...	8	Salicionaal..	4	Viola	8	Octaaf	4
Octaaf	4	Fluit.....	4	Gemshoorn .	8	Bazuin	16
Fluit	4	Vox Humana	8	Prestant	4	---	
Quint	3			Fluit	4	Stomme Registers.	
Octaaf	2			Quint	3	Koppelingen.	
Picolo	2			Octaaf	2		
Mixtuur ...				Flageolet ...	1		
Cornet				Cornet			
Trompet	8			Sexquialter.			

Organist de Heer HEMMINGX.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Eenrum heeft 31 sprekende stemmen, twee klavieren met vrij pedaal. Het werk is in 1871 door LOHMAN & ZONEN afgeleverd en in 1874 door VAN OEKELEN geleverd.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Roerfluit.....	8	Subbas.....	16
Violoncello	16	Quintadena	8	Salicionaal	8
Baarpijp	8	Viola di Gamba....	8	Roerquint	6
Fluit dolce	8	Fluit travers.....	8	Octaaf	4
Octaaf.....	4	Fluit Dolce.....	4	Octaaf	2
Gemshoorn.....	4	Speelfluit	2	Bazuin	16
Quint	3	Clarinet (doorsl.)..	8	Basson	16
Octaaf	2			Basseth. (doorsl.)..	16
Cornet.....	3 st.	Stomme Registers.		Trombone	8
Mixtuur		Afsluitingen.			
Trompet	8	Tremulant.			
Hobo (doorslaand)	8	Ventiel.			
		Calcant.			
		Koppelingen.			

Organist de Heer RIJKERS.

Het Orgel in de Buurkerk te Utrecht heeft 31 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. In 1882 is dit werk door J. F. WITTE (firma Bätz & Co.) uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Salicet	8	Prestant	16
Prestant	8	Bourdon	16	Subbas.....	16
Violon	8	Viola	8	Octaaf.....	8
Roerfluit.....	8	Fluit Travers.....	8	Bourdon	8
Octaaf	4	Holfluit	8	Quint.....	6
Fluit	4	Fluit	4	Octaaf	4
Quint	3	Salicet	4	Bazuin.....	16
Octaaf.....	2	Nazard	3	Trombone.....	8
Mixtuur	4, 5 st.	Flageolet.....	2	Stomme Registers.	
Cornet	5 st.	Dulciaan	8	Koppelingen.	
Fagot.....	16	Schalmei.....	8	Tremulanten.	
Trompet	8	Crescendo voor het tweede Manuaal.		Ventiel.	
				Calcant.	

Organist de Heer W. PETRI.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Rhenen is in 1872 door LEICHEL, uit Dusseldorf, geleverd. Het werk heeft drie klavieren, vrij pedaal, 31 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Violoprest...	4	Prestant	8	Prestant ...	16
Bourdon	16	Flûte Trav.	8	Liefel. Ged.	16	Subbas	16
Octaaf	8	Gemshoorn .	8	Salicionaal..	8	Violon	16
Holpijp	8	Liefel. Ged.	8	Gedakt.....	8	Octaaf	8
Viol.di Gamba	8	Flûte d'Am.	4	Octaaf	4	Cello	8
Octaaf	4	Clarinet	8	Roerfluit ...	4	Bazuin	16
Fluit	4			Fluit.....	2	— —	
Quint.....	3					Stomme Registers.	
Octaaf	2					Koppelingen.	
Mixtuur... 4 st.						Ventiel.	
Cornet ... 4 st.						Tremulant.	
Trompet ... 8						Calcant.	

Organist de Heer A. C. MOINAT.

Het Orgel in de St. Martinuskerk te Wijk (Maastricht) heeft 30 sprekende stemmen, drie klavieren, vrij pedaal. Het werk is in 1878 door PEREBOOM en LELJSER, uit Maastricht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
Voet.		Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Salicionaal..	8	Prestant	8	Prestant ...	16
Bourdon.....	16	Flûte Harm.	8	Bourdon	16	Fluit	8
Prestant	8	Bourdon ...	8	Bourdon ...	8	Quintadena.	8
Bourdon	8	Flageolet ...	2	Salicionaal..	8	Bombardon.	16
Viol. di Gam.	8	Hobo	8	Mélophone..	8	— —	
Prestant ...	4	Vox Human.	8	Prestant	4	Stomme Registers.	
Flûte Harm.	4			Fluit	4	Koppelingen.	
Octaaf	2	Dit klavier		Trompet ...	8	Ventiel.	
Cornet		met Expressif en				Pianotreden.	
Furniture..		Tremolo.				Cresendotreden.	
Trompet ...	8						
Clairon	4						

Organist de Heer G. SCHILS.

Het Orgel der St. Anthoniuskerk te Rotterdam heeft 29 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal, en is in 1874 door W. RÛTTER, uit Kevelaer, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
Voet.		Voet.		Voet.	
Prestant	16	Vioolprestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Gedakt	16	Violon	16
Prestant.....	8	Salicionaal	8	Octaaf.....	8
Viola di Gamba...	8	Bourdon	8	Violoncello	8
Holpijp	8	Fluit Dolce	4	Gedakt.....	8
Octaaf	4	Fluit Travers ...	4	Bazuin	16
Roerfluit.....	4	Quintfluit.....	3	Trompet	8
Quint.....	3	Woudfluit	2		
Octaaf	2	Clarinet	8	Stomme Registers.	
Mixtuur	4 st.			Koppelingen.	
Cornet.....	3 st.			Afsluiting.	
Fagot.....	16			Ventiel.	
Trompet.....	8				

Organist de Heer W. VAN LEEUWEN.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Schiedam is omstreeks 1870 door de firma MAARSCHALKERWEERD, uit Utrecht, geleverd en heeft 29 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Viola di Gamba	8	Subbas.....	16
Prestant	8	Fernfluit	8	Violoncello	8
Violon	8	Quintadena	8	Octaaf	8
Roerfluit	8	Holpijp	8	Fluit	8
Octaaf	4	Prestant	4	Octaaf.....	4
Roerfluit	4	Roerfluit.....	4	Bazuin.....	16
Nazard	3	Piccolo.....	2	Trombone	8
Octaaf.....	2	Clarinet	8		
Cornet.....					
Mixtuur					
Trompet	8				

Stomme Registers.
 Koppelingen.
 Ventiel.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Heerlen is in 1862 door Gebr. MÜLLER, te Reiselscheidt, geleverd en heeft twee klavieren, vrij pedaal, met 29 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Benedenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Principaal	16	Geigenprincipal ...	16	Principal.....	16
Bourdon	8	Gemshorn	8	Violon	16
Gamba.....	8	Bourdon	8	Octav	8
Hohflaut	8	Salicional.....	8	Quint	6
Octav	8	Flauto Travers ...	8	Octav	4
Octav	4	Fernflaut	8	Waldflöte	2
Quint	2 ² / ₃	Octav	4	Posaune	16
Octav	2	Flautino	4		
Cornet..... fach	4	Superoctav	2		
Mixtuur ....., fach	2	Euphon	8		
Trompete.....	8				
Clairon	4				

Stomme Registers.
 Subbas 32 en Trompet 32 voet.
 Koppelingen.

Organist de Heer H. H. EIJCK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Uithuizen (Groningen) heeft 28 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal; is in 1700 door ARP SCHNITGER geleverd, in 1811 door LOHMAN hersteld.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Subbas	16
Bourdon	16	Holpijp	8	Octaaf	8
Gedakt	8	Viola di Gamba ..	8	Bourdon	8
Octaaf	4	Fluit	4	Octaaf	4
Fluit	4	Octaaf	2	Nachthoorn.....	2
Quint	3	Woudfluit	2	Bazuin.....	16
Fluit	2	Flageolet.....	1	Trompet	8
Mixtuur.....	4 st.	Sexquialter	2 st.	Cornet	2
Trompet	8	Carillon			
Vox Humana	8	Dulciaan.....	8		
				Stomme Registers. Drie Koppelingen. Afsluiting. Ventiel. Calcant.	

Organist de Heer W. VELDHIJZEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Goes is in 1770 door J. COOL, uit Goes, geleverd en heeft 28 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon.....(disc.)	16	Holpijp.....	8	Bourdon	16
Holpijp	8	Viola di Gamba...	8	Holpijp	8
Quintadena	8	Fluit	4	Octaaf	4
Octaaf	4	Octaaf	2	Octaaf.....	2
Fluit	4	Woudfluit	2	Trompet	8
Quint	3	Mixtuur	3, 5 st.		
Octaaf	2	Sexquialter	3 st.	Stomme Registers. Twee Koppelingen. Ventiel. Tremulant.	
Mixtuur	3, 6 st.	Dulciaan	8		
Cornet.....	5 st.				
Sexquialter	2 st.				
Trompet	8				
Vox Humana	8				

Organist de Heer A. STEKETEE.

Het Orgel in de St. Jakobs- of Groote Kerk te Vlissingen is geleverd door VAN OSS en eenige jaren geleden hersteld door VAN SPRANG, uit Vlissingen. Het werk heeft twee klavieren, vrij pedaal en 28 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	16
Prestant	8	Holpijp	8	Bourdon	16
Holpijp.....	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Prestant	8
Quintadena	8	Salicionaal	8	Holpijp.....	8
Gemshoorn	8	Prestant	4	Octaaf	4
Octaaf	4	Fluit	4	Bazuin	16
Fluit	4	Nachthoorn.....	2	Trombone	8
Quint	3	Echo-Trompet ...	8		
Octaaf	2	Vox Humana	8		
Mixtuur				Stomme Registers.	
Cornet.....	6 st.			Afsluitingen.	
Trompet	8			Koppelingen.	
				Tremulant.	

Organist de Heer VAN SPRANG.

Het Orgel in de St. Josephkerk te Gouda heeft 28 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is door RUTTE, uit Kevelaer, geleverd, wanneer is niet opgegeven.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
(Boven.)	Voet.	(Beneden)	Voet.		Voet.
Principal	8	Principal.....	4	Subbas	16
Bourdon	16	Salicionaal	4	Violoncello	8
Viola di Gamba...	8	Bourdon	8	Octav	8
Hohlpfeife	8	Flauto dolce	4	Nasat	6
Octav	4	Quint.....	3	Octav	4
Rohrflöte	4	Waldflöte	2	Posaune	8
Quint	3	Krumhorn.....	8	Trompete	8
Octav	2				
Tertz	1 ³ / ₅			Stomme Registers.	
Mixtuur.....	fach 3			Koppelingen.	
Cornet.....	fach 3			Ventiel.	
Trompete ... (disc.)	16			Calcant.	
Fagott (bass)	17				
Trompete.....	8				

Organist de Heer KONINCKS.

Het Orgel in de Galileërkerk te Leeuwarden heeft 28 sprekende stemmen, 3 klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1832 door de firma VAN DAM, uit Leeuwarden, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Viol.di Gamba	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Fluit Dolce.	8	Holpijp	8	Subbas	16
Holpijp	8	Viola.....	4	Octaaf	4	Gedakt	8
Octaaf	4	Speelfluit ...	2	Fluit	4	Octaaf	4
Quint	3	Dulciaan ...	8	Nazard	3	Bazuin	16
Octaaf	2			Octaaf	2	Trompet.....	8
Mixtuur ...				Carillon			
Cornet	.						
Trompet ...	8						

Organist de Heer HILLEBRAND.

Het Orgel in de Nieuwe of Abdijkerk te Middelburg is in 1861 door KAM te Rotterdam geleverd, heeft twee klavieren, vrij pedaal en 28 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant.....	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Subbas	16
Roerfluit.....	8	Baarp pijp	8	Octaaf.....	8
Gedakt.....	8	Viola di Gamba...	8	Quintadeen	8
Octaaf	4	Salicet	4	Octaaf.....	4
Fluit	4	Roerfluit	4	Bazuin	16
Quint.....	3	Woudfluit	2	Trombone	8
Octaaf	2	Vox Humana	8		
Mixtuur	3,4 st.			Stomme Registers.	
Cornet	6 st.			Afsluitingen.	
Fagot	16			Koppelingen.	
Trompet	8			Ventiel.	
Echo-Trompet	8				

Organist de Heer J. VAN 'T KRUIJS.

Het Orgel in de Nieuwe Kerk te 's Gravenhage heeft drie klavieren, aangehangen pedaal, 28 sprekende stemmen en is in 1867 door C. G. F. WITTE te Utrecht, afgeleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8
Prestant.....	8	Gamba	8	Holfluit	8
Bourdon	8	Roerfluit	8	Quintadeen	8
Baarpijp	8	Octaaf.....	4	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Fluit	4	Fluit	4
Fluit	4	Fluit	2	Octaaf.....	2
Quint.....	3	Clarinet	8	Cornet.....	5 st.
Octaaf.....	2			Mixtuur.....	3, 4 st.
Mixtuur.....	4, 5 st.	Stomme Registers.		Trompet	8
Cornet	5 st.	Subbas 16, Violon 8,		Aangehangen Pedaal.	
Trompet	16	Bazuin 16, Koppel Ped.			
Trompet	8	Trombone 8, Octaaf 4,			
		en 8 voet.			

Organist de Heer G. F. WAGENER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Woerden heeft 27 sprekende stemmen, twee klavieren. vrij pedaal en is in 1768 door J. M. M. BÄTZ, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Prestant	8
Roerfluit	8	Holpijp.....	8	Bourdon	16
Baarpijp	8	Octaaf	4	Octaaf	4
Quintadena	8	Gedekte Fluit.....	4	Fagot	16
Octaaf	4	Nazard	3	Trompet.....	8
Open Fluit.....	4	Super-Octaaf	2	Stomme Registers.	
Quint	3	Flageolet.....	1	Koppelingen.	
Octaaf	2	Cornet		Afsluitingen.	
Nachthoorn.....	2	Mixtuur		Tremulanten.	
Mixtuur		Trompet.....	8		
Trompet	8				
Vox Humana	8				

Organist de Heer J. H. B. SPAANDERMAN.

Het Orgel in de St. Dominicuskerk te Rotterdam heeft 27 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1838 door KAM & VAN DER MEULEN voltooid.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant (disc.)	16	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Fluit dolce	8	Octaaf	8
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4
Baarpijp	8	Octaaf.....	4	Bazuin	16
Octaaf	4	Flûte d'Amour ...	4	Trompet	8
Fluit	4	Gemshoorn.....	2		
Quint	3	Sifflet	1	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2	Carillon (disc.) ...		Koppelingen.	
Mixtuur	2—4 st.	Dulciaan	8	Afsluiting.	
Cornet.....	4 st.			Ventiel.	
Fagot	16				
Trompet	8				

Organist de Heer M VAN LEEUWEN.

Het Orgel in de Groote of St. Janskerk te Steenwijk, heeft 26 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. Van OECKELEN uit Haren (Groningen) leverde dit werk in 1861.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Prestant.....	8	Prestant.....	16
Octaaf.....	8	Holpijp	8	Subbas	16
Holpijp.....	8	Holfluit	8	Quint	12
Quint	6	Viola di Gamba...	8	Octaaf.....	8
Octaaf	4	Octaaf	4	Octaaf	4
Nachthoorn	4	Spitsfluit	4	Bazuin	16
Octaaf	2	Woudfluit	2	Trombone	8
Mixtuur	4, 5 st.	Clarinet-Fagot	8		
Cornet.....	5 st.			Stomme Registers.	
Trompet	16			2 Koppelingen.	
Trompet.....	8			3 Afsluitingen.	
				Ventiel.	

Organist de Heer J. GODEFROY.

Het Orgel in de Evang. Luthersche Kerk te Leiden heeft twee klavieren, vrij pedaal en 26 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant .....(disc.)	16	Prestant .....(disc.)	16	Prestant	8
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Bourdon	16
Prestant	8	Holpijp.....	8	Octaaf	4
Holpijp.....	8	Prestant	4	Bazuin	16
Quintadeen	8	Fluit	4		
Baarpijp	8	Octaaf	2		
Octaaf.....	4	Gemshoorn.....	2		
Roerfluit	4	Dulciaan	8		
Quintfluit	3				
Octaaf	2				
Cornet	5 st.				
Mixtuur.....	3, 5 st.				
Trompet	8				
Vox Humana.....	8				

Stomme Registers.
Koppelingen.
Afsluitingen.
Tremulant.

Het Orgel is in 1789 door A. WOLFFERTS, uit Rotterdam, geleverd en later is het werk door SCHAAFFELT & LOHMAN, uit Leiden, vernieuwd.

Organist de Heer VAN LEEUWEN.

Het Orgel in de St. Nicolaaskerk te Staet Vollenhove is in 1686 door APPOLLONTUS BOSCH, uit Amsterdam, geleverd, en heeft twee klavieren, vrij pedaal, 26 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant.....	8
Bourdon	16	Holpijp	8	Bourdon	16
Roerfluit	8	Fluit	4	Holpijp	8
Octaaf	4	Octaaf.....	2	Octaaf	4
Quint.....	3	Woudfluit.....	2	Bazuin.....	16
Octaaf	2	Quint	1½	Trompet	8
Cornet	4 st.	Mixtuur	4 st.		
Cimbel.....	3, 4 st.	Sexquialter	2 st.		
Mixtuur.....	2—4 st.	Dulciaan.....	8		
Trompet.....	8				
Vox Humana.....	8				

Stomme Registers.
Afsluitingen.
Tremulant.

Organist de Heer A. H. SEIDEL.

Het Orgel in de St. Martinuskerk te Weert heeft 26 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Bourdon	8
Bourdon	8	Fluit	4
Fluit Travers	8	Nasard	3
Prestant	4	Octaaf.....	2
Fluit	4	Sexquialter	
Quintfluit	3	Mixtuur	
Octaaf.....	2	Cornet.....	
Mixtuur		Tertiaan	
Sexquialter.....		Kromhoorn.....	8
Cimbel		Vox Humana	8
Cornet.....			
Tertiaan.....		Aangehangen Pedaal.	
Trompet	8		

Het werk is zeer oud. Maker onbekend.

Organist de Heer H. H. SCHAEKEN.

† Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oudewater heeft 26 sprekende stemmen en is omstreeks 1850 door KAM, uit Rotterdam, geleverd. Het werk heeft twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Subbas... ..	16
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	8
Octaaf	4	Quintadeen	8	Prestant	4
Fluit	4	Fluit	4	Bazuin	16
Quint	3	Woudfluit	2	Trombone	8
Octaaf	2	Carillon..... (disc.)		Clarino	4
Mixtuur	4 st.	Vox Humana	8		
Cornet.....	3 st.			Stomme Registers.	
Fagot.....	16			Koppelingen.	
Trompet	8			Ventiel.	

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Hasselt is in 1807 door KNOL geleverd en heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 26 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bugwerk.	
	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	16	Prestant (disc.)	8
Bourdon	16	Quintadeen	8
Prestant	8	Roerfluit	8
Viola di Gamba.....	8	Prestant	4
Holpijp	8	Fluit dolce.....	4
Octaaf	4	Nazard	3
Gemshoorn	4	Woudfluit	2
Quint	3	Ruischpijp.....	2, 3 st.
Octaaf.....	2	Cimbel	4, 5 st.
Mixtuur	4, 5 st.	Echo-Trompet	8
Cornet	4, 5 st.	Dulciaan	8
Sexquialter	2, 3 st.		
Bazuin	16		
Trompet.....	8		
Vox Humana.....	8		

Organist de Heer KNEGT.

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Rotterdam heeft 25 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1775 door MITTENREITER, uit Leiden, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant (disc.) ...	16	Prestant	4	Prestant	8
Prestant	8	Holpijp.....	8	Bourdon.....	16
Quintadena	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Octaaf	4
Roerfluit.....	8	Fluit	4	Bazuin.....	16
Viola di Gamba...	8	Quint	3		
Octaaf	4	Octaaf	2	Stomme Registers.	
Spitsfluit	4	Octaaf.....	1	Koppelingen.	
Octaaf	2	Sexquialter		Afsluitingen.	
Cornet		Dulciaan	8	Ventiel.	
Mixtuur					
Trompet.....	8				
Vox Humana.....	8				

Organist de Heer S. AKKERSDIJK.

Het Orgel in de O. L. V. Hemelvaartkerk te Zwolle is een oud werk, maker en datum onbekend, 50 jaar ongeveer geleden uit Munster als gebruikte werk aangekocht; het Orgel heeft twee klavieren, vrij pedaal, 26 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant.....	8	Prestant	16
Bourdon	16	Gamba.....	8	Subbas.....	16
Holpijp	8	Holpijp	8	Octaaf	8
Gamba.....	8	Prestant	4	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Fluit Dolce	4	Bazuin.....	16
Roerfluit	4	Quint	3	Trompet	8
Quint (disc.)	3	Octaaf	2	Clairon.....	4
Octaaf	2	Vox Humana	8	Stomme Registers.	
Mixtuur	4 st.	†Fluit	8	†Tremulant.	
Fagot	8	†Fluit Trav.(disc.)	16	†Cimbelster.	
Trompet.....	8	†Spitsfluit	2	†Philomela.	
†Ranket	16	†Mixtuur.....	3 st.	Koppelingen.	
†Cimbel	3 st.	†Kromhoorn	8	Calcant.	

De met † geteekende registers zijn thans vervallen.

Organist de Heer PONTEN.

Het Orgel in de St Nicolaas- of Nieuwe Kerk te Dordrecht, is in 1854 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd. Het werk heeft 25 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant.....	16	Prestant.....	8	Subbas.....	16
Prestant.....	8	Gamba.....	8	Octaaf	8
Bourdon	8	Holfluit	8	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Salicet	4	Bazuin	16
Fluit	4	Roerfluit.....	4	Trompet.....	8
Quint.....	3	Nazard.....	3		
Octaaf.....	2	Gemshoorn	2	Stomme Registers.	
Cornet	5 st.	Schalmei.....	8	Koppelingen.	
Mixtuur	5 st.	Dulciaan	8	Ventiel.	
Fagot	16				
Trompet.....	8				

Organist de Heer A. VAN DER WEG.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Vlaarding en heeft 25 sprekende stemmen, drie klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Bourdon	16
Holpijp	8	Viola di Gamba	8	Holpijp.....	8
Octaaf.....	4	Quintadeen.....	8	Octaaf.....	4
Fluit	4	Salicet.....	4	Fluit	4
Quint	3	Fluit	4	Octaaf.....	2
Octaaf	2	Dulciaan	8	Woudfluit	2
Mixtuur	3—6 st.			Cornet.....	
Cornet	5 st.				
Trompet.....	8			Aangehangen Pedaal.	
				Stomme Registers.	
				Koppelingen.	
				Tremulant.	

Dit Orgel is in 1822 uit Gent overgebracht naar bovengenoemde Kerk.

Organist de Heer GROENEVELD.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Sliedrecht is in 1850 door NABER, uit Deventer, geleverd, later door VAN DER RIJLAART, uit Utrecht, hersteld. Het werk heeft twee klavieren, vrij pedaal en 25 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Subbas.....	16
Holpijp.....	8	Roerfluit.....	8	Holpijp.....	8
Octaaf.....	4	Octaaf	4	Octaaf	4
Flûte d'Amour....	4	Fluit.....	4	Bazuin.....	16
Quint	3	Woudfluit	2	Trompet	8
Octaaf.....	2	Fernfluit.....	2		
Cornet.....		Mixtuur	3—5 st.	Stomme Registers.	
Fagot	16	Dulciaan	8	Koppelingen.	
Trompet	8			Afsluitingen.	
				Calcantenschel.	

Organist de Heer R. BEKKER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Winterswijk is in 1848 door NABER, uit Deventer, geleverd, en heeft twee klavieren, vrij pedaal en 25 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Tweede Manuaal.		Pedaal.	
(Boven.)	Voet.	(Beneden.)	Voet.		voet.
Prestant	8	Prestant.....	8	Prestant.....	8
Bourdon	16	Flûte Trav. (disc.)	8	Subbas.....	16
Gemshoorn	8	Holpijp.....	8	Octaaf.....	4
Gedakt.....	8	Viola di Gamba...	8	Bazuin	16
Octaaf.....	4	Gemshoorn	4	Trompet.....	8
Fluit	4	Roerfluit	4		
Quint	3	Gemshoorn	2		
Octaaf	2	Dulciaan.....	8		
Tertz	1 ³ / ₅			Stomme Registers.	
Cornet	4 st.			Koppelingen.	
Mixtuur	3, 6 st.			Ventiel.	
Trompet	8				

Organist de Heer CÖLLEN.

Het Orgel der R. K. Kerk van den H. Griacus en H. Franciscus te Hoorn heeft 25 sprekende stemmen, en is in het jaar 1883 afgeleverd door MAARSCHALKERWEERD & ZOON te Utrecht.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Zacht Gedakt.....	16	Prestant	8
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Subbas.....	16
Prestant	8	Openfluit.....	8	Openbas	8
Holpijp.....	8	Nachthoorn	8	Bazuin	16
Violoncello	8	Flûte Octave	4		
Flûte Harmonique	8	Salicet.....	4		
Octaaf	4	Nazard	3	Stomme Registers.	
Roerfluit	4	Flageolet.....	2	Calcantenschel.	
Octaaf	2	Euphoon	8		
Mixtuur					
Cornet					
Trompet	8				

Organist de Heer P. A. KLEINTJES.

Het Orgel in de Groote Kerk te Zutphen heeft 24 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Octaaf.....	8
Holpijp.....	8	Quintadeen	8	Mixtuur	
Octaaf.....	4	Quint	3	Bazuin	16
Echo	4	Octaaf	2	Basson.....	8
Quint	3	Quint	1½		
Mixtuur		Mixtuur			
Sexquialter		Sexquialter			
Trompet	8	Kromhoorn	8		
Vox Humana	8				

Organist de Heer M. A. BRANDTS BUIJS.

Daar het Orgel zeer oud is, en de Organist mij geene dispositie deed toekomen, nam ik bovenstaand over uit Hess' „Orgeldispositien”.

M. H. VAN 'T KRUIJS.

Het Orgel der R. K. St. Laurenskerk te Rotterdam (Houttuin) heeft 24 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant (disc.)... 16		Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Octaaf.....	8
Prestant	8	Viola	8	Octaaf.....	4
Baarpijp	8	Octaaf	4	Bazuin	16
Holpijp.....	8	Fluit	4	Trompet	8
Quint	6	Gemshoorn	2		
Octaaf	4	Dulciaan	8		
Octaaf.....	2			Stomme Registers.	
Mixtuur				Koppelingen.	
Cornet.....				Afsluitingen.	
Fagot.....	16			Tremulant.	
Trompet	8				

Organist de Heer BURGERS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Aalten heeft 24 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. Blijkbaar is dit orgel zeer oud, maker en jaartal niet meer bekend.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Bazuin.....	16
Bourdon	16	Holpijp	8	(van hout.)	
Gedakt.....	8	Quint	3		
Octaaf.....	4	Octaaf.....	2		
Speelfluit	4	Mixtuur	2, 3 st.		
Quint	3	Trompet	8	Stomme Registers.	
Octaaf	2			Pedaalkoppel.	
Gemshoorn	2			Manuaalkoppel.	
Fluit	2			Afsluiting.	
Quint	1½			Ventiel.	
Sexquialter	3 st.				
Furniture	4 st.				
Cimbel	2, 4 st.				
Mixtuur.....	3, 4 st.				
Cornet	4 st.				
Trompet	8				
Dulciaan.....	8				

Organist de Heer TE GUSSINKLO.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Hilversum is in 1860 door v. D. BRINK uit Amsterdam geleverd, heeft 24 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Subbas	16
Holpijp.....	8	Dwarsfluit .(disc.)	8	Holpijp	8
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4
Fluit	4	Fluit	4	Fagot	16
Quint.....	3	Octaaf.....	2	Trombone	8
Octaaf	2	Blokfluit	2		
Mixtuur.....	2—4 st.	Kromhoorn	8		
Cornet.....	5 st.				
Trompet.....	8				

Organist de Heer C. ANDRIESEN.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Steenberg en is in 1870 door KERKHOFF uit Brussel geleverd, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 24 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant	4	Koppeling.
Bourdon	16	Salicionaal	8	Ventiel.
Prestant	8	Voix Céleste	8	
Bourdon	8	Bourdon	8	
Viola di Gamba...	8	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
Flûte Harmonique	8	Mélophone	4	Crescendotrede voor
Prestant	4	Doublette	2	het Bovenmanuaal.
Fluit	4	Cornet.....		
Doublette.....	2	Hobo	8	
Cornet.....		Fagot	8	
Fourniture				
Bombardon	16			
Trompet.....	8			
Clairon.....	4			

Het Orgel in de St. Dionysius- of Grooten Kerk te Tilburg, heeft drie klavieren, aangehangen pedaal, 24 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.	
	Voet.		Voet.	Voet.	
Prestant	4	Bourdon	8	Prestant	4
Bourdon	16	Fluit	4	Bourdon	8
Viola di Gamba...	8	Octaaf.....	2	Dwarsfluit	8
Holpijp	8	Cornet.....		Fluit	4
Salicionaal	8	Hobo	8	Dolce	4
Octaaf	4			Doublette	2
Veldfluit	2			Cornet	
Doublette.....	2			Dulciaan	8
Mixtuur					
Cornet.....					
Trompet	8			Aangehangen Pedaal.	
Fagot-Hobo	8				

Dit Orgel is een oud werk, maker onbekend, afkomstig uit de abdij Tongerlo (Belgie.)

Organist de Heer BOGAERTS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te 's Hertogenbosch is in 1831 door de firma Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd, en heeft twee klavieren, vrij pedaal en 24 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Octaaf	8
Holpijp	8	Roerfluit.....	8	Octaaf	4
Octaaf.....	4	Quintadeen	8	Bazuin	16
Gemshoorn	4	Prestant	4	Trompet	8
Quint	3	Fluit	4		
Octaaf.....	2	Woudfluit.....	2		
Mixtuur	3—6 st.	Dulciaan	8	Stomme Registers.	
Cornet.....	5 st.			Koppelingen.	
Scherp.....	3, 4 st.			Afsluitingen.	
Trompet	8			Calcantenklok.	
				Ventiel.	

Organist de Heer J. M. DIEDRICH.

Het Orgel in de Marekerk te Leiden dateert van 1629, heeft twee klavieren, vrij pedaal en 24 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant (disc.) ...	16	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Prestant.....	4
Prestant	8	Quintadena	8	Trompet	8
Bourdon	8	Fluit	4		
Quint	6	Nazard	3	Stomme Registers.	
Prestant	4	Prestant	2	Tremulanten.	
Open Fluit.....	4	Roerfluit.....	2	Afsluitingen.	
Prestant	2	Siflet	1	Koppeling.	
Mixtuur.....	5, 6 st.	Vox Humana	8	Ventiel.	
Cornet.....	3 st.				
Sexquialter.....	2 st.				
Trompet... ..	8				

De klavieren loopen vier, het pedaal ruim twee octaaf.

Organist de Heer W. F. VAN HARTROP.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Gennep, is in 1871 door RUTTER uit Kevelaer geleverd; het heeft twee klavieren, vrij pedaal en 24 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant.....	8	Prestant.....	8	Prestant	16
Bourdon	16	Salicionaal	8	Subbas.....	16
Viola di Gamba...	8	Holpijp	8	Prestant	8
Fluit	8	Fluit dolce	4	Violoncello.....	8
Open Fluit	8	Fluit travers.....	4	Bazuin.....	16
Prestant	4	Flageolet.....	2		
Fluit	4	Clarinet	8		
Quint	3				
Octaaf.....	2				
Mixtuur	3 st.				
Cornet.....	3 st.				
Trompet	8				

—————
 Somme Registers.
 Koppelingen.
 Tremulant.
 Ventiel.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Delft heeft twee klavieren, vrij pedaal en 23 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant (disc.) ...	16	Prestant	4	Bourdon	16
Prestant	8	Baarpijp	8	Octaaf	8
Holpijp	8	Holpijp	8	Octaaf	4
Fluit Trav. disc....	8	Viola di Gamba...	8	Bazuin.....	16
Octaaf	4	Fluit	4		
Quiut	3	Nasard.....	3		
Octaaf	2	Gemshoorn	2		
Mixtuur	3 st.	Fluit	1		
Cornet.....	3 st.	Vox Humana	8		
Trompet	8				

—————
 Stomme Registers.
 Koppelingen.
 Ventiel.
 Tremulanten.
 Koppelingen.

Organist de Heer BONTJE.

Het Orgel is zeer oud, maker niet meer bekend, en wordt spoedig door een nieuw werk vervangen.

Het Orgel in de R. K. Kerk der H. Rosalia te Rotterdam, heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant (disc.) ...	8	Prestant	8
Bourdon	16	Viool	8	Bourdon	16
Prestant	8	Holpijp	8	Octaaf	4
Roerfluit	8	Quintadeen	8	Basson	16
Octaaf.....	4	Prestant	4		
Spitsfluit.	4	Fluit	4	Stomme Registers.	
Quint	3	Gemshoorn.....	2	Afsluitingen.	
Mixtuur		Dulciaan	8	Koppelingen.	
Cornet				Tremulant.	
Trompet.....	8				

Het Orgel is zeer oud, in 1779 in bovengenoemde Kerk geplaatst en is door MITTENREITER, uit Leiden, vervaardigd.

Organist de Heer B. HOES.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Winschoten is in 1868 door WITTE, uit Utrecht, geleverd en heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16
Bourdon	16	Viola	8	Octaaf.....	8
Violon	8	Holfluit	8	Bourdon	8
Roerfluit.....	8	Salicet	4	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Roerfluit	4	Basson... ..	16
Fluit	4	Dulciaan	8	Trombone	8
Quint	3				
Octaaf	2			Stomme Registers.	
Cornet.....				Koppelingen.	
Mixtuur				Calcant.	
Trompet	8			Ventiel.	

Organist de heer W. P. CORNELISSEN.

Het Orgel in de Fransche Kerk te Deift heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1869 door Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Bourdon	8
Violon	8	Holfluit	8	Octaaf	8
Roerfluit.....	8	Violine.....	4	Octaaf	4
Octaaf	4	Fluit	4	Basson.....	16
Roerfluit.....	4	Flageolet.....	2	Trompet	8
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	—	
Cornet		Crescendotrede voor		tomme Registers.	
Mixtuur		het tweede Manuaal.		Koppelingen.	
Trompet	8			Ventiel.	

Organist de Heer JOH. VAN DEN NOORD.

Het Orgel in de Groote Hervormde Kerk te Bergen op Zoom heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. In 1770 is dit werk door L. l'Hey, uit Antwerpen, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Bourdon	16
Bourdon	16	Salicionaal	8	Open Fluit	8
Holpijp.....	8	Holpijp.....	8	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Fluit	4	Bazuin.....	16
Fluit	4	Quint	3	—	
Quint	3	Octaaf.....	2	Stomme Registers.	
Octaaf	2	Flageolet.....	2	Koppelingen.	
Mixtuur	4 st.	Trompet	8	Afsluiting.	
Cornet.....	5 st.			Ventiel.	
Trompet	8			—	
Clairor (bas)	4			Drie Blaasbalgen.	

Organist de Heer P. C. J. POWWELS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Delftshaven heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal, en is in 1855 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Octaafbas	8
Roerfluit	8	Gamba.....	8	Octaaf.....	4
Octaaf	4	Salicet	4	Bazuin.....	16
Fluit	4	Roerfluit.....	4	Trombone	8
Quint	3	Gemshoorn	2		
Octaaf	2	Dulciaan	8	Stomme Registers.	
Cornet.....	5 st.			Koppelingen.	
Mixtuur	5 st.			Ventiel.	
Fagot	16			Calcant.	
Trompet	8			Tremulant.	

Organist de Heer D. M. SIMONS.

Het Orgel in de Remonstrantsche Kerk te Amsterdam heeft twee klavieren, vrij pedaal, 23 sprekende stemmen. In 1862 is door P. FLAES uit Amsterdam dit werk geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Baarpijp	8	Subbas.....	16
Roerfluit	8	Viola di Gamba...	8	Fagot	16
Octaaf	4	Quintadena	8	Trompet	8
Fluit	4	Octaaf	4		
Quint	3	Open Fluit.....	4	Stomme Registers.	
Octaaf	2	Spitsfluit.....	4	Koppelingen.	
Mixtuur		Octaaf	2	Afsluitingen.	
Cornet.....	5 st.	Dulciaan	8	Ventiel.	
Trompet	8			Calcant.	

Organist de Heer S. R. DE VRIES.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Arnhem heeft twee klavieren en vrij pedaal, maker en jaartal onbekend; eenige jaren geleden is het pedaal door LEICHEL, uit Dusseldorf, er bij gemaakt. Het werk heeft 23 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Subbas.....	16
Bourdon	16	Bourdon.....	8	Octaaf.....	8
Bourdon	8	Dwarsfluit	8	Octaaf.....	4
Viola di Gamba...	8	Gemshoorn	8	Bazuin	16
Octaaf	4	Salicionaal.....	8		
Zachte Fluit	4	Fluit	4	Stomme Registers.	
Quint.....	2 ² / ₃	Octaaf	2	Koppelingen.	
Octaaf	2	Flageolet.....	1	Ventiel.	
Mixtuur	3 st.	Kromhoorn	8		
Trompet	8				

Organist de Heer BREIJER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Harderwijk heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal, is in 1826 door Bärz & Co., uit Utrecht, afgeleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Holpijp	8
Roerfluit.....	8	Viola di Gamba	8
Baarpijp.....	8	Quintadeen.....	8
Octaaf	4	Gemshoorn	4
Fluit	4	Woudfluit	2
Quint	3	Flageolet	1
Octaaf.....	2	Mixtuur	
Holquint.....	1 ¹ / ₂	Dulciaan	8
Cornet			
Mixtuur		Aangehangen pedaal.	
Sexquialter		Stomme Registers.	
Fagot	16	Koppel.	
Trompet.....	8	Afsluitingen.	
		Ventiel.	
		Tremulant.	

Organist de Heer PIJPER.

Het Orgel in de Oud-Katholieke St. Laurentiuskerk te Rotterdam is in 1859 door C. G. F. WITTE, uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, vrij pedaal, 22 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Octaaf	8
Roerfluit	8	Gamba	8	Octaaf.....	4
Fluit travers	8	Salicet	4	Basson.....	16
Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4	Trompet	8
Fluit	4	Gemshoorn.....	2		
Quint	3	Dulciaan	8	Stomme Registers.	
Woudfluit	2			Twee Koppelingen	
Mixtuur	2, 3 st.			Ventiel.	
Trompet.....	8			Calcant.	

Het Orgel in de Evangelische Luthersche Kerk te Rotterdam heeft twee klavieren, vrij pedaal, 22 sprekende stemmen. Het werk dateert van 1749 en is door MULLER geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Holpijp	8	Prestant	8
Roerfluit	8	Quintadena	8	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Salicionaal	4	Bazuin	16
Roerfluit	4	Roerfluit	4		
Octaaf	2	Gemshoorn	2	Stomme Registers.	
Mixtuur.....	4—7 st.	Carillon (disc.)	3 st.	Koppel.	
Sexquialter ...	2, 3 st.	Vox Humana	8	Ventiel.	
Trompet-Fagot....	16			Afsluitingen.	
Trompet	8			Tremulant.	

Dit Orgel zal spoedig door een nieuw vervangen worden, te leveren door de firma Bärz & Co.

Organist de Heer J. B. LITZAU.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Medemblik heeft drie klavieren, aangehangen pedaal, 22 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant.....	8	Holpijp	8	Prestant	4
Bourdon	16	Roerfluit.....	4	Holpijp	8
Holpijp.....	8	Fluit	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4	Sexquialter.....		Quint	3
Roerfluit.....	4	Regaal.....	8	Octaaf	2
Octaaf	2	<u>Aangehangen pedaal.</u>		Sexquialter.....	
Cornet	3 st.	Stomme Registers.		Mixtuur	
Mixtuur	3, 4 st.	Ventiel.		Trompet (disc.) ...	8
Trompet	8	Afsluiting.		Dulciaan (bas).....	8
		Tremulant.			

Organist de Heer G. GOEDKOOP SMIT.

Dit Orgel is in 1672 door BAKKER, Schoolmeester en Organist te Medemblik, gebouwd. In 1863 is het werk gedeeltelijk vernield door een onweder, maar door de firma VAN DAM, uit Leeuwarden, voor f 2000 weer hersteld.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Wildervank heeft 22 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1867 door MELJER en VAN DAM, uit Leeuwarden, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Vioolprestant	4	Subbas	16
Bourdon	16	Salicet.....	8	Violon	16
Gamba.....	8	Fluit Douce	8	Gedakt.....	8
Gedakt Fluit	8	Flûte d' Amour... ..	4	Violoncello	8
Roerfluit.....	8	Flutino	2	Bombardon	16
Octaaf.....	4	Fagot-Oboe	8		
Gemsfluit	4			Stomme Registers.	
Quint	2 $\frac{2}{3}$			Koppelingen.	
Octaaf.....	2			Ventiel.	
Mixtuur	4 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer B. KOTTER.

Het Orgel in de R. K. Parochiekerk te Boxmeer heeft 22 spre-
kende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in
1677 geleverd, (maker niet bekend) doch meermalen hersteld en
veranderd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Subbas.....	16
Bourdon.....(disc.)	16	Holpijp.....	8	Octaaf	8
Holpijp.....	8	Gamba (disc.).....	8	Violoncello.....	8
Viola di Gamba...	8	Holpijp	4	Bazuin.....	16
Prestant	4	Speelfluit.....	4		
Roerfluit.....	4	Blokfluit	2		
Quint.....	3	Kromhoorn.....	4		
Octaaf	2				
Flageolet.....	1				
Mixtuur	3 st.				
Trompet	8				

Het Orgel wordt binnen korten tijd vergroot en van nieuwe
windladen voorzien. Organist de Heer A VAN DIJK.

Het Orgel in Hervormde Kerk te Alphen a/d. Rijn heeft 22
sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Maker
en jaartal niet opgegeven.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	Tremulanten.	
Bourdon	16	Holpijp	8	Ventiel.	
Quintadena	8	Flûte Trav. (disc)..	8	Koppeling.	
Octaaf	4	Roerfluit.....	4		
Roerfluit	4	Quint	3	Aangehangen Pedaal.	
Roerquint	3	Octaaf.....	2		
Octaaf	2	Mixtuur.....	3 st.		
Terts	1 2/3	Carillon	3 st.		
Cornet	5 st.	Dulciaan	8		
Mixtuur	3-5 st.				
Sexquialter	2 st.				
Trompet	8				
Vox Humana	8				

Organist de Heer BLUEMINCK.

Het Orgel in de Remonstrantsche Kerk te 's Gravenhage heeft 22 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1864 door de firma FLAES, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	3	Salicionaal	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp	8	Subbas	16
Roerfluit	8	Viola di Gamba...	8	Fagot	16
Prestant.....	4	Octaaf	4	Trompet	8
Octaaf	4	Roerfluit	4		
Fluit	4	Octaaf	2	Stomme Registers.	
Quint	3	Dulciaan.....	8	Koppelingen.	
Octaaf.....	2				
Mixtuur.....	3 st.				
Cornet.....	4 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer P. G. RENAUD.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Lemmer is in 1842 door IJPMA, uit Bolsward, geleverd, heeft twee klavieren, vrij pedaal en 22 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant.....	16
Bourdon	16	Viola di Gamba ..	8	Octaaf.....	8
Holpijp	8	Fluit dolce	8	Octaaf	4
Octaaf	4	Octaaf	4	Bazuin	16
Roerfluit	4	Flûte d'Amour ...	4		
Quintprestant	3	Quintfluit	3	Stomme Registers.	
Octaaf	2	Woudfluit	2	Afsluitingen.	
Cornet.....	3 st.	Vox Humana	8	Koppelingen.	
Mixtuur	4 st.			Tremulant.	
Trompet	8				

Door de firma VAN DAM te Leeuwarden is het werk verbeterd en van nieuwe tongwerken voorzien.

Organist de Heer W. BRANDENBURG.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Brummen heeft 22 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is omstreeks 1845 door HOLZGRÄBER, uit Deventer, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		voet.		
Prestant	8	Prestant	8	Afsluiting.	
Bourdon	16	Viola	8	Koppelingen.	
Holpijp.....	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Ventiel.	
Octaaf	4	Roerfluit	8	—————	
Gemshoorn.....	4	Octaaf.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3	Openfluit	4		
Octaaf.....	2	Octaaf	2		
Fluit	2	Woudfluit	2		
Cornet.....	5 st.	Flageolet.....	1		
Mixtuur	3, 4 st.	Dulciaan	8		
Fagot	16				
Trompet	8				

Organist de Heer J VAN DISSEL.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Haarlem heeft twee klavieren, vrij pedaal, 22 sprekende stemmen en is in 1883 door STRÖBEL, uit Duitschland, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant.....	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Voix Céleste	8	Subbas.....	16
Holfluit	8	Flûte Travers.....	8	Viool	8
Viool	8	Harmoniekafluit...	8	Octaaf	4
Gedakt.....	8	Fugara.....	4	Bazuin	16
Octaaf	4	Jachtfluit.....	4	—————	
Quint	2 ² / ₃	Kleine Fluit.....	2	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2			Koppelingen.	
Mixtuur	5 st.			Afsluiting.	
Cornet.....	4 st.			Ventiel.	

Organist de Heer N. HÜNE.

Het Orgel in de Parochiekerk van het H. Hart (Oldenbarneveltstraat) te Rotterdam heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. In 1884 is dit werk door MAARSCHALKERWEERD & ZOON, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Gamba	8	Subbas...	16
Bourdon	16	Cor de nuit	8	Open Fluit	8
Flûte Harmonique	8	Voix Céleste	8	Cello	8
Bourdon	8	Violine.....	4	Bazuin	16
Salicionaal	8	Flûte Octaviante..	4		
Prestant	4	Picolo	2	Stomme Registers.	
Flûte douce	4	Basson-Hautbois...	8	Koppeling voor de	
Mixtuur.....	2—5 st.	Vox Humana	8	twee klavieren.	
Trompet	8	Crescendotrede voor		Koppeling, Pedaal en	
		het tweede Klavier.		eerste Klavier.	
				Koppeling, Pedaal en	
				tweede Klavier.	
				Ventiel.	
				Calcant.	
				Tremolo, (tweede Kla-	
				vier).	

Organist de Heer OREMUS.

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Amsterdam is in 1777 door J. STRUMPHLER geleverd en heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Salicionaal	8
Roerfluit.....	8	Roerfluit.....	8
Viola di Gamba.....	8	Violon.....	8
Octaaf.....	4	Fluit Travers	8
Fluit	4	Roerfluit.....	4
Quint	3	Gemshoorn	4
Octaaf.....	2	Octaaf.....	2
Cornet.....	4 st.	Dulciaan	8
Mixtuur	4, 5 st.		
Fagot	16	Aangehangen Pedaal.	
Trompet	8		
		Stomme Registers.	
		Koppelingen.	
		Afsluiting.	
		Tremulant.	

Organist de Heer L. DOORTMONT.

Het Orgel in de R. K. St. Nicolaaskerk te Purmerend heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1884 door IJFMA geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Violoncel.....	8
Salicet	8	Holpijp.....	8	Roerfluit	8
Roerfluit.....	8	Flûte Harmonique	4	Basson.....	16
Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4		
Fluit	4	Voix Céleste	8		
Quint	3	Basson.....	8		
Octaaf	2				
Mixtuur.....	3—5 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer J. J. RUIGROK.

Het Orgel in de Oostzij Hervormde Kerk te Zaandam heeft 21 sprekende stemmen, vrij pedaal en is in 1864 door FLAES en BRUNJES geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Octaaf.....	8
Roerfluit.....	8	Holpijp.....	8	Bazuin.....	16
Octaaf.....	4	Salicionaal	4	Trompet	8
Fluit	4	Roerfluit.....	4		
Quint	3	Octaaf.....	2	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	Koppelingen.	
Mixtuur.....	6 st.			Tremulant.	
Cornet.....	4 st.			3 Afsluitingen.	
Trompet	8				

Organist de Heer K. A. WILLEUMIER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Kuilenburg is in 1719 door VERBOSSTAD geleverd, en heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant (disc.)	8
Bourdon	16	Viola di Gamba (disc.)	8
Holpijp	8	Holpijp	8
Octaaf	4	Prestant	4
Holfluit	4	Holfluit.....	4
Salicet	4	Fluit douce	4
Quint	3	Quint.....	3
Superoctaaf	2	Octaaf	2
Nazard	1 $\frac{2}{3}$	<u>Aangehangen Pedaal.</u>	
Sexquialter	2 st.	Stomme Registers.	
Mixtuur	4 st.	Koppeling.	
Cornet	4 st.	Ventiel.	
Trompet	8		

Organist de Heer KLIMMERBOOM.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Leerdam heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. In 1853 is dit werk door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Subbas.....	16
Prestant	8	Roerfluit.....	8	Octaaf.....	8
Bourdon	8	Viola	8	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Salicet.....	4	Trombone	8
Fluit	4	Roerfluit.....	4	<u>Stomme Registers.</u>	
Quint	3	Gemshoorn	2	Koppelingen.	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	Calcant.	
Mixtuur	5 st.				
Cornet.....	5 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer VAN BONZEL.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Strijen heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1839 door VAN OEKELLEN, uit Groningen, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	16	Prestant	8	Koppelingen.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Afsluitingen.
Octaaf	8	Holfluit	8	—————
Holpijp.....	8	Fluit Travers.....	8	Aangehangen Pedaal.
Octaaf.....	4	Gedakt	8	
Fluit.....	4	Fluit	4	
Quintadeen.....	4	Fluit	2	
Octaaf.....	2	Flageolet.....	1	
Mixtuur.....	5 st.	Vox Humana	8	
Fagot	16	Hobo	8	
Trompet	8			

Organist de Heer VAN DER SLIDE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Voorburg heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1878 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Salicet	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Octaaf.....	8
Roerfluit.....	8	Fluit Travers.....	8	Bourdon	8
Violon	8	Viola	8	Basson.....	16
Octaaf.....	4	Salicet	4	—————	
Fluit	4	Fluit	4	Stomme Registers.	
Quint	3	Vox Angelica.....	8	Koppelingen.	
Octaaf	2			Ventiel.	
Mixtuur	4 st.				
Trompet.....	8				

Organist de Heer J. E. RENAUD.

Het Orgel in de Groote Kerk te Tiel heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 21 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	Afsluitingen.	
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Koppeling.	
Holpijp	8	Flûte Traverse ...	8	Ventiel.	
Viola di Gamba...	8	Fluit	4	Tremulant.	
Octaaf	4	Octaaf	2		
Fluit	4	Carillon			
Superoctaaf.....	2	Fagot	8	Aangehangen Pedaal.	
Cornet.....	4 st.				
Mixtuur	4 st.				
Sexquialter.....	2 st.				
Cimbel.....	2 st.				
Bazuin.....	16				
Trompet.....	8				
Vox Humana	8				

Organist de Heer HÜNNE.

In 1720 is het rugwerk er bij gemaakt, maker en ouderdom van het Orgel niet bekend.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Moordrecht heeft 21 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Het is in 1773 geleverd door L. L'HEU, uit Antwerpen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant (disc.)	8
Bourdon	16	Holpijp	8
Holpijp	8	Echo-Roerfluit	8
Prestant	4	Prestant	4
Fluit	4	Fluit	4
Spitsfluit	4	Octaaf	2
Woudfluit	4	Gemshoorn.....	2
Quintfluit	3	Flageolet	1
Octaaf.....	2	Dulciaan	8
Mixtuur			
Cornet	5 st.	Stomme Registers.	
Trompet	8	Afsluitingen.	
		Ventiel.	
		Tremulant.	

Het Orgel was vroeger in de Fransche Kerk te Gouda, is in 1818 van daar naar bovengenoemde Kerk overgebracht.

Organist de Heer VAN ZUTPHEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Ootmarsum heeft 21 stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	16
Bourdon	16	Roerfluit.....	8	Octaaf	8
Gedakt.....	8	Fluit (disc).....	8	Ruischpijp	3
Quint	6	Gedakt.....	4	Bazuin	16
Octaaf.....	4	Octaaf.....	2	Cornet	2
Fluit	4	Mixtuur			
Woudfluit	2	Dulciaan	8		
Sexquialter				Stomme Registers.	
Mixtuur	5 st.			Tremulant.	

Het Orgel is in 1809 naar een andere Kerk overgebracht (doordat NAPOLÉON een besluit genomen had dat de grootste Gemeente ook de grootste Kerk moest bezitten, waardoor de Protestanten eene andere Kerk moesten betrekken) bij welke gelegenheid de Trompet 8 voet van het Hoofdklavier zoek geraakt is. Het werk, waarvan maker en jaartal onbekend, is zeer oud.

Organist de Heer J. KOOLJ.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Naaldwijk, in 1830 door VAN DER BEEKES, uit Utrecht, geleverd, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 21 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant (disc.) ...	16	Prestant	4	2 Afsluitingen.	
Bourdon	16	Holpijp	8	Koppeling.	
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Ventiel.	
Holpijp.....	8	Fluit Travers.....	8	Tremulant.	
Octaaf	4	Quintadena	8	Calcantenschel.	
Gedekte Fluit.....	4	Roerfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Octaaf	2	Gemshoorn.....	2		
Mixtuur	4, 5 st.	Carillon (disc.)	3 st.		
Cornet.....	5 st.	Vox Humana	8		
Sexquialter	3 st.				
Fagot.....	16				
Trompet...	8				

Organist de Heer J. VAN CRANENBURGH.

Het Orgel in de Hooglandsche Kerk te Leiden heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. Het werk is nog niet geheel voltooid; in 1883 is de orgelmaker J. SCHAAFFELD begonnen het daar te stellen, het vorige jaar is deze echter overleden; het pedaal is nog in aanbouw.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp	8	Subbas	16
Roerfluit.....	8	Salicionaal	8	Holpijp	8
Prestant	4	Voix Céleste (disc.)	8	Octaaf	4
Gedekte Fluit.....	4	Gemshoorn.....	4	Bazuin.....	16
Octaaf.....	2	Woudfluit	2		
Cornet	3 st.			Stomme Registers.	
Mixtuur	3 st.			Koppelingen.	
Trompet.....	8			Afsluitingen.	

Organist de Heer J. A. H. VAN HARTROP.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Dockum heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. Het werk dateert van 1688, de naam van den orgelmaker is echter niet bewaard gebleven.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Holpijp.....	8	Quintadena	8	Bourdon	16
Octaaf	4	Flûte d'Amour....	4	Octaaf.....	4
Quint	3	Superoctaaf.....	2	Mixtuur	2 st.
Superoctaaf.....	2	Woudfluit	2	Trompet	8
Scherp	2 st.	Sexquialter... 3, 4 st.		Stomme Registers.	
Mixtuur	4 st.	Dulciaan	8	2 Tremulanten.	
Trompet	8			Koppelingen.	
				Cimbelster.	
				Ventiel.	

Organist de Heer A. J. WOLTERS.

Het Orgel in de Koepelkerk te Arnhem heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. In 1841 is dit werk door NABER, uit Deventer, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Octaaf.....	8
Roerfluit.....	8	Flûte Travers	8	Violoncello.....	8
Octaaf.....	4	Roerfluit	4	Bazuin	16
Gedekte Fluit.....	4	Gemshoorn	2	Dit Pedaal is rond-	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	vormig.	
Mixtuur	3—5 st.	Clarinet	8	Stomme Registers.	
Cornet.....	3 st.			Koppelingen.	
Trompet	8				

Organist de Heer D. J. GERBRANDS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Nijkerk heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 20 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Koppeling.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Tremulant.
Holpijp.....	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
Fluit	4	Gemshoorn	4	
Quint	3	Gemshoorn.....	2	
Octaaf.....	2	Mixtuur		
Woudfluit	2	Sexquialter		
Mixtuur		Dulciaan	8	
Sexquialter				
Trompet	8			

Het werk is in 1755 geleverd, maker onbekend.

Organist de Heer W. F. ENDERLÉ.

Het Orgel in de Friesche Doopsgezinde Kerk te Zaandam is in 1783 door KÜNCKEL, uit Rotterdam, geleverd. Het werk heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	4	Koppelingen.
(dubbel in de disc.)		(dubbel in de disc.)		Afsluiting.
Bourdon	16	Holpijp	8	Tremulant.
Holpijp	8	Quintadena	8	Ventiel.
Roerfluit	8	Viola di Gamba... 8		
Octaaf.....	4	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
(dubbel in de disc.)		Octaaf.....	2	
Fluit	4	(dubbel in de disc.)		
Quint	3	Nachthoorn.....	1	
Superoctaaf.....	2	Dulciaan.....	8	
(dubbel in de disc.)				
Mixtuur.....	3, 4 st.			
Cornet	4 st.			
Fagot	16			
Trompet	8			

Organist de Heer MES.

Het Orgel in de Pepergasthuiskerk te Groningen heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1861 door P. VAN OECKELEEN & ZOON geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant (disc.).....	16	Prestant	4
Bourdon	16	Salicionaal	8
Prestant	8	Viola di Gamba	8
Wijd Gedakt.....	8	Holpijp	8
Octaaf	4	Open Fluit (disc.).....	8
Open Fluit.....	4	Gedakt Fluit.....	4
Quint	2 $\frac{2}{3}$	Woudfluit	2
Octaaf.....	2	Clarinet-Fagot	8
Cornet.....	5 st.		
Mixtuur	3—5 st.	Aangehangen pedaal.	
Trompet	16		
Trombone.....	8		

Organist de Heer N. VAN DER LAND.

Het Orgel in de Kloosterkerk te 's Gravenhage is in 1864 door WIRRE (firma Bätz & Co.) uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, vrij pedaal en 20 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Octaaf.....	8
Roerfluit.....	8	Viola	8	Gedakt	8
Octaaf.....	4	Roerfluit	4	Basson.....	16
Fluit	4	Salicionaal	4	Trompet	8
Quint	3	Clarinet	8		
Octaaf.....	2			Stomme Registers.	
Mixtuur	3 st.			Koppelingen.	
Trompet	8				

Organist de Heer J. A. DE ZWAAN.

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Leeuwarden is in 1813 geleverd en in 1858 vernieuwd door de firma VAN DAM, uit Leeuwarden, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 20 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	16	Violon.....	8
Bourdon	16	Viola di Gamba.....	8
Prestant	8	Roerfluit	8
Holpijp	8	Salicet.....	4
Octaaf	4	Flûte Harmonique.....	4
Gemshoorn	4	Flûte d'Amour.....	4
Prestantquint.....	3	Speelfluit	2
Octaaf	2	Carillon	
Woudfluit	2	Clarinet	8
Cornet	4 st.		
Trompet	8	Aangehangen Pedaal.	

Organist de Heer H. VAN BELKUM.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zeist is in 1843 door de firma Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, vrij pedaal en 20 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Viola di Gamba...	8	Subbas	16
Prestant	8	Holpijp.....	8	Octaaf	8
Roerfluit	8	Salicionaal	4	Fluit	4
Octaaf.....	4	Fluit	4	Trombone	8
Fluit	4	Gemshoorn	2		
Quint	3	Dulciaan	8		
Octaaf.....	2				
Cornet	5 st.				
Mixtuur.....	3 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer H. MEERDINK.

Het Orgel in de St. Bonifaciuskerk te Dordrecht heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1842 door KAM & VAN DER MEULEN, uit Rotterdam, geleverd

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	Koppelingen.	
Bourdon	16	Holpijp	8	Afsluitingen.	
Holpijp	8	Quintadeen	8	Tremulant.	
Octaaf.....	4	Viola di Gamba...	8	Ventiel.	
Roerfluit	4	Roerfluit	8		
Quint.....	3	Open Fluit	4	Aangehangen Pedaal.	
Octaaf	2	Gedekte Fluit.....	4		
Cornet		Woudfluit	2		
Mixtuur		Vox Humana	8		
Fagot	16				
Trompet.....	8				

Organist de Heer C. BOUMAN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Boskoop heeft 20 sprekende stemmen, 2 klavieren en aangehangen pedaal. Het werk is in 1808 door Vool, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	4
Bourdon.....	16	Holpijp.....	8
Prestant	8	Viola di Gamba.....	8
Holpijp	8	Quintadeen	8
Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4	Quintfluit.....	3
Quint	3	Gemshoorn	2
Octaaf	2	Vox Humana.....	8
Cornet.....			
Sexquialter			
Mixtuur			
Trompet	8		

Stomme Registers.	
2 Tremulanten. 2 Afsluitingen.	
Aangehangen Pedaal.	

Organist de Heer VAN MEININGEN.

Het Orgel in de Waalsche of Pieterskerk, te Utrecht, heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen Pedaal. Ouderdom en maker onbekend.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant (disc.) ...	8	Koppeling.	
Bourdon	16	Holpijp	8	Tremulant.	
Quintadeen	8	Prestant	4	Ventiel.	
Octaaf.....	4	Fluit	4		
Fluit	4	Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Quint.....	3	Gemshoorn	2		
Octaaf.....	2	Cornet			
Nazard.....	2	Fagot	8		
Mixtuur					
Sexquialter					
Trompet.....	8				

Organist de Heer J. A. H. WAGENAAR.

Het Orgel in de Waalsche Kerk te Leiden heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Maker en ouderdom niet bekend.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	16	Prestant	8	Koppeling.
Prestant.....	8	Quintadeen	8	Afsluitingen.
Octaaf.....	4	Holpijp.....	8	Ventiel.
Quint	3	Octaaf.....	4	Tacet.
Octaaf	2	Fluit	4	_____
Mixtuur	3 st.	Gemshoorn	2	Aangehangen Pedaal.
Scherp.....	3, 4 st.	Flageolet.....	1	
Terts	2 st.	Sexquialter.....	2 st.	
Cornet	3 st.	Vox Humana	8	
Trompet	8			

Organist de Heer P. DE HAAS.

Het Orgel in de Grootte Hervormde Kerk te Assen heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. VAN DECKELEN, uit Groningen, heeft dit werk omstreeks 1800 geleverd en in 1840 vergroot.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant (disc.) ...	16	Holpijp	8	Koppelingen.
Bourdon	16	Holfluit	8	Afsluitingen.
Prestant	8	Viola di Gamba	8	Ventiel.
Holpijp.....	8	Fluit	4	_____
Salicionaal	8	Nachthoorn	4	Aangehangen Pedaal.
Octaaf	4	Fluit	2	
Fluit	4	Flageolet.....	1	
Quint	3	Dulciaan	8	
Fluit	2			
Mixtuur	3, 4 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer J. F. N. OBBES.

Het Orgel in de Kapelkerk te Alkmaar heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Het werk is in 1882 door IJFMA, uit Alkmaar, bijna geheel hernieuwd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant.....	8	Prestant.....	8	Koppeling.	
Bourdon	16	Roerfluit	8	Ventiel.	
Roerfluit.....	8	Viola di Gamba...	8	Tremulant.	
Baarpijp	8	Quintadeen	8		
Octaaf	4	Gemshoorn	4	Aangehangen Pedaal.	
Roerfluit.....	4	Quintfluit.	3		
Octaaf	2	Nachthoorn.....	2		
Cornet.....	4 st.	Dulciaan	8		
Mixtuur	2, 3 st.				
Sexquialter.....	2 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer H. SPARENBERG.

Het Orgel in de Oosterkerk te Rotterdam heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1877 door WITTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Bourdon	16
Prestant	8	Holfluit	8	Octaaf	8
Bourdon	8	Viola	8	Basson.....	16
Octaaf	4	Salicet	4		
Quint	3	Fluit	4	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	Koppelingen.	
Cornet.....	5 st.				
Mixtuur	3, 4 st.				
Fagot.....	16				
Trompet	8				

Organist de heer G. H. VIJGEBOOM.

Het Orgel in de Broederkerk te Zeist heeft twee klavieren, vrij pedaal, 19 sprekende stemmen en is in 1883 door WIRTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Salicet	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Flûte travers	8	Bourdon	8
Violon	8	Holfluit	8	Octaaf.....	8
Roerfluit	8	Viola	8		
Octaaf	4	Salicet.....	4	Stomme Registers.	
Fluit.....	4	Fluit	4	Koppelingen.	
Nazard	3	Aeoline.....	8		
Flageolet.....	2				
Trompet	8				

Organist de Heer BAUDERT.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oude Pekela heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1865 door VAN OECKELEN & ZOON, uit Haren (provincie Groningen) geleverd.

HOOFDMANUAAL.	Voet.	BOVENMANUAAL.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Gedakt.....	8	Violon	8
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Bazuin	16
Octaaf	4	Fluit.....	4	Trombone	8
Speelfluit	4	Woudfluit	2		
Quint.....	3	Clarinet	8	Stomme Registers.	
Octaaf	2			Afsluitingen.	
Mixtuur				Koppelingen.	
Trompet	8			Ventiel.	

Organist de Heer BORGESIUS.

Het Orgel in de Paradijkerk te Rotterdam heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. Ouderdom niet opgegeven, het werk is in 1858 door WITTE hersteld.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Gamba.....	8	Octaaf	8
Roerfluit	8	Holfluit	8	Fluit	8
Octaaf.....	4	Roerfluit	4	Trombone	8
Fluit	4	Dulciaan	8		
Quint	3				
Woudfluit	2				
Mixtuur (bas).....					
Cornet	4 st.				
Trompet	8				

Stomme Registers.
Koppelingen.

Organist de Heer W. J. HELJGERS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Meppel, in 1710 door KAMPS, uit Berlikum, geleverd, heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	Tremulant.	
(in de disc. dubbel).		Holpijp.....	8		
Bourdon.....	16	Fluit trav. (disc.)	8		
Holpijp	8	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.	
Octaaf.....	4	Quint.....	3		
Open Fluit	4	Octaaf	2		
Nazard	3	Woudfluit	2		
Octaaf	2	Sexquialter	2 st.		
Mixtuur	4 st.	Dulciaan.....	8		
Ruischpijp	2 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer C. P. ZILLINGER.

Het Orgel in de Waalsche Kerk te Middelburg heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal; is in 1851 door KAM & VAN DER MEULEN, uit Rotterdam, geleverd en in 1879 door VAN SPRANG, uit Vlissingen, van nieuwe klavieren en een pedaal-register met koppeling voorzien.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Subbas.....	16
Bourdon	10	Viola di Gamba...	8	—————	
Salicionaal	8	Fugara.....	8	Stomme Registers.	
Holpijp.....	8	Holpijp.....	8	3 Koppelingen.	
Octaaf.....	4	Roerfluit	4	2 Afsluitingen.	
Fluit	4	Woudfluit	2		
Quint	3	Trompet	8		
Octaaf	2	Eoline	8		
Cornet					
Trompet	8				

Organist de Heer J. F. TEVEL.

Het Orgel in de Deutsche Kerk te Rotterdam heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1882 door Gebroeders OBERLINGER, uit Windesheim, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant.....	8	Viola di Gamba...	8	Prestant	8
Bourdon	16	Salicet.....	8	Subbas.....	16
Viola di Gamba...	8	Fluit Amabile.....	8	—————	
Holfluit	8	Harmonica	4	Stomme Registers.	
Octaaf	4	Fluit	4	Manuaalkoppeling.	
Fluit	4	Hobo	8	Koppel, Pedaal en	
Quint	3			Hoofdklavier.	
Octaaf	2			Koppel, Pedaal en	
Mixtuur				Bovenklavier.	
Trompet	8			Pianotrede.	

Organist de Heer P. F. KLEIJN.

Het Orgel in de St. Elizabethskerk te Grave heeft 18 sprekende stemmen met twee klavieren en is in 1840 door SMITS, uit Reek, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon.....	16	Veldfluit-Baarpijp.....	8
Holpijp	8	Holpijp	8
Viola	8	Echo (disc.)	8
Prestant	4	Salicet.....	4
Dulcena	4	Sifflet	4
Octaaf	2	Hobo-Dulciaan	8
Mixtuur.....	2, 3 st.	Vox-Humana	8
Bombarde	16		
Trompet	8		

Organist de Heer J. PREEK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Neede heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1859 door NABER & Co., geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp	8
Prestant	8	Viola di Gamba.....	8
Spitsfluit.....	8	Gemshoorn	4
Wijd Gedakt.....	8	Flûte d'Amour	4
Octaaf	4	Woudfluit	2
Gedektfluit.....	4	Dulciaan	8
Quint	3		
Octaaf	2		
Mixtuur.....	3. 4 st.		
Trompet	8		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer STÖCKER.

Het Orgel in de Westerkerk te Harlingen heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Salicionaal	8
Bourdon	8	Holpijp	8
Octaaf	4	Viola di Gamba	8
Nachthoorn	4	Fluit	4
Quint	3	Fluit	2
Octaaf	2	Clarinet	8
Cornet	5 st.	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur	4, 5 st.	Stomme Registers.	
Trompet	16	Koppelingen.	
Trompet	8	Afsluitingen.	

De klavieren zijn slechts vier octaaf, wie de maker van bovenstaand Orgel geweest is. weet men niet meer, evenmin de ouderdom; het werk is in 1857 door P. VAN OECKELEN & ZOON, uit Groningen, veel verbeterd.

Organist de Heer METZELAAR.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Zierikzee heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is door RÜRTER, uit Kevelaer, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Subbas	16
Bourdon	16	Salicionaal	8	Octaaf	8
Viola di Gamba	8	Bourdon	8	Violoncello	8
Holpijp	8	Flûte Travers	4	Stomme Registers.	
Octaaf	4	Woudfluit	2	Koppelingen.	
Roerfluit	4			Ventiel.	
Quint	3				
Octaaf	2				
Cornet (doorl.) 1-3 st.					
Trompet	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Muiden heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 18 sprekende stemmen; is in 1835 door J. H. KNIPSCHER, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	8	Koppelingen.
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Afsluitingen.
Holpijp	8	Viol.di Gam. (disc.)	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Prestant	4	Tremulant.
Roerfluit	4	Fluit	4	
Quint.....	3	Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.
Octaaf.....	2	Mixtuur	4 st.	
Mixtuur	4 st.	Dulciaan	8	
Cornet.....	4 st.			
Trompet.....	8			

Organist de Heer VAN DER SPAR.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Lochem heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 18 sprekende stemmen. Maker en ouderdom niet opgegeven; het werk is in 1870 door LEICHEL, uit Dusseldorf, hersteld.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant.....	8	Prestant	4	Koppel.
Bourdon	16	Salicionaal	8	Ventiel.
Viola di Gamba...	8	Gedekt.....	8	Tremulant.
Holpijp	8	Roerfluit	4	
Octaaf	4	Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.
Flûte d'Amour....	4	Fluit	2	
Quint	3	Fagot	8	
Octaaf	2			
Mixtuur	4 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer SCHIECK.

Het Orgel in de St. Dominicuskerk te Haarlem heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is door VAN DEN BRINK, uit Amsterdam, geleverd. (Wanneer is niet opgegeven).

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	4	Koppeling.
Bourdon (disc.) ...	16	Bourdon	8	Tremulant.
Roerfluit	8	Viola di Gamba ...	8	Afsluiting.
Octaaf	4	Octaaf	4	_____
Quint.....	3	Fluit.....	4	Aangehangen pedaal.
Octaaf	2	Octaaf	2	
Mixtuur.....	3 st.	Flageolet.....	2	
Cornet		Kromhoorn	8	
Trompet	8			

Organist de Heer J. F. WIEGANT.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Workum heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal. IJPMa, uit Bolsward, herstelde dit werk in 1878. Ouderdom en maker niet opgegeven.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	4	Klavier- en Pedaal-
Bourdon	16	Holpijp.....	8	koppeling.
Salicionaal	8	Salicet.....	8	Ventiel.
Quintadena	8	Viola di Gamba...	8	Tremulant.
Bourdon	8	Fluit.....	4	_____
Octaaf	4	Woudfluit.....	2	Aangehangen pedaal.
Fluit	4	Vox Humana.....	8	
Quint	3			
Octaaf	2			
Mixtuur.....	3 st.			
Trompet	8			

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Noordwijk (binnen) heeft twee klavieren met aangehangen pedaal en 18 sprekende stemmen. Het werk is in 1840 door KNIPSCHER, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant ....(disc.)	8	Afsluitingen.
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Tremulant.
Holpijp	8	Viol.di Gam. (disc.)	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Prestant	4	_____
Fluit dolce	4	Dwarsfluit	4	Aangehangen Pedaal.
Quint	3	Gemshoorn	4	
Octaaf.....	2	Woudfluit	2	
Terts		Dulciaan	8	
Mixtuur				
Trompet	8			

Organist de Heer MENS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Veenendaal heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1866 door VAN OECKELEN, uit Groningen, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Violon.....	8
Holpijp.....	8	Viola di Gamba...	8	Bourdon	8
Octaaf.....	4	Fluit	4	Bazuin	16
Spitsfluit.....	4	Woudfluit	2	Trombone	8
Octaaf	2			_____	
Mixtuur				Stomme Registers.	
Trompet	8			Afsluitingen.	
				Koppelingen.	
				Ventiel.	

Organist de Heer GOVERTS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zandvoort heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal, is in 1849 door H. KNIPSCHER, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant.....	8	Prestant	4	Subbas.....	16
Bourdon	16	Bourdon	8	Fagot	16
Roerfluit	8	Gemshoorn.....	8		
Octaaf.....	4	Viola di Gamba...	8	Stomme Registers.	
Quint.....	3	Dwarsfluit	4	2 Afsluitingen.	
Octaaf	2	Woudfluit.....	2	2 Koppelingen.	
Cornet		Dulciaan	8		
Mixtuur					
Trompet	8				

Organist de Heer S. VAN DER MIJDE.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Scheveningen heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1881 door R. IBACH, uit Barmen, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Prestant.....	8
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Subbas.....	16
Fluitmajor	8	Voix Céleste.	8	Violoncel	8
Octaaf	4	Fugara	4		
Holfluit	4	Fluit douce	4	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2			2 Koppelingen.	
Cornet.....	4 st.			Ventiel.	
Progr. Harm. 2—4 st.					
Trompet	8				

Organist de Heer A. PRINS.

Het Orgel in de Christelijk Gereormeerde Kerk te Leiden heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Het werk is in deze eeuw door LOHMAN & Co., uit Leiden, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	4	Afsluitingen.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Koppelingen.
Holpijp.....	8	Bourdon	8	Tremulant.
Octaaf	4	Echofluit	4	Ventiel.
Spitsfluit	4	Roerfluit	4	_____
Fluit	4	Dulciaan	8	Aangehangen Pedaal.
Quintfluit.....	3			
Octaaf	2			
Gemshoorn	2			
Mixtuur	3 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer E. VAN DE PUTTE.

Het Orgel in de Engelsche Episcopaalsche Kerk te Rotterdam heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Afsluitingen.
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Tremulant.
Holpijp.....	8	Prestant	4	Ventiel.
Fluit	4	Fluit	4	_____
Quint	3	Nazard	3	Aangehangen Pedaal.
Octaaf.....	2	Octaaf.....	2	
Flageolet.....	1	Dulciaan	8	
Cornet	3 st.			
Mixtuur	2, 3 st.			
Trompet.....	8			

Bourdon 16 voet van het Hoofdklavier spreekt vrij op het pedaal.

Organist de Heer HOEZOO.

Het Orgel in de St. Janskerk te Utrecht heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1861 door WIRRE geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant.....	8	Bourdon 16 v. van het
Bourdon	16	Viola	8	hoofdklavier spreekt
Roerfluit	8	Holfluit	8	vrij op het pedaal.
Octaaf.....	4	Salicet	4	
Roerfluit	4	Fluit	4	
Quint	3	Gemshoorn	2	Stomme Registers.
Octaaf	2			Calcant.
Cornet	5 st.			Koppeling.
Mixtuur	3, 4 st.			Ventiel.
Basson	16			Tacet.
Trompet	8			

Organist de Heer J. A. C. GUISE.

Het Orgel in de Oud-Katholieke Kerk te 's Gravenhage heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 17 sprekende stemmen. In 1724 is dit werk door de firma AERENS, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	4	Koppeling.
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Afsluitingen.
Holpijp	8	Quintadena	8	Tremulant.
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Calcant.
Fluit	4	Octaaf.....	2	
Quintfluit	3	Sexquialter	2 st.	
Superoctaaf.....	2	Dulciaan.....	8	Aangehangen pedaal.
Mixtuur	6 st.			
Cornet.....	4 st.			
Trompet.....	8			

Organist de Heer HERENS.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Medemblik heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1784 geleverd; de naam van den orgelmaker is niet opgegeven.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Salicionaal	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Violon	8
Holpijp	8	Roerfluit.....	8	Stomme Registers.	
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Koppelingen.	
Fluit	4	Woudfluit	2		
Octaaf.....	2				
Nachthoorn.....	2				
Cornet.....	4 st.				
Mixtuur					
Trompet	8				

Organist de Heer WINNUBST.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Werkendam heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal. Het werk is in 1865 door WIRRE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holfluit	8
Fluit Travers	8	Viola	8
Roerfluit	8	Salicet.....	4
Octaaf	4	Roerfluit	4
Fluit	4	Gemshoorn.....	2
Quint	3	Aangehangen Pedaal.	
Octaaf.....	2	Stomme Registers.	
Cornet	5 st.	Ventiël.	
Mixtuur.....	3, 4 st.	Koppeling.	
Trompet.....	8		

Organist de Heer J. DEKKER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te De Rijp heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 17 sprekende stemmen, en is in 1854 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Koppeling.
Bourdon	16	Holfluit	8	Ventiel.
Roerfluit	8	Gamba.....	8	_____
Octaaf	4	Salicet	4	Aangehangen pedaal.
Fluit	4	Roerfluit	4	
Quint	3	Nazard.....	3	
Octaaf	2	Gemshoorn	2	
Mixtuur	5 st.			
Cornet	5 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer J. KROONE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Ameide (aan de Lek) heeft 17 sprekende stemmen, aangehangen pedaal en is in 1851 door WITTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Koppeling.
Bourdon	16	Holfluit	8	Ventiel.
Roerfluit	8	Gamba.....	8	_____
Octaaf	4	Salicet	4	Aangehangen pedaal.
Fluit	4	Roerfluit	4	
Quint	3	Nazard	3	
Octaaf	2	Gemshoorn	2	
Cornet.....	5 st.			
Mixtuur.....	3, 4 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer TH. A. BERCKENHOFF.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Broek in Waterland heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is door Bärz & Co. geleverd omstreeks 1860.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	4	Tremulant.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Koppeling.
Holpijp	8	Fluit douce.....	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4	
Fluit	4	Gemshoorn	2	Aangehangen Pedaal.
Quint	3	Carillon (disc)..	3 st.	
Octaaf	2	Vox Humana.....	8	
Cornet	5 st.			
Mixtuur	4, 5 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer POSTHUMUS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oostburg is door KAM uit Rotterdam geleverd omstreeks 1860 en heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Baarpijp	8	Afsluitingen.
Bourdon	16	Holpijp	8	Koppel.
Roerfluit.....	8	Viola	8	Ventiel.
Salicet	8	Salicet.....	4	
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.
Fluit	4	Woudfluit	2	
Octaaf	2	Eoline.....	8	
Cornet.....	5 st.			
Trompet.....	8			
Echo-Trompet ...	8			

Organist de Heer J. C. KLEIN.

† Het Orgel in de Luthersche Kerk te Middelburg heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal. Het werk is in 1707 geleverd, maker onbekend.

Hoofdmanuaal.		Voet.	Bovenmanuaal.		Voet.
Prestant	8		Prestant (disc.)	8	
Holpijp (van metaal).....	8		Holpijp	8	
Octaaf	4		Prestant	4	
Fluit	4		Fluit	4	
Quint	3		Octaaf	2	
Octaaf	2		Mixtuur		
Mixtuur	4 st.		Sexquialter.....		
Cornet.....	5 st.		Dulciaan	8	
Trompet	8		.....		

Aangehangen Pedaal.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Spijkenisse, heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1860 door WITTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Voet.	Bovenmanuaal.		Voet.
Prestant	8		Viola	8	
Bourdon	16		Holfluit	8	
Fluit Travers	8		Salicet.....	4	
Roerfluit	8		Fluit	4	
Octaaf	4		Gemshoorn	2	
Roerfluit	4				
Quint	3		Aangehangen Pedaal.		
Woudfluit	2				
Mixtuur	3 st.		Stomme Registers.		
Cornet.....	4 st.		Koppeling.		
Fagot	16		Ventiel.		
Trompet	8				

Organist de Heer J. A. VAN GENT.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Goor is in 1846 door AMBROS, uit Haaksbergen, geleverd en heeft 17 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Aangehangen Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	4	Fagot	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	—————	
Prestant	8	Spitsfluit.....	8	Stomme Registers.	
Gedakt.....	8	Fluit Dolce.....	8	Koppeling.	
Octaaf.....	4	Gemshoorn.....	2		
Quint	3	Dulciaan	8		
Octaaf.....	2				
Sexquialter.....	2 st.				
Mixtuur					
Trompet	8				

Organist de Heer J. W. WENSINK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Amerongen, is in 1862 door BÄTZ & Co., uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 16 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holfluit	8
Fluit Travers	8	Viola	8
Roerfluit	8	Salicet.....	4
Octaaf.....	4	Fluit	4
Roerfluit	4	Gemshoorn	2
Quint	3	—————	
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur	3, 4 st.	—————	
Trompet	8	Stomme Registers.	
		Koppeling.	
		Ventiel.	

Organist de Heer R. CRUIJFF.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oud-Beijerland is in 1827 door C. VAN OECKELEEN & ZOON, uit Breda, geleverd. Het werk heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Holpijp	8
Bourdon.....	16	Fluit Travers (disc.)	8
Holpijp	8	Fluit	4
Octaaf (disc.)	8	Gemshoorn	2
Octaaf.....	4		
Fluit	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2	Afsluitingen.	
Sexquialter (disc.).....	3 st.	Koppeling.	
Mixtuur.....	3—5 st.	Ventiel.	
Cornet.....	5 st.		
Trompet.....	8		

Organist de Heer W. VAN DER SIJDE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Woubrugge heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 16 sprekende stemmen en is in 1794 door MITTENREITER geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant.....	8	Holpijp	8
Bourdon	16	Viola di Gamba (disc.).....	8
Holpijp	8	Gemshoorn	4
Octaaf.....	4	Dwarsfluit	4
Fluit	4	Dulciaan	8
Quint	3		
Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Flageolet	1	Stomme Registers.	
Mixtuur.....	3, 4 st.	Koppeling. Ventiel.	
Cornet	4 st.	Tremulant.	
Trompet	8		

Organist de Heer VAN GRIETHUIZEN.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Schiedam heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. In 1881 is dit werk door W. RÜTTER, uit Kevelaar, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Salicionaal	8	Subbas	16
Bourdon	16	Flûte Harmonique	8	Octaaf	8
Holfluit	8	Viola di Gamba...	8	(Ruimte voor Fagot	
Octaaf.....	4	Flûte Harmonique	4	16 voet.)	
Octaaf	2	Picolo	2		
Cornet.....	5 st.	Hobo	8	Stomme Registers.	
Mixtuur.....	2, 3 st.			2 Koppelingen.	
Trompet.....	8				

Organist de Heer D. C. Kok.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Kampen heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 16 sprekende stemmen en is in 1877 door VAN DIJK, uit Kampen, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant (disc.) ...	16	Prestant (disc. dub.)	8	Koppel.
Bourdon	16	Fluit dolce.....	8	Afsluiting.
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Ventiel.
Holpijp.....	8	Salicet .....,.....	4	
Octaaf.....	4	Speelfluit	4	Aangehangen Pedaal.
Roerfluit.....	4	Openfluit.....	2	
Quint	3			
Octaaf	2			
Cornet.....	4 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer J.-PROPER.

Het Orgel in de Kleine- of O. L. Vrouwenkerk te Steenwijk heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal, en is in 1880 door VAN OECKELEN, uit Haren (Groningen), geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Violoncel (disc.)...	16	Twee Afsluitingen.
Bourdon	16	Salicionaal	8	Koppeling.
Violon (disc.)	16	Holfluit	8	Ventiel.
Holpijp.....	8	Quintadeen	8	—————
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Aangehangen Pedaal.
Spitsfluit.	4	Fluit	4	
Quint.....	3	Picolo	2	
Octaaf.....	2			
Trompet.....	8			

Organist de Heer J. GODEFROUJ.

Het Orgel in de St. Willebrorduskerk te Utrecht heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1885 door MAARSCHALKERWEERD & ZON, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Subbas	16
Bourdon	16	Fernfluit.....	8	Fluit	8
Salicionaal	8	Holpijp	8	—————	
Flûte Harmonie... 8		Salicet.....	4	Stomme Registers.	
Bourdon	8	Fluit	4	Drie koppelingen.	
Prestant	4	Flageolet	2		
Flûte Dolce.....	4				
Trompet	8				

Organist de Heer J. F. TH. VAN ROSSUM.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Nieuw-Lekkerland heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1853 door W. H. KAM, uit Rotterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Koppeling.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	Afsluitingen.
Roerfluit.....	8	Holpijp.....	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Salicionaal	4	—————
Quint	3	Roerfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.
Octaaf	2	Gemshoorn	2	
Mixtuur	3, 4 st.	Aeoline.....	8	
Cornet	5 st.			
Trompet	8			

Organist de Heer A. DE LANGE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Warmond heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. In 1842 is dit werk door N. A. LOHMAN & ZOON geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	4	Koppelingen.
Bourdon	16	Flauto Dolce	8	Afsluitingen.
Holpijp	8	Viol. di Gam.(disc.)	8	—————
Octaaf	4	Echo-Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
Fluit	4	Roerfluit.....	4	
Quint	3	Woudfluit	2	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	
Mixtuur				
Trompet	8			

Organist de Heer VAN DER WILK.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Leeuwarden is in 1789 door A. GRUIJSEN, uit Leeuwarden, geleverd en heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Salicet	8
Holpijp	8	Fluit dolce	8
Octaaf	4	Fluit Travers.....	4
Fluit	4	Quintfluit.....	3
Quint-Prestant.....	3	Speelfluit.....	2
Octaaf	2		
Mixtuur	3 st.	Aangehangen Pedaal.	
Tertiaan		Stomme Registers.	
Trompet	8	Tremulant.	
		Koppeling.	

Organist de Heer VAN DER VEEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Sappemeer heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 16 sprekende stemmen, en is in 1875 door van OECKELEN, uit Haren, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	8	Afsluitingen.	
Bourdon	16	Violoncello (disc.)	16	Koppeling.	
Violon (disc.)	16	Viola di Gamba...	8	Ventiel.	
Roerfluit.....	8	Holpijp	8		
Octaaf	4	Speelfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3	Woudfluit	2		
Octaaf	2	Clarinet	8		
Mixtuur.....	3—5 st.				
Trompet	8				

Organist de Heer H. P. STEENHUIS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Ridderkerk heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal. Maker en ouderdom niet opgegeven.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Holpijp	8
Holpijp	8	Salicionaal	8
Roerfluit.....	8	Viola di Gamba	8
Octaaf.....	4	Fluit	4
Fluit	4	Violine	4
Quint	3		
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur		Stomme Registers.	
Trompet.....	8	Koppeling. Ventiel.	

Het Orgel in de H. Petruskerk te Vucht heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Maker onbekend, is vermoedelijk in 1817 geleverd, later door VOLLENBRECHT, uit s Hertogenbosch, gerepareerd.

Hoofdmanuaal. (Boven.)		Tweede Manuaal. (Beneden.)		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.	Koppeling.	
Prestant	8	Prestant	4	Aangehangen Pedaal.	
Bourdon	16	Roerfluit.....	8		
Holpijp	8	Viola di Gamba...	8		
Octaaf.....	4	Fluit Trav. (disc.)	8		
Fluit.....	4	Gemschoorn	2		
Quint	3	Doublette.....			
Mixtuur		Vox Angelica.....	8		
Cornet					
Trompet	8				

Organist de Heer A. J. DE LEIJER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Puttershoek heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 16 sprekende stemmen en is in 1858 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Gamba.....	8
Bourdon	16	Holfluit.....	8
Roerfluit	8	Gemshoorn.....	8
Fluit Travers	8	Salicet.....	4
Octaaf	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4		
Quint	3		
Woudfluit	2	—————	
Mixtuur (bas)		Aangehangen Pedaal.	
Cornet (disc.).....			
Trompet	8		

Organist de Heer WILLEMSTIJN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Loenen a/d. Vecht heeft 16 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Bärz & Co. heeft dit werk in 1792 geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Viola	8
Bourdon	16	Holfluit	8
Quintadena.....	8	Roerfluit.....	4
Octaaf.....	4		
Gemshoorn	4	—————	
Roerfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3		
Octaaf.....	2	—————	
Tertiaan.....	1 ³ / ₅	Stomme Registers.	
Mixtuur		Koppeling.	
Cornet.....		Afsluiting.	
Trompet.....	8	Tremulant.	
Vox Humana.....	8		
		—————	
		Drie Blaasbalgen.	

Organist de Heer C. BERTOEN.

Het Orgel in de Waalsche Kerk te Leeuwarden, in 1739 door SCHWART, uit Leeuwarden, geleverd, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 15 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Prestant	8	Afsluitingen.
Bourdon	16	Viola	8	Tremulant.
Holpijp	8	Roerfluit.....	8	Ventiel.
Octaaf.....	4	Salicet.....	4	Zwel.
Fluit	4	Flûte Traverse ...	4	—————
Quint	3	Nachthoorn.....	2	Aangehangen Pedaal.
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	
Trompet	8			

Organist de Heer M. KOLDIJK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oud-Heusden heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Roerfluit.....	8
Bourdon.....	16	Viola di Gamba.....	8
Holpijp	8	Nachthoorn.....	4
Octaaf	4	Quint	3
Fluit	4	Fluit	2
Quint-Prestant	3	—————	
Superoctaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur		—————	
Cornet	6 st.	Stomme Registers.	
Trompet	8	Koppeling. Ventiel. Tremulant.	

Organist de Heer H. C. VAN GRIETHUIZEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Voorschoten is in 1718 door JAKOBUS ZEEMANS, klokkenist en organist te Breda, geleverd. Het werk heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 15 sprekende stemmen.

Bovenmanuaal.		Voet.	Ondermanuaal.		Voet.
Prestant	8		Prestant (disc.)	8	
Holpijp	8		Fluit-Dolce	8	
Octaaf	4		Viola di Gamba	8	
Fluit	4		Prestant (bas).....	4	
Quint	3		Roerfluit.....	4	
Octaaf.....	2		Woudfluit.....	2	
Gemshoorn	2				
Mixtuur	2, 3 st.		Aangehangen Pedaal.		
Cornet.....	4, 5 st.		Stomme Registers.		

Tremulant.

Organist de Heer DIRKSE.

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Almelo heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal, en is in 1791 door FR. HEILMANN, uit Herbern, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Voet.	Rugwerk.		Voet.	Pedaal.		Voet.
Prestant (disc.) ...	16		Prestant	8		Fagot	16	
Prestant	8		Viola	8		(Geen vrij pedaal.)		
Holpijp.....	8		Gedakt.....	8				
Roerfluit	8		Prestant	4		Stomme Registers.		
Octaaf	4		Octaaf	2		Tremulant.		
Fluit	4		Dulciaan	8		Ventiel.		
Octaaf	2							
Kromhoorn	8							

Organist de Heer S. DE JONG.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Haaksbergen heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal, en is in 1867 door WOUHOF, uit Eibergen, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Ondermanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Viola di Gamba	8
Wijd Gedakt.....	8	Gedakt	8
Octaaf	4	Fluit Dolce.....	4
Gedakt-Fluit	4	Spitsfluit	4
Quint	3	Woudfluit	2
Octaaf.....	2		
Mixtuur			
Trompet	8		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer SMITS.

Het Orgel in de Katholieke Kerk te Ryssen heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal. In 1838 is het door NABER, uit Deventer, geleverd; later door HOLZGRÄBER, uit Deventer, en in 1868 door ELBERINK, uit Oldenzaal, hersteld.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Bazuin	16
Bourdon	16	Viola di Gamba ...	8		
Roerfluit	8	Open Fluit	4		
Holpijp	8	Fluit Amabile.....	4		
Octaaf.....	4				
Fluit.....	4				
Quint.....	3				
Octaaf.....	2				
Mixtuur	4—6 st.				
Trompet	8				

Stomme Registers.
Klavier en Pedaal-koppeling.

Organist de Heer A. HONKS.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Wijk bij Duurstede heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 15 sprekende stemmen en is in 1873 door MAARSCHALKERWEERD & ZON, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Viola di Gamba.....	8
Fluit Travers	8	Holpijp	8
Roerfluit.....	8	Salicet.....	4
Octaaf	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4		
Nazard	3	Aangehangen Pedaal.	
Octaaf.....	2	Stomme Registers.	
Mixtuur.....	2, 3 st.	Ventiel.	
Trompet	8	Koppeling.	

Organist de Heer VAN DEN BOOGAARD.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oldenzaal heeft twee klavieren, vrij pedaal en 15 sprekende stemmen. In 1807 is het werk door VORNWEG, uit Munster, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant (disc.) ...	8	Bazuin	16
Bourdon	16	Fluit Amabile.....	8	Stomme Registers.	
Fluit Travers.....	8	Viola di Gamba... ..	8	Koppelingen.	
Octaaf	4	Fluit	4	Ventiel.	
Fluit	4	Octaaf	2		
Quint	3				
Octaaf	2				
Mixtuur	4 st.				
Trompet	8				

In 1876 is het bovenklavier door den Orgelmaker ELBERINK, uit Oldenzaal, er bij gemaakt, terwijl tevens verbeteringen aan het werk zijn toegevoegd.

Organist de Heer WENNINK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Buren heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal, en is in 1852 door Bärz & Co. uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp	8
Roerfluit.....	8	Viola di Gamba.....	8
Octaaf	4	Salicionaal	4
Quint	3	Roerfluit.....	4
Octaaf.....	2	Gemshoorn	2
Cornet	5 st.		
Mixtuur.....	3, 4 st.	Aangehangen Pedaal.	
Trompet	8	Stomme Registers.	
		Koppeling. Ventiel.	

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Putten (Gelderland) heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 15 sprekende stemmen. Dit werk is in 1860 door C. G. F. WITTE geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola	8
Bourdon	16	Holfluit	8
Roerfluit.....	8	Salicet.....	4
Octaaf.....	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4	Gemshoorn	2
Quint	3		
Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur			
Cornet.....			
Trompet	8		

Organiste Mejuffrouw WORSSELING.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Breukelen is in 1787 door de firma Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd, in 1860 door dezelfde firma hersteld en vergroot. Het werk heeft 15 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Holfluit.....	8
Bourdon	16	Viola di Gamba.....	8
Holpijp	8	Roerfluit.....	4
Quintadeen	8		
Octaaf.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Fluit	4		
Quint	3	Stomme Registers.	
Octaaf.....	2	Koppeling.	
Mixtuur		Tremulant.	
Cornet.....			
Sexquialter			
Trompet	8		

Organist de Heer A. VAN DOORN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Alblasserdam heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1882 door MEIJER, uit Veendam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Roerfluit.....	8
Bourdon.....	16	Viola	8
Holpijp	8	Salicionaal	4
Gemshoorn	8	Fluit Travers.....	4
Octaaf	4	Woudfluit	2
Fluit	4	(Ruimte voor een Dulciaan 8 vt.)	
Quint	2 $\frac{2}{3}$		
Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Cornet.....	3 st.		
(Ruimte voor een Trompet 8 vt.)		Stomme Registers.	
		Koppel.	
		Ventiel.	

Organist de Heer W. MIJSBERGH.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Gorinchem heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1859 door KAM & VAN DER MEULEN, uit Rotterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola	8
Bourdon	16	Holpijp	8
Roerfluit.....	8	Fluit	4
Octaaf.....	4	Fugara	4
Roerfluit	4	Woudfluit	2
Quint	3		
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Cornet.....	3 st.	Stomme Registers.	
Dulciaan	8	Koppeling.	
		Ventiel.	

Organist de Heer J. M. VAN ECK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Uithoorn heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal; maker en jaartal niet meer bekend. Het werk is in 1863 door KNIPSCHER, uit Amsterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8
Bourdon	16	Viool	8
Holpijp	8	Baarpijp	8
Octaaf.....	4	Fluit	4
Quint	3	Woudfluit	2
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Cornet.....	4 st.	Stomme Registers.	
Mixtuur	3, 4 st.	Ventiel.	
Trompet (disc.).....	8	Afsluitingen.	
Dulciaan (bas)	8	Koppelingen.	

Organist de Heer J. RIJNEVELD.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Wijk bij Duurstede heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Het werk dateert van het begin der 17^e eeuw; de maker is niet meer bekend.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugwerk.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Roerfluit	8	Viola di Gamba	8
Octaaf	4	Holpijp	8
Fluit	4	Roerfluit	4
Quint	3		
Superoctaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Cornet	4 st.	Stomme Registers.	
Mixtuur	4 st.	Koppeling.	
Sexquialter.....	2 st.	Tremulant.	
Trompet	8		

Organist de Heer D. C. VAN MARKESTIJN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Hellevoetsluis, heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1820 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Holpijp	8
Roerfluit	8	Fluit Travers (disc.).....	8
Octaaf	4	Roerfluit.....	4
Fluit	4	Gemshoorn	2
Quint	3		
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Cornet	5 st.		
Mixtuur			
Sexquialter.....			
Trompet	8		

Organist de Heer C. A. BEKKER.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Beekbergen heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal. Maker en ouderdom niet bekend. In 1828 heeft NABER, uit Deventer, het Bovenklavier er bijgemaakt.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Afsluitingen.
Bourdon	16	Viola di Gamba...	4	_____
Octaaf	4	Gemshoorn.....	4	Aangehangen Pedaal.
Quint.....	3	Woudfluit.....	2	
Octaaf	2	Scherp	3 st.	
Mixtuur	4 st.	Vox Humana.....	8	
Trompet	8			

Organist de Heer GEURTS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Schoonhoven heeft 14 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Maker en jaartal niet bekend.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Trompet	4
Holpijp.....	8	Holpijp	8		
Prestant	4	Fluit	4		
Fluit.....	4	Vroeger was de dis-			
Quint.....	3	positie van dit kla-			
Octaaf	2	vier:			
Gemshoorn	2	Holpijp.....	8		
Sexquialter		Fluit.....	2		
Mixtuur		Octaaf.....	2		
Trompet	8	Flageolet.....	1		
		doch is op verzoek			
		van den Heer VAN			
		Rossum als boven			
		veranderd.			

Dit Orgel is een der oudsten van ons land. Het heeft een zoogenaamd klein (kort) octaaf en hoewel in 1763 door H. H. HESS de vier ontbrekende toetsen (onderste cis, dis, fis, gis) er bij gemaakt zijn, geven zij bijna geen geluid. De middelste pijpen in het front zijn verguld en met prisma-figures bewerkt. De Trompet 4 voet is eveneens door HESS aan het werk toegevoegd. Het geheel draagt kenmerken van hoogen ouderdom.

Organist de Heer W. VAN ROSSUM.

Het Orgel in de Evangelisch Luthersche Kerk te Amersfoort heeft 13 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Dit Orgel is in 1765 door J. H. Bärz, uit Utrecht, geleverd, terwijl het bovenklavier in 1873 door WITTE er bijgemaakt is.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	8	Viola	8
Roerfluit	8	Holfluit	8
Viola di Gamba.....	8	Fluit	4
Octaaf	4		
Gemshoorn	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint.....	3	Stomme Registers.	
Superoctaaf.....	2	Koppeling.	
Flageolet.....	1	Ventiel.	
Cornet.....			
Dulciaan	8		

Organist de heer H. W. VAN EVELD.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Utrecht heeft 13 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1880 door WITTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Salicet	8	Manuaalkoppeling.
Bourdon	16	Viola	8	Ventiel.
Roerfluit	8	Holfluit	8	
Octaaf	4	Violini	4	Het pedaal wordt met
Quint	3	Fluit	4	een trede of aan het
Octaaf.....	2			onder- of aan het
Cornet.....		Aangehangen Pedaal		bovenklavier gekop-
Trompet.....	8	met niet af te sluiten		peld.
		Bourdon 16 voet.		

Organist de Heer N. W. C. A. RUIJGROK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Maasstricht heeft 13 sprekende stemmen, een klavier en aangehangen pedaal. Dit Orgel is in 1806 door BINVINJAT & HOUTAPPEL, uit Maasstricht, geleverd en in 1859 gedeeltelijk vernieuwd door PEREBOOM & LEIJSER uit Maasstricht.

Manuaal.	Voet.	Pedaal. (Aangehangen.)	Voet.
Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon.....	8	Bombarde.....	16
Viola di Gamba.....	8		
Prestant.....	4		
Fluit	4		
Nazard	3		
Doublette	2		
Mixtuur	3 st.		
Cornet.....	4 st.		
Trompet	8		
Clairon	4		

Organist de Heer E. HICKERING.

Het Orgel van de Koninklijke Muziekschool te 's Gravenhage heeft 13 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. In 1813 is dit werk door de firma Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	16	Holpijp	8
Prestant	8	Viola di Gamba	8
Holpijp	8	Salicet.....	4
Octaaf.....	4	Roerfluit	4
Fluit	4	Gemshoorn	2
Nazard	3		
Octaaf.....	2		
Trompet	8		

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Koppeling.

Ventiel

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Ylst (Friesland) heeft 13 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1832 door VAN DAM, uit Leeuwarden, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant.....	8
Holpijp	8	Viola (disc.)	8
Octaaf	4	Fluit	8
Fluit	4	Fluit	4
Quint	3	Fluit	2
Octaaf	2		
Cornet.....		Aangehangen Pedaal.	
Trompet.....	8	Stomme Registers.	
		Tremblant.	

Organist de Heer P. DE JONG.

Het Orgel in de Oud-Katholieke Kerk te Schiedam is in 1806 door C. G. F. WITTE geleverd en heeft 13 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Bourdon	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Violon.....	8
Roerfluit	8	Fluit Travers.....	8		
Octaaf	4	Roerfluit	4	Stomme Registers.	
Fluit	4			Manuaal- en Pedaal-	
Octaaf	2			Koppel.	
Trompet	8				

Organist de Heer HEJLIGERS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Bodegraven heeft één klavier en aangehangen pedaal, 13 sprekende stemmen en is in 1760 door HESS, uit Gouda, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	2
Bourdon (disc.).....	16	Gemshoorn	2
Holpijp.....	8	Flageolet	1
Octaaf	4	Mixtuur	
Fluit	4	Cornet	
Nazard.....	3	Trompet	8
Quint	3		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer VAN DER VLIST.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Epe heeft 13 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1809 door A. MEERE, uit Utrecht, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Quint.....	3
Bourdon	16	Octaaf	2
Holpijp	8	Woudfluit.....	2
Fluit Travers.....	8	Cornet	4 st.
Octaaf.....	4	Mixtuur	3—5 st.
Prestant (disc.).....	4	Trompet	8
Fluit	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de heer VAN LOHUIZEN.

Het Orgel in R. K. Parochiekerk te Jutphaas heeft twee klavieren, vrij pedaal en 12 sprekende stemmen. MAARSCHALKERWEERD & Zoon, uit Utrecht, leverden dit werk in 1879.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Gamba.....	8	Subbas	16
Bourdon	16	Holpijp	8	Violoncel	8
Flûte Harmonique	8	Fernfluit	8		
Prestant.....	4	Roerfluit.....	4		
Flûte Octav.....	4				
Doublet	2				

Stomme Registers.
Koppelingen.
Ventiel.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Laren kost f 1800, is door LEICHEL uit Dusseldorf omstreeks 1870 geleverd, en heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 12 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Salicionaal	8
Viola di Gamba.....	8	Gedakt	8
Octaaf	4	Roerfluit	4
Quint	3		
Octaaf	2	Aangehangen Pedaal.	
Mixtuur	3 st.	Stomme Registers.	
Trompet	8	Koppeling. Ventiel.	

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Middelburg heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 12 sprekende stemmen. Maker en ouderdom onbekend.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	Koppeling. Ventiel.	
Holpijp.....	8	Holpijp.....	8		
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Aangehangen Pedaal.	
Fluit	4	Gemshoorn	8		
Octaaf.....	2	Quint	3		
Dulciaan	8	Octaaf.....	2		

Organist de Heer VAREL.

Het Orgel te Soest (een geschenk van wijlen Prins HENDRIK der Nederlanden), heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 12 sprekende stemmen en is in 1876 door WITTE, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola	8
Bourdon	16	Holfluit	8
Octaaf	8	Fluit.....	4
Octaaf	4		
Fluit	4	Aangehangen Pedaal.	
Nazard	3		
Woudfluit.....	2		
Mixtuur			
Trompet.....	8		

Organist de Heer VAN BRUMMELEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Dalfsen (Overijssel) is in 1808 door SCHEUER, uit Zwolle geleverd en heeft één klavier, aangehangen pedaal en 12 sprekende stemmen.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.).....	8	Octaaf	2
Bourdon (disc.).....	16	Flageolet	1
Holpijp	8	Sexquialter (disc.).....	2 st.
Quintadeen	8	Mixtuur	3 st.
Prestant	4	Dulciaan	8
Fluit	4		
Quint (bas).....	3		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer WESSELINK.

Het Orgel in de Katholieke Kerk te Heerenveen is in 1864 door Gebr. ADEMA te Leeuwarden afgeleverd. Het werk heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 12 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.

	Voet.
Prestant	8
Bourdon	16
Holpijp	8
Octaaf	4
Fluit	4
Octaaf	2
Cornet.....	4 st.
Trompet	8

Bovenmanuaal.

	Voet.
Viola	8
Violon.....	8
Roerfluit.....	8
Roerfluit.....	4

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Koppeling.

Organist de Heer SCHÖNE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Wierden heeft 11 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1860 door C. F. A. NABER, uit Deventer, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Woudfluit	2
Bourdon	16	Picolo	2
Holpijp	8	Mixtuur	
Viola di Gamba	8	Trompet.....	8
Octaaf.....	4		
Flûte d'Amour	4		
Quint.....	3		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer J. H. TER HAAR.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Harmelen heeft 11 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1848 door J. Bärz & Co., geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Holpijp.....	8	Koppelingen.	
Bourdon	8	Viola	8	_____	
Octaaf	4	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3	Gemshoorn.....	2		
Octaaf.....	2				
Mixtuur	2—4 st.				
Cornet.....	4 st.				

Organist de Heer D. B. BLÜEMINK.

Het Orgel in de Remonstrantsche Kerk te Utrecht heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 11 sprekende stemmen. In 1866 is dit werk door C. G. F. WIRRE geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	voet.		Voet.		
Prestant	8	Holfluit	8	Koppelingen.	
Bourdon	16	Gamba	8	Ventiel.	
Roerfluit.....	8	Violine	4	Calcant.	
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Tacet.	
Fluit	4			_____	
Mixtuur				Aangehangen Pedaal.	
Trompet	8				

Organist de Heer J. J. KOOPMAN.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Doetinchem heeft 11 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1853 door NABER, uit Deventer, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Holpijp	8
Bourdon	8	Viola di Gamba.....	8
Octaaf	4	Flûte d'Amour	4
Fluit	4	Gemshoorn	2
Woudfluit	2		
Cornet	3 st.	_____	
Dulciaan	8	Aangehangen Pedaal.	

Organist de Heer WOLSINK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Abcoude heeft 11 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1864 door D. VAN ROSSUM, uit Bodegraven, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Salicet	8	Koppeling.	
Bourdon	16	Holpijp	8	Afsluiting.	
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Ventiel.	
Quint	3	†Aeoline	8		
Woudfluit.....	2				
Cornet.....	4 st.				Aangehangen Pedaal.
Mixtuur (bas) ...	3 st.				
Trompet	8				

† De Aëoline, een doorslaand tongwerk, is een paar jaar na de vervaardiging onbruikbaar geworden.

Organist de Heer J. Trouw.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Heukelom is in 1779 door Bärz, uit Utrecht, geleverd. Het werk heeft één klavier, aangehangen pedaal en 11 sprekende stemmen.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf.....	2
Bourdon	16	Mixtuur	
Holpijp	8	Cornet	
Fluit Travers (disc.).....	8	Trompet	8
Octaaf.....	4		
Gemshoorn.....	4		
Quint	3		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer LOOLJEN.

Het Orgel in de Luthersche Kerk te Nijmegen heeft 11 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is door M. VAN DEVENTER, in 1726 geleverd.

Manuaal

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Super-Octaaf	2
Bourdon	16	Mixtuur	4 st.
Viola di Gamba	8	Sexquialter.....	2 st.
Holpijp	8	Trompet.....	8
Octaaf.....	4		
Fluit Douce.....	4		
Quint	3		

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Ventiel. Tremulant.

Organist de Heer C. L. H. ENGEL.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te 's Heerenberg heeft 11 sprekende stemmen, twee klavieren en aangehangen pedaal. Maker en datum onbekend; het werk is in 1861 door HAFMANS uit Doetinchem en LEICHEL uit Dusseldorf, verbeterd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Liefelijk Gedakt...	8	Ventiel.	
Bourdon	16	Flûte Travers.....	8	Koppeling.	
Viola di Gamba...	8	Salicionaal	4		
Octaaf.....	4	Flûte d'Amour.....	4		
Fluit	4	Octaaf.....	2	Aangehangen Pedaal.	
Quint	3				
(Ruimte voor een 8 vts. Tongwerk.)					

Het Orgel der Hervormde Kerk te Lekkerkerk heeft één klavier, vrij pedaal, 11 sprekende stemmen en is in 1874 door SCRÖLGENS & VAN DEN HASPEL, uit Rotterdam, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Bourdon	16
Bourdon	16		
Holpijp	8		
Octaaf	4		
Fluit	4		
Quint	3		
Octaaf	2		
Mixtuur.....	3 st.		
Cornet	6 st.		
Trompet	8		

Stomme Registers.
Pedaalkoppeling.

Organist de Heer G. OSKOM.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te 's Gravezande heeft één klavier, aangehangen pedaal, 11 sprekende stemmen en is in 1818 door VAN DAM, uit Leeuwarden, geleverd.

Manuaal.			
	Voet.		Voet.
Prestant (disc.).....	16	Quint	3
Prestant	8	Octaaf	2
Viola di Gamba (disc.).....	8	Sifet.....	1
Holpijp	8	Mixtuur	
Octaaf	4	Sexquialter (disc.)	
Flûte d'Amour.....	4		

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Afsluiting.
Tremulant.

Organist de Heer J. VAREKAMP.

Het Orgel in de Remonstrantsche Kerk te Leiden heeft 10 sprekende stemmen, één klavier en aangehangen pedaal. In 1855 heeft Bârz & Co., uit Utrecht, dit Orgel geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Fluit	4
Bourdon	16	Quint	3
Gamba.....	8	Woudfluit	2
Roerfluit.....	8	Mixtuur	3 st.
Octaaf.....	4	Trompet	8

Aangehangen Pedaal.

Bourdon 16 voet spreekt vrij op het pedaal. Eene pianotrede kan terstond 7 registers al dan niet laten werken.

Organist de Heer H. D. VAN LING.

Het Orgel in de Oud-Katholieke Kerk te Gouda heeft 10 sprekende stemmen en twee klavieren.

Hoofdmanuaal.

	Voet.
Prestant	8
Holpijp	8
Fluit Travers (disc.).....	8
Octaaf	4
Superoctaaf.....	2
Gemshoorn	2
Siflet.....	1

Ondermanuaal.

	Voet.
Holpijp	8
Viola di Gamba (disc.).....	8
Fluit Gedakt	4

Stomme Registers.

Tremulant. Ventiel.

Organist de Heer P. J. DE WILDE.

Het Orgel in R. K. Kerk te Woerden heeft 10 sprekende stemmen, één klavier en aangehangen pedaal. Verdere bescheiden niet opgegeven.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	2
Bourdon	8	Mixtuur	
Viola di Gamba	8	Cornet.....	
Dwarsfluit (disc.)	8	Euphone.....	8
Prestant	4		
Fluit	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer HOFMAN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Kralingen heeft één klavier, vrij pedaal, 10 sprekende stemmen en is in 1857 door de firma Bârz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Manuaal.		Voet.	Pedaal.		Voet.
Prestant	8		Bourdon	16	
Bourdon	16		van het manuaal spreekt afzonderlijk in het pedaal.		
Gamba	8				
Roerfluit	8				
Octaaf	4		Stomme Registers.		
Fluit	4		Koppeling.		
Quint	3		Ventiel.		
Woudfluit	2				
Mixtuur	3 st.		Pianotrede.		
Trompet	8				

Organist de Heer VAN DER VALK.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Rotterdam (Goudsche Singel), heeft 10 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal. Maker en ouderdom niet bekend.

Manuaal.		Voet.	Manuaal.		Voet.
Prestant	8		Octaaf	2	
Holpijp	8		Cornet		
Octaaf	4		Mixtuur	3, 4 st.	
Gemshoorn	4		Trompet	8	
Fluit	4				
Quint	3		Aangehangen Pedaal.		
			Stomme Registers.		
			Ventiel. Tremulant.		

Organist de Heer SCHAAP.

Het Orgel in de Koorkerk te Middelburg heeft 10 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is omstreeks 1860 door KAM, uit Rotterdam, geleverd.

Manuaal.		Voet.	Manuaal.		Voet.
Prestant	8		Quint	3	
Bourdon	16		Octaaf	2	
Holpijp	8		Cornet	6 st.	
Fluit	8		Trompet	8	
Octaaf	4				
Fluit	4		Aangehangen Pedaal.		

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Hattem heeft 10 sprekende stemmen, één klavier (van E tot C drie gestreept, dus nog geen vier octaaf), aangehangen Pedaal (van E tot G).

Manual.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	16	Quint	3
Prestant	8	Octaaf	2
Holpijp	8	Openfluit	2
Octaaf	4	Sexquialter	
Roerfluit	4	Trompet	8

Aangehangen Pedaal.

Uit het volgend versje blijkt dat dit Orgel wel het oudste van Nederland zal zijn.

Door Godts loff uit te meten
 Was ick soo heesch gekreten
 Dat mijne keel schier stom
 In hoogen ouderdom
 Nauwelijks geluit kon geeven
 Tot dat het jaer van Seeven
 En Seventigh die quaal
 Genas, en d' suivre taal
 Die 'k nu na maat en regel
 Door d' Orgelkunst van HEGEL
 Hier spreke: weder schonck
 Gemeent! nu ben ick jonck
 Psalm singt met mijn den Heer
 En geeft oock roem aen Hem
 Die mijn oudt lichaam weer
 In blies soo'n nieuwe stem.

Anno 1677.

B. BORNMAN.

Met vergulden letteren staat dit vers achter het Orgel. Het werk zelf dateert nog van veel vroegeren tijd. VAN DIJK, uit Kampen. heeft het in 1875 weder hersteld.

Organist de Heer B. TEN HAVE.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Rotterdam (Raampoortlaan) heeft 10 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1864 door W. H. KAM, geleverd.

Manual.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Quint	3
Bourdon	16	Octaaf	2
Holpijp	8	Cornet	5 st.
Octaaf	4	Mixtuur	4, 5 st.
Fluit	4	Trompet	8

Aangehangen Pedaal. Pianotrede.

Organist de Heer KERKHOFF.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Nieuwe Kerk te Amsterdam heeft één klavier, aangehangen pedaal, 10 sprekende stemmen en is in 1860 door TER HART geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	2
Bourdon	16	Mixtuur (bas)	2, 4 st.
Holpijp	8	Cornet	4 st.
Octaaf	4	Trompet	8
Roerfluit	4		
Quint	3		

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Tremulant. Ventiel.

Organist de Heer WAGERMAN.

Het Orgel in de Prinskerk te Rotterdam heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 9 sprekende stemmen, en is in 1872 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Holfluit	8	Bourdon	16
Bourdon	16	Viola di Gamba...	8	van het hoofdmanuaal	
Octaaf	4	Fluit	4	spreekt vrij op het	
Doublet				pedaal.	
Cornet					
Trompet	8				

Stomme Registers.

Koppeling voor de twee Manualen.

Koppeling Pedaal en Manuaal. Ventiel.

Organist de Heer W. C. DE LANGE.

Het Orgel in de Westerkerk te Rotterdam werd in 1878 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd, en heeft twee klavieren, vrij pedaal en 9 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola	8	Bourdon	16
Bourdon	16	Holfluit	8	van het hoofdmanuaal	
Octaaf	4	Fluit	4	spreekt vrij op het	
Doublet				pedaal.	
Cornet...					
Trompet	8				

Stomme Registers.

Koppeling voor de twee Manualen.

Koppeling Pedaal en Manuaal. Ventiel.

Organist de Heer Joz. SCHRAVESANDE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Lichtenvoorde is in 1842 door ARMBOS, uit Haaksbergen, geleverd en heeft 9 sprekende stemmen, één klavier en aangehangen pedaal.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Quint	3
Spitsfluit	8	Octaaf	2
Gedakt	8	Mixtuur	2, 3 st.
Octaaf	4	Trompet (disc.)	8
Gedakt	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer HUIJNINK.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zwijndrecht heeft 9 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1884 door VAN GELDER, uit Leiden, geleverd.

Hoofdmanuaal.

	Voet.
Prestant	8
Bourdon	16
Holpijp	8
Octaaf	4
Openfluit	4
Picolo	2
† Mixtuur	
† Cornet	
† Trompet	8

Bovenmanuaal.

	Voet.
† Prestant	8
Salicionaal	8
Bourdon	8
† Flûte Harmonique	8
Gemshoorn	4
† Clarinet	8

Aangehangen Pedaal.

Stomme Registers.

Koppel. Ventiel.

De met † gemerkte registers moeten nog aan het werk toegevoegd worden.

Organist de Heer OOSTRUM.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Delft heeft één klavier, aangehangen pedaal en 9 sprekende stemmen.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	8	Octaaf	2
Holpijp	8	Octaaf	1
Prestant	4	Mixtuur	3 st.
Fluit	4	Cornet	5 st.

Aangehangen Pedaal.

Trompet..... 8 voet.

Dit Orgel is in 1656 door MORLETS geleverd. Van klavier en pedaal ontbreken de onderste noten cis, dis, fis. gis.

Organist de Heer J. E. KOUWENHOVEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Oost-Souburg kost f 2400, heeft één klavier, aangehangen pedaal, 9 sprekende stemmen, en is door K. M. VAN PUFFELEN, uit Zalt-Bommel, in 1874 geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Fluit	4
Bourdon	16	Octaaf	2
Holpijp	8	Mixtuur	
Viola di Gamba	8	Trompet	8
Octaaf	4		

Aangehangen Pedaal.

Stemme Registers.

Ventiel. Pianotrede.

Een dergelijk werk van denzelfden orgelmaker staat in de Hervormde Kerk te Lage Zwaluwe.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Zwolle heeft 9 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1864 door VAN LOO, uit Zwolle, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Viola di Gamba	4
Bourdon	16	Octaaf	2
Holpijp	8	Mixtuur	2, 3 st.
Fluit	8	Trompet	8
Octaaf	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer J. BOSCH.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Middelaar (Limburg) heeft 9 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal, dateert van de vorige eeuw, maker niet meer bekend, en is in 1882 door VAN NISSELROON, uit Oss, verbeterd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	2
Bourdon	8	Flageolet	1
Prestant	4	Mixtuur	3 st.
Viola	4	Trompet	8
Fluit	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer WELLENS.

Het Orgel in de Engelsche Kerk te Middelburg heeft 9 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1761 door G. STEVENS geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	8	Octaaf	2
Holpijp	8	Cornet	
Prestant	4	Tertiaan	
Fluit	4	Dulciaan	8
Quint	3		

Organist de Heer MATENA.

Aangehangen Pedaal.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Gorinchem heeft één klavier met aangehangen pedaal, 9 sprekende stemmen. Het werk is door J. MOREAU vervaardigd, wanneer is niet bekend; het is een oud werk.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	8	Quint	3
Holpijp	8	Octaaf	2
Viola	8	Cornet	3 st.
Prestant	4	Dulciaan	8
Fluit	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer VAN WIJK.

Het Orgel in de Oud-Roomsche Kerk te Hilversum is in 1873 door de firma Bätz & Co., uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, aangehangen Pedaal en 9 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Viola	8	Ventiel.
Bourdon	16	Holfluit	8	Koppeling.
Roerfluit	8	Flûte Travers	8	
Octaaf	4	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
Mixtuur				

Organist de Heer VAN OS.

Het Orgel in de Waalsche Kerk te Groningen, heeft 9 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1875 door VAN OECKELEN, uit Groningen, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Quint	2 ² / ₃
Bourdon	16	Octaaf	2
Violoncello	16	Trompet	8
Holpijp	8		
Viola di Gamba.....	8		
Octaaf	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer WINTERWERP.

Het Orgel in de Kleine Hervormde Kerk te Vlissingen heeft één klavier, aangehangen pedaal, 8 sprekende stemmen. Maker en jaartal niet bekend.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant (disc.)	8	Octaaf	2
Holpijp	8	Mixtuur	
Prestant	4	Dulciaan	8
Fluit	4		
Quint	3		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer DOMMISSE.

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Deventer heeft 8 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1876 door H. G. HOLZGRÄBER, uit Deventer, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Roerfluit	8	Koppeling.
Holpijp	8	Viola di Gamba...	8	
Bassethoorn	8	Roerfluit	4	
Octaaf	4			Aangehangen Pedaal.
Woudfluit	2			

Organist de Heer G. W. RÖHNER.

Het Orgel in de R. K. Kerk te Franeker heeft 8 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is door GEBR. VAN DAM, uit Leeuwarden, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Gemshoorn	2
Holpijp	8	Cornet.....	3 st.
Viola di Gamba.....	8	(ruimte voor een 8voets	
Octaaf.....	4	tongwerk.)	
Fluit	4	—————	
Quintfluit	3	Aangehangen Pedaal.	

Organist de Heer F. L. HAMERS.

Het Orgel in de Christelijk Gereformeerde Kerk te Rotterdam, in de Hoveniersstraat, heeft 8 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1876 door E. F. WALCKER & Co., uit Ludwigsburg, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Fluit	8	Subbas	16
Gedakt.....	8	Salicionaal	8	—————	
Viola di Gamba...	8			Stomme Registers.	
Octaaf.....	4			Twee koppelingen.	
Mixtuur	2 ² / ₃				

Organisten de Heeren P. TOLLIG en VAN DER HOEVEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Bergen (N. Holland) heeft 8 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is een oud werk dat vroeger in de Luthersche Kerk te Deventer stond. Maker en jaartal onbekend.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant.....	4	Octaaf	2
Holfluit	8	Mixtuur	3 st.
Viola di Gamba	4	Kromhoorn	8
Roerfluit.....	4	—————	
Quint (gedekt)	3	Aangehangen Pedaal.	

Organist de Heer J. FRANCKEN.

Het Orgel in de Evangelisch Luthersche Kerk te Tiel is in 1849 door NABER geleverd, heeft 8 sprekende stemmen, één klavier en aangehangen pedaal.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Woudfluit	2
Holpijp	8	Flageolet	1
Octaaf	4	Mixtuur	4 st.
Fluit	4	Dulciaan	8

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer J. A. VAN KRIEKEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Baambrugge heeft 7 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal en is in 1863 door H. KNIPSCHER, uit Amsterdam, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	2
Bourdon	8	Mixtuur	4 st.
Octaaf	4	Trompet (disc.)	8
Roerfluit	4	Dulciaan (bas)	8

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer LEGRIM.

Het Orgel in de Oud-Roomsche Kerk te Amsterdam (H. Willebrorduskerk) heeft één klavier, aangehangen pedaal, 7 sprekende stemmen en is in 1830 door Bärz & Co., uit Utrecht, geleverd.

Manuaal.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Roerfluit	4
Holpijp	8	Quint	3
Viool	8	Gemshoorn	2
Octaaf	4		

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer VAN GREUNINGEN.

Het Orgel in de Kleine Kerk te Zierikzee heeft één klavier met aangehangen pedaal, 7 sprekende stemmen en is in 1847 door STULLING & MAARSCHALKERWEERD, uit Utrecht, geleverd.

Manuaal.

Prestant (disc.)	Voet. 8	Woudfluit	Voet. 2
Holpijp	8	Dulciaan	8
Viola di Gamba.....	8		
Octaaf.....	4	Aangehangen Pedaal.	
Fluit	4		

Organist de Heer LA BRAND.

Het Orgel in de Oud-Katholieke Kerk te Delft is in 1867 door WITTE, uit Utrecht, geleverd en heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 7 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant	8	Holfluit	8	Koppeling.
Bourdon	16	Gamba.....	8	Ventiel.
Octaaf	4	Fluit.....	4	
Woudfluit	2			Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer VAN DER VEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Elst heeft één klavier, aangehangen pedaal, 6 sprekende stemmen. Het is in 1861 door LINDSEN, uit Utrecht, geleverd.

Manuaal.

	Voet.
Prestant	8
Holpijp	8
Prestant Combiné	4
Fluit	4
Octaaf	4
Mixtuur	

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer RENSE.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Ritthem (Walcheren) heeft één klavier, aangehangen pedaal, 6 sprekende stemmen en is in 1873 door K. M. VAN PUFFELEN, uit Zalt-Bommel, voor f 1250 geleverd.

Manual.

	Voet.		Voet.
Prestant	8	Octaaf	4
Holpijp	8	Fluit	4
Salicionaal	8	Octaaf	2

Ruimte voor een 8-voets tongwerk.

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer MELJERS.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Osch heeft 5 sprekende stemmen, één klavier, aangehangen pedaal, en is in 1824 door VAN NISSELROOIJ, uit Osch, geleverd.

Manual.

	Voet.
Prestant	4
Viola	8
Holpijp	8
Fluit	4
Octaaf	2

Aangehangen Pedaal.

Organist de Heer CROES.

AANHANGSEL.

Het Orgel in de Grootte Kerk te Alkmaar, in 1645 door HAGEBEER geleverd en in 1725 door F. C. SCHNITGER hersteld, heeft 3 klavieren, vrij pedaal en 56 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal	
	Voet.		Voet.		Voet.		Voet.
Prestant.....	16	Prestant.....	8	Prestant.....	8	Prestant.....	24
Prestant.....	8	Baarpjip.....	8	Quintadeen.....	8	Prestant.....	16
Quint.....	6	Roerfluit.....	8	Octaaf.....	4	Roerquint.....	12
Octaaf.....	4	Quintadeen.....	8	Fluit.....	4	Octaaf.....	8
Quint.....	3	Octaaf.....	4	Nasat.....	3	Quint.....	6
Prestant.....	2	Fluit Douce.....	4	Quint.....	3	Octaaf.....	4
Vlakfluit.....	2	Speelfluit.....	3	Octaaf.....	2	Nachtthoorn.....	2
Tertiaan.....	2 st.	Superoctaaf.....	2	Woudfluit.....	2	Ruischpijp.....	3 st.
Ruischpijp.....	2 st.	Spitsfluit.....	2	Quint.....	1 1/2	Mixtuur.....	6, 8 st.
Mixtuur.....	6 st	Cimbel.....	3 st.	Sexquialter.....	2 st.	Bazuin.....	16
Trompet.....	16	Sexquialter.....	2 st.	Mixtuur.....	5, 6 st.	Trompet.....	8
Viola di Gamba.....	8	Scherp.....	4 st.	Cimbel.....	3 st.	Trompet.....	4
Trompet.....	4	Trompet.....	8	Fagot.....	8	Cornet.....	2
		Hobo.....	8	Trechter-Regaal.....	8		
		Vox-Humana.....	8	Vice Vox-Humana.....	8		

Van den Organist ontving ik geen opgave, hoewel ik reeen te weten dat de dispositie thans niet meer zoo is als bovenstaand, uit Hess' „Luister van het Orgel" overgenomen; ik vond het eigenaardig de dispositie, zooals HAGEBEER dezelve gemakkt heeft, in dit werk te voegen.

M. H. VAN 'T KRUIJS.

Het Orgel in de Cathedrale St. Barbarakerk te Breda heeft drie klavieren, vrij pedaal, 47 sprekende stemmen. Dit werk is in 1883 door Ch. ANNESSENS, uit Grammont, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Postleif.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.	Stemme Registrers.
Prestant	32	Bourdon	16	Bourdon	16	Open Fluit	32	4 Afsluitingen.
Prestant	16	Salicionaal	8	Viola di Gamba...	8	Subbas	16	Koppelingen.
Bourdon	16	Diapason	8	Voix Céleste	8	Contrabas	16	Oresendo voor het
Prestant.....	8	Flûte Orchestre...	8	Nachthoorn.....	8	Quint.....	12	positief.
Bourdon Harmon.	8	Viola di Gamba...	8	Flûte Harmonique	8	Fluit.....	8	Oresendo voor het
Violon.....	8	Bourdon	8	Dolce Fluit.....	8	Subbas.....	8	bovenklavier.
Flûte Travers ...	8	Flûte Octave	4	Piccolo	1	Fluit.....	4	Tremulant voor het
Prestant	4	Octaaf	2	Vox Humana.....	8	Contra Tuba	32	bovenklavier.
Fluit.....	4	Basson.....	16	Musette	8	Bombardon	16	Octaafkoppeling.
Quint	3	Trompet	8	Fagot-Hobo.....	8	Tuba	8	Pianotreden.
Octaaf	2	Clarinete	8					Tonnerre etc.
Mixtuur	3, 5 st.							
Cornet	2, 4 st.							
Bombardon	16							
Trompet	8							
Clairon	4							

Dit Orgel wordt bespeeld door een Dilettant, die uitdrukkelijk verzocht heeft zijn naam niet te vermelden.

Het Orgel in de St. Anthonis- en Lodewijkskerk te 's Gravenhage heeft twee klavieren, vrij pedaal en 31 sprekende stemmen. Dit werk is in 1870 door W. RÜRTER, uit Kevelaer, geleverd.

Hoofdmanuaal. (Boven.)		Rugpositief. (Beneden.)		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Violoprestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Bourdon	16	Violoncello.....	16
Prestant	8	Gedakt.....	16	Octaaf	8
Holpijp	8	Salicionaal	8	Gedakt.....	8
Fluit Major	8	Fluit Dolce.....	4	Violoncello	8
Viola di Gamba... 8		Fluit Travers.....	4	Octaaf.....	4
Octaaf.....	4	Quint	3	Bazuin	16
Roerfluit	4	Woudfluit.....	2	Trombone	8
Quint	3	Kromhoorn	8		
Octaaf	2			Stamme Registers.	
Mixtuur	4 st.			2 Koppelingen.	
Cornet.....	3 st.			Ventiel.	
Fagot	16			Calcant.	
Trompet.....	8				

Organist de Heer S. J. KNAAPEN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zuidbroek is in 1795 door H. H. FRELJTAG & SCHNIGER geleverd. Het werk heeft twee klavieren, vrij pedaal en 28 sprekende stemmen.

Bovenmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Roerfluit	8	Bourdon	16
Holpijp.....	8	Fluit.....	4	Gedakt.....	8
Octaaf	4	Gedakt-Quint.....	3	Roerquint	6
Speelfluit	4	Octaaf.....	2	Octaaf	4
Nasat	3	Speelfluit.....	2	Bazuin.....	16
Octaaf	2	Sexquialter... 2, 3 st.		Trompet	8
Woudfluit	2	Dulciaan.....	8	Cornet	4
Cornet.....	3 st.				
Mixtuur.....	4—6 st.			4 Blaasbalgen.	
Trompet	8				
Vox-Humana	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Leens heeft 27 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1844 door Dik, uit Groningen, hersteld.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Quintadena	16	Fluit Douce	8	Bourdon	16
Roerfluit	8	Holpijp	8	Roerquint	6
Octaaf	4	Fluit	4	Octaaf	4
Speelfluit	4	Nasat	3	Mixtuur... .. 4—6 st.	
Gedakt-Quint.....	3	Octaaf.....	2	Bazuin.....	16
Octaaf.....	2	Quint	1½	Trompet	8
Mixtuur..... 4—6 st.		Sexquialter	2 st.	Cornet	2
Trompet	8	Dulciaan.....	8		
Vox-Humana	8				

Stomme Registers.
 Koppelingen.
 Ventiel.

Het Orgel in de St. Dominicuskerk te Utrecht heeft 26 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal. Het werk is in 1872 door MAARSCHALKERWEERD & ZON, uit Utrecht, geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Subbas.....	16
Roerfluit	8	Viola di Gamba... 8		Octaaf.....	8
Violon	8	Fernfluit	8	Violoncel.....	8
Octaaf.....	4	Quintadeen	8	Octaaf.....	4
Fluit	4	Prestant.....	4	Bazuin.....	16
Quintfluit	3	Roerfluit	4	Trombone	8
Octaaf	2	Dulciaan.....	8		
Mixtuur	3—5 st.				
Cornet.....	5 st.				
Trompet	8				

Stomme Registers.
 Koppelingen.
 Ventiel.
 Calcant enz.

Het Orgel in de Remonstrantsche Kerk te Rotterdam heeft twee klavieren, vrij pedaal en 26 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Salicionaal	8	Bourdon	16
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4
Holpijp.....	8	Holpijp	8	Fagot	16
Octaaf	4	Fluit Traverse ...	8	Trompet	8
Roerfluit.....	4	Quintadena	8		
Quint-Prestant ...	3	Fluit	4	Stomme Registers.	
Superoctaaf	2	Octaaf.....	2	2 Afsluitingen.	
Woudfluit	2	Sexquialter	2 st.	2 Koppelingen.	
Mixtuur	4—6 st.			Tremulant.	
Cornet	5 st.			Calcantenklok.	
Trompet	8				
				6 Blaasbalgen.	

Organist de Heer J. KWAST.

Het Orgel in de R. K. Broederkerk te Groningen (in 1840 door P. VAN OECKELEN geleverd) heeft 26 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	voet.		Voet.		Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Violon	8
Octaaf	8	Holfluit	8	Holpijp	8
Gedekt.....	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Bazuin.....	16
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Trombone	8
Fluit	4	Octaaf	4		
Gedekte Quint.....	3	Fluit	4		
Octaaf	2	Open Fluit	2		
Mixtuur	4 st.	Hobo	8		
Trompet	16	Vox-Humana	8		
Trompet	8				

Organist de Heer J. DE WIT.

Het Orgel in de R. K. Kerk aan de Hartebrug te Leiden is in 1877 door MAARSCHALKERWEERD & ZONN, uit Utrecht, geleverd en heeft 25 sprekende stemmen, twee klavieren en vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	16	Prestant	8	Subbas.....	16
Prestant	8	Viola di Gamba...	8	Gedekt.....	16
Harmoniefluit	8	Holpijp.....	8	Octaaf.....	8
Violon	8	Fernfluit	8	Gedekt.....	8
Bourdon	8	Salicet	4	Octaaf	4
Octaaf	4	Octaaffluit.....	4	Bazuin	16
Roerfluit	4	Dulciaan	8		
Quint	3			Stomme Registers.	
Octaaf	2			Koppelingen.	
Mixtuur	3—5 st.			Ventiel.	
Cornet.....	5 st.				
Trompet	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Markelo (Overijssel) heeft twee klavieren, vrij pedaal en 25 sprekende stemmen. Dit werk is in 1863 door HAUPT, uit Oostercappelen, geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Viool-Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Fluit Travers.....	8	Subbas	16
Holpijp.....	8	Salicionaal	8	Octaaf	8
Dubbelfluit	8	Gedekt.....	8	Gedekt.....	8
Octaaf	4	Viool-Prestant	4	Octaaf	4
Dubbelfluit	4	Klein-Gedekt	4	Bazuin	16
Quint.....	3	Spitsfluit.....	2	Trombone	8
Octaaf	2	Hobo	8		
Mixtuur	4 st.			Stomme Registers.	
Trompet	8			3 Afsluitingen.	
				2 Koppelingen.	
				Noli mi tangere.	

Organist de Heer W. F. LOOMAN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Weesp heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 23 sprekende stemmen en is in 1823 door Bätz & Co. geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugpositief.	Voet.
Prestant	16	Prestant	8
Bourdon	16	Holpijp	8
Prestant	8	Octaaf	4
Roerfluit	8	Roerfluit.....	4
Octaaf	4	Holquint.....	3
Gedekt Fluit	4	Gemshoorn.....	2
Quint	3	Flageolet.....	1
Octaaf	2	Mixtuur	3—6 st.
Mixtuur.....	4—8 st.	Sexquialter	2 st.
Cornet	5 st.	Fagot	8
Sexquialter	3 st.		
Trompet	8	<u>Aangehangen Pedaal.</u>	
Vox-Humana	8	Stomme Registers.	
		Afsluitingen. Tremulant.	

Het Orgel in de R. K. Kerk Geloof, Hoop en Liefde te Amsterdam heeft 23 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is 1826 door VAN DAM geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant.....	8	Prestant	4	Prestant	8
Bourdon	16	Fluit Douce	8	Subbas.....	16
Holpijp	8	Viola di Gamba...	8	Octaaf	4
Roerfluit	8	Flûte d'Amour....	4	Fagot	16
Octaaf	4	Woudfluit.....	2		
Fluit	4	Quint	1½		
Quint	3	Carillon (disc.)....			
Octaaf	2	Dulciaan	8		
Mixtuur					
Cornet.....					
Trompet.....	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Doetinchem heeft 22 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1856 door H. HAFFMANS geleverd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant.....	8	Prestant	4	Violon	16
Bourdon	16	Salicionaal	8	Subbas.....	16
Viola di Gamba...	8	Holpijp	8	Octaaf.....	8
Bourdon	8	Roerfluit.....	4	Dubbelfluit	4
Octaaf	4	Gemshoorn	2	Bazuin.....	16
Flûte d'Amour	4	Carillon.....	3 st.		
Quint.....	2 $\frac{2}{3}$	Fagot	8		
Octaaf	2				
Mixtuur (bas) ...	3 st.				
Trompet	8				

Stomme Registers.
Koppelingen.

Organist de Heer OVERBEEK.

Het Orgel in de Betlehemskerk te Zwolle is in 1826 door NABER & QUELHORST geleverd en heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 22 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Rugpositief.	Voet.	Stomme Registers.
Prestant (disc.)....	16	Prestant.....	8	Koppeling.
Bourdon	16	Fluit Trav. (disc)..	8	Afsluitingen.
Prestant	8	Holpijp.....	8	Tremulant.
Quintadena	8	Viola di Gamba...	8	Ventiel.
Gedakt	8	Octaaf	4	
Octaaf	4	Dolcefluit.....	4	Aangehangen Pedaal.
Roerfluit.....	4	Octaaf	2	
Quint.....	3	Carillon (disc.)..	3 st.	
Octaaf.....	2	Clarinet	8	
Woudfluit	2			
Mixtuur	5 st.			
Trompet.....	16			
Trompet.....	8			

Organist de Heer J. C. VAN APELDOORN.

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Sluis, in 1824 door GEBR. VAN PETEGHEM, uit Gent, geleverd, heeft twee klavieren, vrij pedaal en 21 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Ondermanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	4	Prestant	8
Holpijp.....	8	Holpijp	8	Bourdon	16
Roerfluit	8	Salicionaal	8	Holpijp.....	8
Prestant	4	Fluit	4	Octaaf.....	4
Fluit	4	Doublet	2	Basson	16
Quint	3				
Octaaf.....	2			Stomme Registers.	
Fluit	2			2 Koppelingen.	
Cornet.....	5 st.			Afsluiting.	
Trompet.....	8			Ventiel.	
Clairon	4			Tremulant.	
				Vox Futura.	

Organist de Heer J. P. BAL.

Het Orgel in de Waalsche Kerk te Rotterdam heeft twee klavieren, vrij pedaal en 22 sprekende stemmen. WITTE (firma BÄTZ & Co.) leverde dit werk in 1865.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Holfluit	8	Octaaf.....	8
Roerfluit	8	Gamba.....	8	Fluit	8
Octaaf.....	4	Salicet	4	Octaaf.....	4
Fluit	4	Roerfluit.....	4	Basson.....	16
Quint.....	3	Gemshoorn.....	2	Trombone	8
Woudfluit.....	2	Dulciaan.....	8		
Mixtuur	3, 4 st.	Crescendotrede voor het tweede Manuaal.		Stomme Registers.	
Trompet	8			2 Koppelingen.	
Pianotrede voor het Hoofdmanuaal.				Calcant.	
				Ventiel.	

Organist de Heer L. F. BRANDTS BUYS.

Het Orgel in de Pelstergasthuiskerk te Groningen heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 20 sprekende stemmen. De naam van den orgelmaker is niet bewaard gebleven, het werk dateert van 1774 en is in 1852 verbeterd door VAN OECKELEN.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Stomme Registers.	
	Voet.		Voet.		
Prestant	8	Prestant	4	2 Afsluitingen.	
Bourdon	16	Holpijp.....	8	Windlosser.	
Holpijp	8	Holfluit	8	Calcantenklok.	
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Aangehangen Pedaal.	
Fluit	4	Fluit	4		
Quint	3	Octaaf	2		
Octaaf.....	2	Fluit	2		
Fluit	2	Dulciaan	8		
Mixtuur.....	4, 5 st.				
Cornet.....					
Fagot.....	16				
Trompet.....	8				

De Koppeling geschiedt door achteruitschuiving van het Bovenklavier (Rugwerk.)

Organist de Heer R. W. KRIZER.

Het Orgel in de St. Laurenskerk te Franeker heeft 20 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal en is in 1842 door VAN DAM & ZONEN geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Prestant	16
Bourdon	16	Fluit Dolce.....	8	Octaaf	8
Holpijp	8	Viola.....	8	Octaaf	4
Octaaf	4	Flûte d'Amour ...	4	Bazuin.....	16
Quint	3	Gemshoorn	2	Trompet	8
Octaaf	2	Dulciaan	8		
Mixtuur					
Cornet					
Trompet.....	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Hillegersberg heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 19 sprekende stemmen. **MERRE**, uit Utrecht, heeft dit werk geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Prestant	4	Afsluitingen.
Bourdon	16	Fluit Dolce.....	8	Koppelingen.
Holpijp.....	8	Quintadena	8	—————
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Aangehangen Pedaal.
Fluit	4	Fluit Trav. (disc.)	8	
Quint	3	Woudfluit	2	
Octaaf	2	Gedekte Fluit.....	2	
Mixtuur.....	4—6 st.	Sifflet.....	1	
Cornet.....	5 st.	Vox-Humana	8	
Trompet	8			

Het Orgel in de Doopsgezinde Kerk te Haarlem, in 1884 door **FLAES**, uit Amsterdam, geleverd, heeft *f* 7450 gekost en bezit 18 sprekende stemmen, twee klavieren, vrij pedaal.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Pedaal.	
	Voet.		Voet.	Voet.	
Prestant	8	Prestant	8	Subbas.....	16
Bourdon	16	Salicionaal	8	Octaaf	8
Roerfluit	8	Holpijp.....	8	Holfluit (Open) ...	8
Octaaf	4	Viola di Gamba...	8	Fagot	16
Quint	3	Roerfluit.....	4	—————	
Octaaf	2			Stomme Registers.	
Cornet.....	4 st.			Koppelingen enz.	
Mixtuur	3 st.				
Trompet.....	8				

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Zoetermeer heeft 19 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal en is in 1837 door N. A. LOHMAN geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant.....	8	Prestant	4	Afsluitingen.
Bourdon	16	Roerfluit	8	Koppeling.
Holpijp.....	8	Quintadena	8	—————
Octaaf	4	Viol. di Gam.(disc.)	8	3 Blaasbalgen.
Openfluit	4	Fluit	4	—————
Roerfluit	4	Woudfluit.....	2	Aangehangen Pedaal.
Quint.....	3	Flageolet	1	
Octaaf.....	2	Dulciaan	8	
Cornet	3 st.			
Mixtuur.....	3—5 st.			
Trompet	8			

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Farnsum is in 1829 door LOHMAN & ZON geleverd en heeft 18 sprekende stemmen, twee klavieren, aangehangen pedaal.

Hoofdmanuaal.		Rugwerk.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant.....	8	Prestant.....	4	2 Afsluitingen.
Bourdon	16	Gedakt (disc.).....	16	Koppeling.
Quintadena	8	Holpijp.....	8	—————
Viola di Gamba...	8	Fluit Trav. (disc.)	8	Aangehangen Pedaal.
Octaaf	4	Fluit	4	
Roerfluit	4	Woudfluit	2	
Quint	3	Dulciaan.....	8	
Octaaf	2			
Mixtuur.....	3, 4 st.			
Trompet.....	8			
Vox-Humana	8			

Het Orgel in de Evangelisch Luthersche Kerk te Dordrecht heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 17 sprekende stemmen. Maker en ouderdom niet meer bekend; A. VAN DEN HASPEL, uit Rotterdam, heeft het werk in 1872 geheel vernieuwd.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.
Prestant	16	Holpijp	8
Bourdon	16	Viola di Gamba	8
Prestant	8	Gemshoorn	4
Holpijp	8	Fluit	4
Octaaf	4	Quintfluit	3
Fluit	4	Woudfluit	2
Quint	3		
Octaaf	2	<u>Aangehangen Pedaal.</u>	
Mixtuur		Stomme Registers.	
Cornet		Koppeling.	
Trompet	8		

Organist de Heer C. A. BOUMAN.

Het Orgel in de Oudezijds-Kapel te Amsterdam, in 1865 door FLAES & BRUNJES geleverd, heeft twee klavieren, vrij pedaal en 17 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.	Voet.	Bovenmanuaal.	Voet.	Pedaal.	Voet.
Prestant	8	Prestant	8	Bourdon	16
Bourdon	16	Baarpijp	8	van het Manuaal	
Roerfluit	8	Salicionaal	8	spreekt vrij op het	
Octaaf	4	Quintadena	8	<u>Pedaal.</u>	
Roerfluit	4	Octaaf	4	Stomme Registers.	
Quint	3	Openfluit	4	Koppel Pedaal, Hoofd-	
Octaaf	2	Dulciaan	8	manuaal.	
Terts				Koppel Pedaal, Boven-	
Mixtuur	4 st.			manuaal.	
Trompet	8			Manuaalkoppel.	
Op het Hoofdma-				Afsluitingen.	
nuaal is plaats voor				Ventiel.	
een Cornet; alles is				<u>3 Blaasbalgen.</u>	
zeer ruime mensuur.					

Organist de Heer C. A. KNIPSCHER.

Het Orgel in de Amstelkerk te Amsterdam heeft twee klavieren, aangehangen pedaal, 16 sprekende stemmen en is in 1842 door Bärz & Co. geleverd.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant.....	16	Holpijp.....	8	Afsluitingen.
Prestant.....	8	Viola di Gamba...	8	Koppeling.
Roerfluit.....	8	Salicionaal	4	—————
Octaaf	4	Roerfluit.....	4	Aangehangen Pedaal.
Gemshoorn	4	Quintfluit.....	3	
Quint	3	Gemshoorn.....	2	
Octaaf	2			
Mixtuur.....	4—8 st.			
Cornet.....	5 st.			
Trompet.....	8			

Het Orgel in de Hervormde Kerk te Monster, in 1827 door VAN DAM geleverd, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 15 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.	
	Voet.		Voet.
Prestant	8	Prestant	4
Bourdon	16	Fluit Dolce.....	8
Holpijp	8	Viola	8
Octaaf	4	Flûte d'Amour	4
Fluit	4	Dulciaan	8
Quint	3		
Octaaf	2		
Mixtuur			
Cornet.....			
Trompet.....	8		

—————
Aangehangen Pedaal.

Het Orgel in de Oud-Katholieke Kerk te Dordrecht, in 1842 door KAM & VAN DER MEULEN, uit Rotterdam, geleverd, heeft twee klavieren, aangehangen pedaal en 10 sprekende stemmen.

Hoofdmanuaal.		Bovenmanuaal.		Stomme Registers.
	Voet.		Voet.	
Prestant	8	Holpijp.....	8	Koppeling.
Holpijp.....	8	Viol. di Gam.(disc.)	8	Ventiel.
Prestant	4	Salicionaal	4	—————
Fluit	4	Fluit	4	Aangehangen Pedaal.
Octaaf.....	2	Woudfluit.	2	

Organist de Heer VAN DER VEN.

Te Roermond zijn de Orgels in de twee Hoofdkerken zoo weinig beïdend, dat mij is verzocht ze niet te vermelden. Te Hoorn in de Grootte Kerk (Organist de Heer UTERMÖHLEN) is het Orgel een paar jaar geleden verbrand; de firma Bätz & Co. zal een nieuw Orgel daarstellen. Ook is voor de Luthersche Kerk te Amsterdam een nieuw Orgel bij dezelfde firma besteld. In de Remonstrantsche Kerk te Delft (Organist de Heer KOOREVAAR), in de Remonstrantsche Kerk te Amersfoort (Organist de Heer SCHWELNSBERG) en in de Doopsgezinde Kerk te Zwolle (Organist de Heer A. DE LIEFDE) zijn geen Kerkorgels, maar Harmoniums. Ook zijn er, jammer genoeg, nog gemeenten in ons land (b.v. Kruiningen en Veere) waar de Kerkbesturen een Orgel als overbodige weelde beschouwen. Behalve echter in de drie bovengenoemde Kerken, zijn er nog vele anderen, waar een Harmonium de dienst van Kerkorgel vervult. De Organisten zullen echter wel begrepen hebben, dat het niet de bedoeling was daarvan de dispositie te doen drukken.

De dispositie van het oude (thans verdwenen) Orgel, dat vroeger in de Nieuwe Kerk te Delft stond, wil ik hier bijvoegen. Wat mij daartoe aanleiding gaf, is de omstandigheid dat dit Orgel het eerste was dat in ons land geplaatst werd; dat het werk solide was mag daaruit blijken, dat het tot in deze eeuw gebruikt is, terwijl Hess in zijn meergenoemd werk over dit Orgel een gunstig oordeel uitsprak. Het werk was door ADRIAAN PIETERSZ, in 1455 gebouwd, in 1469 door SWISS, in 1479 door VAN ANTWERPEN, in 1501 door J. VAN SWANENBURG telkens verbeterd en had drie klavieren, vrij pedaal en 28 sprekende stemmen.

	Hoofdklavier.		Rugwerk.		Middelklavier.		Pedaal.	
	(4 Octaven, kort Klavier.) Voet.		(Van groot F tot 3 geestreept C.) Voet.		(4 Octaven, kort Klavier.) Voet.		Voet.	
—	Prestant.....	8	Prestant.....	8	Octaaf.....	8	Bazuin.....	16
—	Quintadena.....	8	Quintadena.....	8	Bourdon.....	16	Trompet.....	8
—	Holpijp.....	8	Octaaf.....	4	Mixtuur.....	5—9 st.	Trompet.....	4
—	Octaaf.....	4	Fluit.....	4	uit 4 voet.			
	Openfluit.....	4	Superoctaaf.....	2	Scherp.....	3—5 st		
	Octaaf.....	2	Fluitje.....	1	uit 4 voet.			
	Gemschoorn.....	2	Sexquialter.....					
	Quintfluit.....	1 1/2	Mixtuur.....					
	Sexquialter (disc.).....		Scherp.....					
	Trompet.....	8	Dulciaan.....	8				
	Vox-Humana.....	8						

Dit werk is in 1839 door een nieuw Orgel vervangen, op bladzijde 26 vermeld.

M. H. VAN 'T KRUIS.

Alvorens dit werk te sluiten, wil ik, op verzoek van sommige belangstellenden, in korte trekken het ontstaan van het Orgel hier bijvoegen.

Men mag aannemen dat het Orgel al in vroege tijden bestond; immers de overlevering deelt mede, dat in de 4^e eeuw na Christus geboorte twee Orgels in den Tempel te Jeruzalem geplaatst waren.

Dat het Orgel in de eerste tijden zeer gebrekkig was, laat zich denken. De herders vervaardigden, niet tevreden met eene fluit, waarop zij niet genoeg tonen naar hun zin konden voortbrengen, eene zoogenaamde Pansfluit. Deze Pansfluit bestond uit eenige naast elkander geplaatste en in toonhoogte verschillende pijpjes, die allen in eene pijp aan den bovenkant eindigden; men blies den wind in de pijpjes door middel van den menschelijken adem en hield met de vingers de pijpjes, die geen geluid mochten geven, dicht. Daar echter dit instrument op den duur niet meer voldeed, vervaardigden de herders later een kastje, boorden boven in het deksel gaten, waarin zij de verschillende pijpen plaatsten; en toen de menschelijke adem niet meer bij machte bleek om het inmiddels ook ver-grootte getal pijpjes van den noodigen wind te voorzien, moest een lederen zak voortaan die taak vervullen.

Later werd ook de lederen zak niet meer voldoende bevonden voor de telkens grooter wordende kast (windlade) en het steeds aangroeiend getal pijpen, en van toen af voerde men de blaasbalgen in, die, destijds zoo onvolkomen, thans nog z een gewichtig deel van het Orgel uitmaken.

Ongeveer 120 jaar vóór CHRISTUS vond KTESIBIUS eene belangrijke verbetering uit; hij wist namelijk door middel van warm water de wind eene gelijke drukking te geven, waardoor de toon natuurlijk ook beter werd, men noemde het instrument toen water-orgel. In dien tijd schijnt men ook de toetsen uitgedacht te hebben. Deze toetsen waren zeer lomp, ongeveer $\frac{1}{2}$ Meter lang, iets minder breed en werden met de vuisten geslagen. Langzamerhand op verbetering bedacht zijnde, begon men in de 7^e eeuw de schepbalgen te vervaardigen.

Van af 640 na CHRISTUS werden de Orgels in Engeland in de Kerken geplaatst; in Duitschland geschiedde dit eerst in 812, toen KAREL DE GROOTE te Aken een Orgel, met pijpen van lood en van schepbalgen voorzien, liet bouwen.

In de 8^e en 9^e eeuw verfraaide men de Orgels en liet dezelve van zilver en zelfs van goud vervaardigen. In de 11^e eeuw werd in de Domkerk te Maagdenburg een Orgel geplaatst met 16 toetsen; in

de 12^e eeuw vermeerderde men het aantal toetsen en plaatste op iederen toets 2 of 3 pijpen, in quart of decime gestemd. In de 14^e eeuw begon men de toetsen minder lomp te maken en deze allengs tot de tegenwoordige gedaante te brengen.

Omstreeks 1350 maakte N. FABER (de oudste Orgelmaker) een Orgel voor de Domkerk te Halberstadt; de toetsen liepen van groot B tot eengestreept A. 10 Trappers waren benoodigd om de wind uit de vouwbalgen (ten getale van 20) te leveren.

In de 15^e en 16^e eeuw werden de Orgels meer en meer volkomen. Orgelmakers stonden op (RUDOLF AGRICOLA, SCHNITGER, COMPENIO enz.), verbeterden, vonden nieuwe pijpwerken uit, die verschillende instrumenten in klank moesten nabootsen, vermeerderden het aantal toetsen tot 4 octaaf (hoewel de lage cis, dis, fis en gis tot in de 18^e eeuw bleven ontbreken) en voerden de zoogenaamde spaanbalgen (eene uitvinding van HANS LOBSINGER) in.

Van dien tijd af was het Orgel onmisbaar geworden en legden de Kerkbesturen er zich op toe hunne bedehuizen met die kostbare instrumenten te verrijken. Steeds bedacht men nieuwe registers of veranderde de reeds bestaande dermate, dat ze meer aan hunne naam beantwoordden. De looden pijpen werden vervangen door houten en tinnen en men ver-

vaardigde ze ook van een mengsel uit tin en lood bestaande. Ook de tongwerken dateeren van dien tijd.

De 17^e en 18^e eeuw daarentegen muntten niet uit door vooruitgang. Men besteedde toen alle moeite en tijd om het instrument, wat het uiterlijke betrof, op te sieren, doch in plaats van zich met eenvoudige versierselen tevreden te stellen, werd het Orgel tot kinderspel verlaagd. Men vervaardigde mechanische engelen, zonnen, sterren, vogels enz. en plaatste die boven en op zij van het Orgel, zoodat in plaats van te stichten, het Orgel tot ontstichting en afleiding diende.

Gedurende de 18^e eeuw werd men verstandiger, en aan bekwame Orgelmakers van dien tijd is het voornamelijk te danken, dat het Orgel werd wat het nu is: het meest volkomene en heerlijkste van alle bestaande muziek-instrumenten. Ook in ons land hebben beroemde Orgelmakers geleefd, waarop wij met trotsch kunnen wijzen en waarvan ik eenige zal opnoemen.

RUDOLPH AGRICOLA. . . . leefde in de 15^e eeuw.

ADRIAAN PIETERSZ. . . . . " " " 15^e "

HENDRIK NIEUWENHOFF " " " 16^e "

JAN BESTEVAER. . . . . " " " 16^e "

A. BOSCH . . . . . " " " 17^e "

HAGEBEER . . . . . " " " 17^e "

CHRISTIAAN MULLER . . . . " " " 18^e "

JEAN MOREAU. . . . . " " " 18^e "

FREYTAG	leefde in de 18 ^e eeuw.
C. HOORNBEEK	” ” ” 18 ^e ”
H. H. HESS	” ” ” 18 ^e ”
J. DUIJSCHOT.	” ” ” 18 ^e ”
J. MITTENREITER	” ” ” 18 ^e ”

De Familie SCHNITGER leefde van de 16^e tot de 18^e eeuw; steeds ging de firma van Vader op Zoon over, thans is het geslacht als Orgelmaker uitgestorven. De firma VAN OECKELEN (uit Haren, prov. Groningen) en VAN DAM (uit Leeuwarden) bestaan nog. De Firma's MEERE, TIMPE, alsook KAM & VAN DER MEULEN (allen uit deze eeuw) zijn verdwenen. BÄTZ & Co. (uit Utrecht) echter, alsook de firma MAARSCHALKERWEERD (uit Utrecht) houden met nog meer anderen in ons land den naam van Orgelmakers niet alleen waardig op, maar kunnen zich, mijns inziens, gerust met anderen uit het buitenland meten.

Gedurig voert men weer nieuwe verbeteringen in; men heeft onder anderen thans te Londen en te Lyon een Orgel geplaatst, waarbij de electriciteit is toegepast.

Ons land is steeds rijk geweest aan prachtige Orgels, het beste bewijs is dit boek met disposities; dat in ons land de kunst van Orgels bouwen en Orgels bespelen ook in het vervolg steeds hoog in eere mag gehouden worden, is mijn oprechten wensch.

M. H. VAN 'T KRUIJS.

BLADWIJZER.

			Pag.
<i>Aalten</i>	Hervormde Kerk	2	65
<i>Abcoude</i>	Hervormde Kerk	1	131
<i>Alblasserdam</i>	Hervormde Kerk	1	120
<i>Alkmaar</i>	Groote Kerk	1	147
»	Kapelkerk	1	91
<i>Almelo</i>	Hervormde Kerk	3	44
»	Doopsgezinde Kerk	1	116
<i>Alphen</i>	Hervormde Kerk	3	75
<i>Ameide</i>	Hervormde Kerk	3	104
<i>Amerongen</i>	Hervormde Kerk	1	107
<i>Amersfoort</i>	Groote Kerk	1	38
»	Luthersche Kerk	1	124
<i>Amsterdam</i>	Nieuwe Kerk.....	1	22
»	Oude Kerk.....	1	12
»	Westerkerk	2	36
»	Amstelkerk	1	160
»	Ouderzijds-Kapel	3	159
»	Remonstrantsche Kerk	2	71
»	Nieuwe Luthersche Kerk	1	19
»	Doopsgezinde Kerk	2	78
»	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	153
»	Oud-Roomsche Kerk	3	142
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ...	3	136
»	Paleis voor Volksvlijt.....	3	21
<i>Apeldoorn</i>	Hervormde Kerk	3	39
<i>Arnhem</i>	Groote Kerk	4	20
»	Koepelkerk	1	85
»	Luthersche Kerk	3	72
<i>Assen</i>	Hervormde Kerk	3	90
<i>Baambrugge</i>	Hervormde Kerk	1	142
<i>Beekbergen</i>	Hervormde Kerk	1	123
<i>Bergen</i>	Hervormde Kerk	3	141
<i>Bergen op Zoom</i>	Roomsche Katholieke Kerk	2	31
»	Groote Kerk	1	70
<i>Bodegraven</i>	Hervormde Kerk	2	127
<i>Bolsward</i>	Groote Kerk	1	27
<i>Boskoop</i>	Hervormde Kerk	3	89
<i>Boxmeer</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	75
<i>Breda</i>	Cathedrale Kerk	1	148
<i>Breukelen</i>	Hervormde Kerk	1	120
<i>Broek in Waterland</i>	Hervormde Kerk	1	105
<i>Brummen</i>	Hervormde Kerk	2	77
<i>Buren</i>	Hervormde Kerk	1	119

			Pag.
<i>Dalfsen</i>	Hervormde Kerk	3	129
<i>Delft</i>	Nieuwe Kerk.....	1	26
»	Nieuwe Kerk (Oude Orgel)	3	162
»	Oude Kerk.....	1	32
»	Fransche Kerk	1	70
»	Luthersche Kerk	3	68
»	Oud-Roomsche Kerk	1	143
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ..	3	137
<i>Delfshaven</i>	Hervormde Kerk	1	71
<i>De Rijp</i>	Hervormde Kerk	2	104
<i>Deventer</i>	Groote Kerk	1	23
»	Roomsch Katholieke Kerk.....	2	47
»	Doopsgezinde Kerk	3	140
<i>Dokkum</i>	Hervormde Kerk	2	84
<i>Doetinchem</i>	Hervormde Kerk	4	154
»	Luthersche Kerk	4	130
<i>Dordrecht</i>	Groote Kerk	1	17
»	St. Nicolaaskerk	1	61
»	St. Bonifaciuskerk	2	88
»	Luthersche Kerk	1	159
»	Oud-Katholieke Kerk	2	161
<i>Eenrum</i>	Hervormde Kerk	1	49
<i>Elburg</i>	Hervormde Kerk	1	48
<i>Elst</i>	Hervormde Kerk	1	143
<i>Epe</i>	Hervormde Kerk	2	127
<i>Farnsum</i>	Hervormde Kerk	1	158
<i>Franeker</i>	St. Laurenskerk	1	156
»	Roomsch Katholieke Kerk.....	2	141
<i>Gennep</i>	Roomsch Katholieke Kerk.....	4	68
<i>Goes</i>	Hervormde Kerk	2	53
<i>Goor</i>	Hervormde Kerk	2	107
<i>Gorinchem</i>	Hervormde Kerk	1	40
»	Luthersche Kerk	2	121
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ..	3	139
<i>Goudu</i>	St. Janskerk	1	14
»	St. Josephkerk	3	54
»	Oud-Roomsche Kerk	3	133
<i>Grave</i>	St. Elizabethskerk	2	95
<i>'s Gravenhage</i>	Groote Kerk	2	11
»	Nieuwe Kerk.....	1	56
»	Kloosterkerk.....	2	87
»	Remonstrantsche Kerk	3	76
»	Luthersche Kerk	1	37
»	St. Theresiakerk	2	44
»	St. Anthonie en Lodewijkskerk ..	3	149
»	Oud-Roomsche Kerk	2	102
»	Koninklijke Muziekschool	3	125
<i>'s Gravezande</i>	Hervormde Kerk	3	132

			Pag.
<i>Groningen</i>	Martinikerk	2	15
»	Nieuwe Kerk.....	1	29
»	Pepergasthuiskerk	1	86
»	Pelstergasthuiskerk	1	156
»	Waalsche Kerk	3	140
»	Roomsche Katholieke Broederkerk	3	151
<i>Haaksbergen</i>	Hervormde Kerk	1	117
<i>Haarlem</i>	Groote Kerk	1	10
»	St. Dominieuskerk	3	93
»	Luthersche Kerk	3	77
»	Doopsgezinde Kerk	1	157
<i>Harderwijk</i>	Hervormde Kerk	1	72
<i>Harlingen</i>	Nieuwe Kerk.....	1	45
»	Westerkerk	3	96
<i>Harmelen</i>	Hervormde Kerk	3	130
<i>Hasselt</i>	Hervormde Kerk	1	60
<i>Haitem</i>	Hervormde Kerk	1	135
<i>'s Heerenberg</i>	Hervormde Kerk	1	132
<i>Heerenveen</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	1	129
<i>Heerlen</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	52
<i>Hellevoetshuis</i>	Hervormde Kerk	3	122
<i>'s Hertogenbosch</i>	St. Janskerk	2	30
»	St. Pieterskerk	1	24
»	Hervormde Kerk	1	67
<i>Heukelom</i>	Hervormde Kerk	1	131
<i>Hillegersberg</i>	Hervormde Kerk	2	157
<i>Hilversum</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	2	65
»	Oud-Roomsche Kerk	1	139
<i>Hoon</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	2	63
<i>Jutphaas</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	1	127
<i>Kampen</i>	Bovenkerk	1	16
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ...	2	109
<i>Kralingen</i>	Hervormde Kerk	3	134
<i>Kuilenburg</i>	Hervormde Kerk	1	80
<i>Lage Zwaluwe</i>	Hervormde Kerk	3	138
<i>Laren</i>	Hervormde Kerk	3	128
<i>Leens</i>	Hervormde Kerk	1	150
<i>Leerdam</i>	Hervormde Kerk	1	80
<i>Leeuwarden</i>	Galileërkerk	3	55
»	Doopsgezinde Kerk	1	87
»	Waalsche Kerk	1	115
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ..	3	112
<i>Leiden</i>	St. Pieterskerk	1	34
»	Hooglandsche Kerk	1	84
»	Marekerk	2	67
»	Waalsche Kerk.....	1	90
»	Luthersche Kerk	1	58
»	Remonstrantsche Kerk.....	2	133

			Pag.
<i>Leiden</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	1	152
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ...	3	101
<i>Lekkerkerk</i>	Hervormde Kerk	1	132
<i>Lemmer</i>	Hervormde kerk	1	76
<i>Lichtenvoorde</i>	Hervormde Kerk	2	137
<i>Lochem</i>	Hervormde Kerk	3	97
<i>Loenen a/d. Vecht</i>	Hervormde Kerk	3	114
<i>Maassluis</i>	Hervormde Kerk	1	28
<i>Maastricht</i>	St. Servaaskerk	1	25
»	Hervormde Kerk	1	125
<i>Markelo</i>	Hervormde Kerk	1	152
<i>Medemblik</i>	Hervormde Kerk	1	74
»	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	103
<i>Meppel</i>	Hervormde Kerk	2	93
<i>Middelaar</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	139
<i>Middelburg</i>	Nieuwe Kerk.....	4	55
»	Oostkerk.....	1	41
»	Koorkerk	4	134
»	Waalsche Kerk	4	94
»	Engelsche Kerk	1	139
»	Luthersche Kerk	1	106
»	Doopsgezinde Kerk	3	128
<i>Midwolde</i>	Hervormde Kerk	1	46
<i>Monster</i>	Hervormde Kerk	3	160
<i>Moordrecht</i>	Hervormde Kerk	1	82
<i>Muiden</i>	Hervormde Kerk	1	97
<i>Naaldwijk</i>	Hervormde Kerk	1	83
<i>Neede</i>	Hervormde Kerk	4	95
<i>Nieuw-Lekkerland</i>	Hervormde Kerk	1	111
<i>Noordwijk</i>	Hervormde Kerk	1	99
<i>Nijkerk</i>	Hervormde Kerk	1	85
<i>Nijmegen</i>	Groote Kerk	1	13
»	Luthersche Kerk	2	131
<i>Oirschot</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	49
<i>Oldenzaal</i>	Hervormde Kerk	3	118
<i>Oostburg</i>	Hervormde Kerk	3	105
<i>Oost-Souburg</i>	Hervormde Kerk	3	138
<i>Ootmarsum</i>	Hervormde Kerk	1	83
<i>Osch</i>	Hervormde Kerk	3	144
<i>Oud-Beijerland</i>	Hervormde Kerk	1	108
<i>Oudewater</i>	Hervormde Kerk	1	59
<i>Oud-Heusden</i>	Hervormde Kerk	4	115
<i>Oude Pekela</i>	Hervormde Kerk	1	92
<i>Purmerend</i>	Hervormde Kerk	1	35
»	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	79
<i>Putten</i>	Hervormde Kerk	1	119
<i>Puttershoek</i>	Hervormde Kerk	1	114
<i>Rhenen</i>	Hervormde Kerk	3	50

			Pag.
<i>Ridderkerk</i>	Hervormde Kerk	3	113
<i>Ritthem</i>	Hervormde Kerk	3	144
<i>Rotterdam</i>	Groote Kerk	4	8
»	Groote Kerk (oude Orgel)	3	3
»	Zuiderkerk.....	4	33
»	Oosterkerk.....	3	91
»	Prinsenkerk	3	136
»	Westerkerk	4	136
»	Luthersche Kerk ...	3	73
»	Remonstrantsche Kerk	3	151
»	Waalische Kerk.....	2	155
»	Duitsche Kerk	3	94
»	Engelsche Kerk	3	101
»	Doopsgezinde Kerk	3	60
»	St. Anthoniuskerk	3	51
»	St. Dominicuskerk	4	57
»	R. K. St. Laurenskerk	4	64
»	R. K. Kerk (H. Hart).....	4	78
»	Oud-Roomsche Laurentiuskerk.....	4	73
»	Paradijskerk	1	93
»	Christ. Geref. Kerk (Goudsche Singel)	3	134
»	Christ. Geref. Kerk (Raampoortlaan)	3	135
»	Christ. Geref. Kerk (Hoveniersstraat)	4	141
<i>Rijssen</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	3	117
<i>Sappemeer</i>	Hervormde Kerk	1	112
<i>Scheveningen</i>	Christelijk Gereformeerde Kerk ...	2	100
<i>Schiedam</i>	Groote Kerk	2	46
»	O. L. Vrouwenkerk.....	1	47
»	Roomsche Katholieke Kerk.....	1	52
»	Oud-Roomsche Kerk	1	126
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ...	3	109
<i>Schoonhoven</i>	Hervormde Kerk	3	123
<i>Sliedrecht</i>	Hervormde Kerk	1	62
<i>Sluis</i>	Hervormde Kerk	4	155
<i>Sneek</i>	Martinikerk	2	43
<i>Soest</i>	Hervormde Kerk	3	128
<i>Spijkenisse</i>	Hervormde Kerk	2	106
<i>Stad Vollenhove</i>	St. Nicolaaskerk	1	58
<i>Steenbergen</i>	Roomsche Katholieke Kerk.....	4	66
<i>Steenwijk</i>	Groote Kerk	1	57
»	O. L. Vrouwenkerk	1	110
<i>Strijen</i>	Hervormde Kerk	1	81
<i>Tiel</i>	Groote Kerk	4	82
»	Luthersche Kerk	4	142
<i>Tilburg</i>	Groote Kerk	1	66
<i>Thorn</i>	St. Michaëlskerk	2	48
<i>Uithoorn</i>	Hervormde Kerk	1	121
<i>Uithuizen</i>	Hervormde Kerk	1	58

			Pag.
<i>Utrecht</i>	Domkerk	1	48
»	Buurkerk	1	50
»	St. Janskerk	1	102
»	Willebrorduskerk	3	110
»	St. Dominicuskerk	3	150
»	Remonstrantsche Kerk	3	130
»	Luthersche Kerk	1	124
»	Waalsche Kerk	3	89
<i>Veenendaal</i>	Hervormde Kerk	3	90
<i>Vlaardingen</i>	Hervormde Kerk	1	62
<i>Vlissingen</i>	Groote Kerk	3	54
»	Kleine Hervormde Kerk	3	140
<i>Voorburg</i>	Hervormde Kerk	1	81
<i>Voorschoten</i>	Hervormde Kerk	2	116
<i>Vucht</i>	H. Petruskerk	3	113
<i>Warmond</i>	Hervormde Kerk	1	111
<i>Weert</i>	St. Martinuskerk	3	59
<i>Weesp</i>	Hervormde Kerk	1	153
<i>Werkendam</i>	Hervormde Kerk	4	103
<i>Wierden</i>	Hervormde Kerk	3	129
<i>Wildervank</i>	Hervormde Kerk	1	74
<i>Winschoten</i>	Hervormde Kerk	1	69
<i>Winterswijk</i>	Hervormde Kerk	2	63
<i>Woerden</i>	Hervormde Kerk	2	56
»	Roomsche Katholieke Kerk	3	133
<i>Workum</i>	Hervormde Kerk	2	98
<i>Woubrugge</i>	Hervormde Kerk	1	108
<i>Wijk</i>	St. Martinuskerk	1	51
<i>Wijk bij Duurstede</i>	Hervormde Kerk	1	122
»	Roomsche Katholieke Kerk	1	118
<i>IJlst</i>	Hervormde Kerk	1	126
<i>Zaandam</i>	Oostzij Hervormde Kerk	1	79
»	Friesche Doopsgezinde Kerk	1	86
<i>Zalt-Bommel</i>	Hervormde Kerk	1	42
<i>Zandvoort</i>	Hervormde Kerk	2	100
<i>Zeist</i>	Hervormde Kerk	1	88
»	Broederkerk	1	92
<i>Zierikzee</i>	Groote Kerk	1	45
»	Kleine Kerk ..	3	143
»	Roomsche Katholieke Kerk	1	96
<i>Zoetermeer</i>	Hervormde Kerk	1	158
<i>Zuidbroek</i>	Hervormde Kerk	1	149
<i>Zutphen</i>	Groote Kerk	1	64
<i>Zwolle</i>	St. Michaëlskerk	1	9
»	Bethlehemskerk	1	154
»	O. L. V. Hemelvaartkerk	2	61
»	Christelijk Gereformeerde Kerk ..	3	138
<i>Zwijndrecht</i>	Hervormde Kerk	3	137

ERRATA

De volgende ingeslopen drukfouten gelieve men te verbeteren.

Pag 6, regel 24 v.b. staat Holpijp, lees Baarpijp.

Pag. 11, staat onder de rubriek Pedaal opgegeven Octaaf 5 voet, lees Octaaf 4 voet.

Pag. 46, onder de dispositie van het Orgel te Midwolde is de naam van den Organist, de Heer K. Vlieg, niet vermeld.

Pag. 54, staat in de dispositie St. Josephkerk, Gouda, Fagot 17 voet, lees 16 voet.

Het Orgel in de Groote Kerk te Zutphen (pag. 64) bestaat niet meer. Het werk is reeds geruime tijd geleden door een Orgel van 3 Klavieren en vrij pedaal vervangen.

Aan het Orgel der Kon. Muziekschool te 's-Gravenhage (pag. 125) is in 1884 door Witte een vrij pedaal van vier stemmen toegevoegd.

OPMERKINGEN BIJ DE HERDRUK

Corrigenda op de "bladwijzer"

a Pag. 172, Middelaar, Rooms Katholieke Kerk: pag. 139 moet zijn pag. 138.

b Rotterdam. In te voegen R.K. Kerk (H. Rosalia). Dit orgel, waarvan de dispositie zich op pag. 69 bevindt, werd in 1940 verwoest.

Codering

Door brand, vervanging, verbouwing en andere oorzaken zijn veel van de door Van 't Kruys genoemde orgels verloren gegaan of in een gewijzigde vorm bewaard gebleven. In de codering is gepoogd d.m.v. vier cijfers de huidige situatie aan te geven:

1 nog aanwezig	132 orgels of 46,4%
2 ingrijpend gewijzigd of verbouwd	45 15,9%
3 (in) genoemde kerk niet meer aanwezig	84 29,6%
4 tengevolge van oorlogshandelingen in de periode 1940-'45 verwoest	23 8,1%

---

totaal

284 orgels of 100%

